

PARLIMEN KESEMBILAN
Ninth Parliament
PENGKAL KEEMPAT
Fourth Session
MESYUARAT PERTAMA
First Meeting

Jilid IV

Bil. 9

Hari Khamis

9 April 1998

K A N D U N G A N

JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN (Ruangan)

USUL MENANGGUHKAN MESYUARAT DI BAWAH PERATURAN
MESYUARAT 18:

- *Kes Rayuan Ahli Parlimen Kawasan Kota Melaka - Campur Tangan
Perdana Menteri.*

- Y.B. Tuan Lim Kit Siang [Tanjong] (Ruangan)

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT
(Ruangan)

USUL-USUL:

Ucapan Terima Kasih Kepada Seri Paduka Baginda
Yang di-Pertuan Agong.

- Y.B. Tuan Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah (Tambun) (Ruangan)

Waktu Mesyuarat dan Urusan Dibebaskan Daripada
Peraturan Mesyuarat (Ruangan)

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, Tan Sri Dato' Mohamed Zahir bin Haji Ismail, P.M.N., S.P.M.K., D.S.D.K. J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, Dato' Seri Dr. Mahathir bin Mohamad, D.K.I., D.U.K., S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J., D.P., D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.N.M., P.I.S. (Kubang Pasu)

Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Kewangan, Dato' Seri Anwar bin Ibrahim, D.U.P.N., S.S.A.P., S.S.S.A., D.G.S.M., S.P.N.S., S.P.D.K., D.M.P.N. (Permatang Pauh)

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, Dato' Seri Dr. Ling Liong Sik, D.G.S.M., S.P.M.P., D.P.M.S., D.P.M.P. (Labis)

“ Menteri Kerja Raya, Dato' Seri S. Samy Vellu, S.P.M.P., S.P.M.J., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput)

“ Menteri Perusahaan Utama, Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik, S.P.M.P., D.P.C.M. (Beruas)

“ Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, Datuk Leo Moggie anak Irok, P.N.B.S. (Kanowit)

“ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Seri Rafidah Aziz, S.P.M.P., D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar)

“ Menteri Pertanian, Datuk Seri Amar Dr. Haji Sulaiman bin Haji Daud, S.I.M.P., D.A., D.S.S.A., P.N.B.S., J.B.S. (Petra Jaya)

“ Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Datuk Seri Megat Junid bin Megat Ayob, S.P.D.K., D.P.C.M., D.S.A.P., A.M.P., A.M.K. (Pasir Salak)

“ Menteri Pendidikan, Dato' Seri Haji Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak (Orang Kaya Indera Shahbandar), S.S.A.P., S.I.M.P., D.P.M.S., D.S.A.P., P.N.B.S. (Pekan)

Yang Berhormat Menteri Penerangan, Dato' Mohamed bin Rahmat, S.P.M.J., S.I.M.P., S.S.S.A., S.S.I.J., D.P.M.J., D.P.M.S., P.N.B.S., K.M.N., P.I.S., B.S.I. (Pulai)

“ Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato' Sabbaruddin Chik, S.I.M.P., D.P.M.S., D.S.A.P., S.M.S. (Temerloh)

“ Menteri Sumber Manusia, Dato' Lim Ah Lek, S.I.M.P., D.S.A.P., S.M.T., J.P. (Bentong)

“ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Abang Abu Bakar bin Datu Bandar Abang Haji Mustapha, D.S.A.P., P.N.B.S., D.P.T.J., J.M.N. (Kuala Rajang)

“ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Datuk Law Hieng Ding, P.N.B.S., K.M.N., P.B.S., P.B.J. (Sarikei)

“ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato' Dr. Ting Chew Peh, D.P.M.P. (Gopeng)

“ Menteri Pertahanan, Dato' Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar, D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Kota Tinggi)

“ Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' Haji Annuar bin Haji Musa, S.I.M.P. (Peringat)

“ Menteri Luar Negeri, Datuk Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi, D.G.P.N., D.S.S.A., D.M.P.N., D.J.N., K.M.N., A.M.N. (Kepala Batas)

“ Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Datuk Osu bin Haji Sukam, P.G.D.K. (Papar)

“ Menteri Belia dan Sukan, Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin, P.S.M., S.P.M.J., P.I.S., B.S.I. (Pagoh)

“ Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail, D.P.M.S., S.M.S., K.M.N. (Gombak)

Yang Berhormat Menteri Kesihatan, Datuk Chua Jui Meng, D.I.M.P., S.M.J., P.I.S. (Bakri)

- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato’ Dr. Haji Abdul Hamid bin Haji Othman, D.S.D.K., J.S.M., K.M.N., P.P.T. (Sik)
- “ Menteri Pembangunan Usahawan, Dato’ Mustapa bin Mohamed, D.P.M.S. (Jeli)
- “ Timbalan Yang di-Pertua, Tuan Ong Tee Keat, S.M.S. (Ampang Jaya)
- “ Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin, P.G.D.K (Kinabatangan)
- “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato’ Mohd. Tajol Rosli bin Mohd. Ghazali, D.P.M.P., A.M.P. (Gerik)
- “ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, Dato’ Hishamuddin bin Tun Hussein, D.P.M.J. (Tenggara)
- “ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato’ Azmi bin Khalid, D.P.M.P., S.M.P., P.J.K. (Padang Besar)
- “ Timbalan Menteri Kesihatan, Dato’ Dr. Siti Zaharah binti Haji Sulaiman, D.I.M.P. (Paya Besar)
- “ Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Dato’ Loke Yuen Yow, D.P.M.P., A.M.P. (Tanjong Malim)
- “ Timbalan Menteri Kerja Raya, Datuk Railey bin Haji Jaffrey, P.G.D.K., J.M.N. (Silam)
- “ Timbalan Menteri Pendidikan, Dato’ Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus, D.S.N.S. (Jempol)
- “ Timbalan Menteri Luar Negeri, Datuk Dr. Leo Michael Toyad, P.G.B.K., J.B.S. (Mukah)
- “ Timbalan Menteri Pertahanan, Dato’ Dr. Abdullah Fadzil bin Che Wan, D.P.C.M., P.C.M. (Bukit Gantang)

Yang Berhormat Timbalan Menteri Penerangan, Dato' Drs. Suleiman bin Mohamed, D.P.M.S. (Titiwangsa)

- “ Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato' Teng Gaik Kwan, D.I.M.P., A.M.N., P.P.N. (Raub)
- “ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Tuan Peter Chin Fah Kui, P.B.S., A.B.S. (Miri)
- “ Timbalan Menteri Sumber Manusia, Dato' Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir, D.S.D.K., A.M.K. (Kulim-Bandar Baharu)
- “ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Kerk Choo Ting, D.P.M.P. (Taiping)
- “ Timbalan Menteri Pertanian, Dato' Dr. Haji Tengku Mahmud bin Tengku Mansor, S.P.M.T., D.P.M.T., K.M.N., P.J.C., J.P., P.J.K. (Setiu)
- “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Wong See Wah, D.S.N.S. (Rasah)
- “ Timbalan Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Datuk Peter Tinggom anak Kamarau, P.N.B.S., J.B.S., K.M.N., P.B.S., A.M.N., P.P.C. (Saratok)
- “ Timbalan Menteri Pendidikan, Datuk Dr. Fong Chan Onn, D.M.S.M. (Selandar)
- “ Timbalan Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, Dato' Chan Kong Choy, D.S.A.P., .D.P.M.S. (Selayang)
- “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Ong Ka Ting D.P.M.P. (Pontian)
- “ Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' K. Kumaran, D.P.M.P., K.M.N., J.S.M., P.M.P., P.P.T., J.P. (Tapah)
- “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Dr. Affifudin bin Haji Omar, D.S.D.K., J.S.M., K.M.N., B.C.K. (Padang Terap)

Yang Berhormat Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Dr. Ibrahim bin Saad, D.M.S.M. (Tasek Gelugor)

- “ Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato’ Abu Bakar bin Daud, D.S.M.T., D.S.A.P., D.P.M.T., J.M.N., P.J.C., P.J.K. (Kuala Terengganu)
- “ Timbalan Menteri Pengangkutan, Datuk Wira Mohd. Ali bin Mohd. Rustam, D.C.S.M., D.M.S.M., D.S.M., P.B.M. (Batu Berendam)
- “ Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato’ S. Subramaniam, D.S.N.S., D.P.M.J., S.M.J. (Segamat)
- “ Timbalan Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Goh Cheng Teik (Nibong Tebal)
- “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Haji Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, D.M.S.M., A.M.P., B.K.T. (Chenderoh)
- “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato’ Haji Fauzi bin Haji Abdul Rahman, D.I.M.P., A.M.P., P.P.N. (Kuantan)
- “ Timbalan Menteri Pembangunan Usahawan, Tuan Idris bin Jusoh, P.J.K. (Besut)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, Dato’ M. Mahalingam, D.P.M.S., J.M.N., J.P. (Subang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato’ Mohd. Noh bin Rajab, D.S.N.S. (Tampin)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar, Tuan Douglas Uggah Embas, A.B.S., P.B.S. (Betong)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kerja Raya, Tuan Yong Khoon Seng (Padawan)

Yang Berhormat Setiausaha Parlimen Kementerian Tanah dan Pembangunan
Koperasi, Puan Ainon Khariyah binti Dato' Mohd. Abas,
P.M.P., A.M.P. (Parit)

“ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Haji
Muhamad bin Abdullah, D.I.M.P., S.M.P., P.J.K. (Maran)

“ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Dato'
Othman bin Abdul, D.S.S.A., A.M.P., P.P.T. (Pendang)

“ Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan, Dato' Dr. Haji
Shafie bin Mohd. Salleh, D.S.S.A., S.M.S., S.S.A., K.M.N.
(Kuala Langat)

“ Setiausaha Parlimen Kementerian Pengangkutan, Dato' Chor
Chee Heung, D.S.D.K. (Alor Setar)

“ Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Antarabangsa
dan Industri, Tuan Ahmad Kamaruzaman bin Mohamed Baria
(Jerantut)

“ Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, Dato' Abu Bakar
bin Taib, D.S.D.K., K.M.N., B.C.K., P.J.K. (Langkawi)

“ Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Dalam Negeri
dan Hal Ehwal Pengguna, Datuk Tan Chai Ho, P.J.N.,
K.M.N., A.M.N. (Bandar Tun Razak)

“ Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan, Datuk Mohd.
Shafie bin Haji Apdal, P.G.D.K. (Semporna)

“ Setiausaha Parlimen Kementerian Belia dan Sukan, Dato'
Shahrizat binti Abdul Jalil, D.I.M.P. (Lembah Pantai)

“ Setiausaha Parlimen Kementerian Perpaduan Negara dan
Pembangunan Masyarakat, Tuan G. Palanivel, P.J.K. (Hulu
Selangor)

“ Tuan Abdol Mulok bin Haji Awang Damit (Labuan)

“ Tuan Abdul Aziz bin Mohd. Yassin (Muar)

Yang Berhormat Tun Abdul Ghafar bin Baba, S.S.M. (Jasin)

- “ Tuan Haji Abdul Hadi bin Haji Awang (Marang)
- “ Tuan Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman (Sungai Benut)
- “ Tuan Abdul Rahin bin Dato’ Mohd. Said (Kuala Nerus)
- Tuan Abdul Rahman bin Haji Sulaiman, S.S.A., A.M.N., A.M.S., A.M.P., A.D.K. (Parit Buntar)
- “ Datuk Patinggi Tan Sri Haji Abdul Taib Mahmud, D.P., D.A., S.P.M.J., P.G.D.K., S.S.A.P. (Kota Samarahan)
- “ Datuk Abu Seman bin Haji Yusof, D.M.S.M., J.P., B.K.T. (Alor Gajah)
- “ Dato’ Haji Abu Zahar bin Dato’ Nika Ujang, D.S.N.S., A.M.N. (Kuala Pilah)
- “ Tuan Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah, P.P.T., A.M.P. (Tambun)
- “ Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi, D.M.S.M., P.P.T., P.J.K. (Bagan Datok)
- “ Tuan Akbarkhan bin Abdul Rahman (Libaran)
- “ Tuan Amihamzah bin Ahmad (Lipis)
- “ Datu Amirkahar bin Tun Datu Haji Mustapha (Marudu)
- “ Raja Dato’ Ariffin bin Raja Sulaiman, D.S.D.K., S.M.S. (Baling)
- “ Tuan Asmat Nungka (Beluran)
- “ Dato’ Haji Badruddin bin Amiruldin, D.S.D.K., B.K.M., P.J.K. (Yan)
- “ Tuan Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz, A.S.A. (Hulu Langat)

Yang Berhormat Tuan Billy Abit Joo (Hulu Rajang)

- “ Tuan Haji Buniyamin bin Yaakob (Bachok)
- “ Tuan Chang Kon You (Ipoh Timor)
- “ Che Ibrahim bin Mustafa, P.J.K. (Sungai Petani)
- “ Tuan Chia Kwang Chye (Bukit Bendera)
- “ Tuan Chiew Chiu Sing (Bintulu)
- “ Dato’ Joseph Chong Chek Ah, D.S.P.N. (Batu)
- “ Puan Chua Soon Bui (Tawau)
- “ Tun Daim bin Haji Zainuddin, S.P.M.S., S.S.M., D.H.M.S., S.S.A.P. (Merbok)
- “ Tuan Fu Ah Kiow (Mentakab)
- “ Tuan Hamzah bin Ramli (Sri Gading)
- “ Dato Haji Hanafi bin Ramli, D.S.D.K., S.M.S., K.M.N., A.M.K., A.M.N., P.P.N., P.J.K., J.P. (Jerlun)
- “ Tuan Hashim bin Ismail, P.P.N., P.I.S. (Ledang)
- “ Tuan Henrynus Amin, A.D.K. (Kinabalu)
- “ Dato’ Hew See Tong, D.P.M.P., J.P., P.M.P. (Kampar)
- “ Tuan Ho Cheong Sing, A.M.N. (Ipoh Barat)
- “ Dato’ Hon Choon Kim, D.S.N.S. (Seremban)
- “ Tuan Hoo Seong Chang (Kluang)
- “ Tuan Haji Ibrahim bin Mahmood (Kuala Krai)
- “ Tuan Ibrahim bin Pateh Mohamad (Tanah Merah)

Yang Berhormat Puan Hajah Ilani binti Dato' Haji Isahak (Kota Bharu)

- “ Tuan Jacob Dungau Sagan, P.P.B. (Baram)
- “ Dato' Jamaluddin bin Adnan (Kuala Selangor)
- “ Dato' Dr. Haji Jamaluddin bin Dato' Mohd. Jarjis, D.I.M.P., S.A.P. (Rompin)
- “ Tuan James Jimbun Anak Pungga, P.B.S. (Kapit)
- “ Tuan Jawah Anak Gerang (Lubok Antu)
- “ Tuan Jimmy Lim @ Jimmy Donald (Sri Aman)
- “ Tuan Joseph Mauh Anak Ikeh (Selangau)
- “ Datuk Seri Joseph Pairin Kitingan, P.G.D.K., P.N.B.S., S.S.A.P., S.P.D.K. (Keningau)
- “ Dato' Dr. Kamal bin Salleh, D.S.P.N., K.M.N., P.K.T., J.M.N. (Wangsa Maju)
- “ Tuan Kamarudin bin Ahmad (Arau)
- “ Tuan R. Karpal Singh (Jelutong)
- “ Dr. L. Krishnan, P.M.C., A.M.N. (Telok Kemang)
- “ Tuan Lau Ngan Siew, A.D.K. (Sandakan)
- “ Dr. Lee Chong Meng (Bukit Bintang)
- “ Dr. G. Leelavathi, A.M.N. (Kapar)
- “ Tuan Liew Ah Kim (Seputeh)
- “ Tuan Lim Guan Eng (Kota Melaka)
- “ Tuan Lim Hock Seng (Bagan)
- “ Tuan Lim Kit Siang (Tanjong)

Yang Berhormat Tuan Vincent Lim Kuo Phau (Petaling Jaya Utara)

- “ Puan Lim Lay Hoon, P.P.N., B.K.M. (Padang Serai)
- “ Datuk Lim Si Cheng, P.I.S. (Senai)
- “ Tuan Lim Siang Chai (Petaling Jaya Selatan)
- “ Dato’ Haji Mahbud bin Haji Hashim, D.S.S.A., A.S.A., P.J.K. (Sabak Bernam)
- “ Tuan Mansor bin Masikon (Batu Pahat)
- “ Dr. Maximus Johnity Ongkili, A.S.D.K., J.P. (Bandau)
- “ Tuan Md. Isa bin Sabu (Kangar)
- “ Tuan Michael Lisa Kaya, B.B.S. (Bukit Mas)
- “ Tuan Haji Mohamad bin Sabu (Kubang Kerian)
- “ Tuan Haji Mohamed bin Haji Abdullah (Pasir Puteh)
- “ Tuan Mohamed Khaled bin Nordin P.I.S. (Johor Bahru)
- “ Datuk Mohd. Salleh bin Tun Said, P.G.D.K. (Kota Belud)
- “ Dato’ Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan, D.I.M.P., P.M.P., A.M.P., J.P. (Larut)
- “ Tuan Mokhtaruddin bin Wan Yusof (Dungun)
- “ Tuan Haji Mustafa bin Muda, A.M.N., A.M.T., P.P.N., P.J.K. J.P. (Hulu Terengganu)
- “ Tuan Haji Nik Mohd. Amar bin Haji Nik Abdullah (Pengkalan Chepa)
- “ Tuan Noh bin Omar, P.J.K. (Tanjong Karang)
- “ Dr. Nungsari bin Ahmad Radhi (Balik Pulau)

Yang Berhormat Datuk Nurnikman bin Abdullah (Beaufort)

- “ Tuan M. Kulasegaran a/l V. Murugeson (Teluk Intan)
- “ Dr. Patau Rubis, P.B.S. (Mas Gading)
- “ Tuan Paul Noutin, A.D.K. (Penampang)
- “ Tuan Philip Yong Chew Lip, A.D.K. (Gaya)
- “ Dato’ Haji Qamaruz Zaman bin Haji Ismail, D.P.M.P., P.C.M., K.M.N., B.C.K., P.J.K. (Bagan Serai)
- “ Tuan Radin Malleh (Tenom)
- “ Dr. Ramli bin Taib (Kemaman)
- “ Mulia Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang)
- “ Tuan Richard Riot Anak Jaem (Serian)
- “ Tuan Robert Lau Hoi Chew (Sibu)
- “ Puan Rohani binti Haji Abd. Karim, P.P.B. (Santubong)
- “ Tuan Ruhanie bin Haji Ahmad, P.I.S. (Parit Sulong)
- “ Dato’ Salamon bin Selamat, D.P.M.S., S.S.A., A.M.S., P.J.K. (Shah Alam)
- “ Dr. Sanusi bin Daeng Mariok (Rantau Panjang)
- “ Puan Seripah Noli binti Syed Hussin (Sepang)
- “ Cik Siti Zainab binti Abu Bakar, S.M.J. (Tebrau)
- “ Datuk S’ng Chee Hua, D.S.N.S., P.G.D.K. (Julau)
- “ Datuk Song Swee Guan, P.G.D.K. (Bandar Kuching)
- “ Cik Sukinam Domo (Batang Sadong)

Yang Berhormat Dato' Haji Sukri bin Haji Mohamed, D.J.M.K., J.P.
(Machang)

- “ Dr. Tan Chong Keng (Bukit Mertajam)
- “ Dr. Tan Kee Kwong (Segambut)
- “ Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
- “ Dr. Tan Seng Giaw (Kepong)
- “ Dr. Tan Yee Kew (Kelang)
- “ Tuan Tiong Thai King (Lanang)
- “ Tuan Tue Si @ Chang See Ten, P.I.S. (Gelang Patah)
- “ Tuan Haji Wan Hanafiah bin Wan Mat Saman, B.K.M.
(Pokok Sena)
- “ Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar, P.B.S. (Batang
Lupar)
- “ Tuan Haji Wan Mohd. Jamil bin Wan Mahmood (Tumpat)
- “ Tuan Wong Kam Hoong, K.M.N. (Bayan Baru)
- “ Dato' Yap Pian Hon, D.M.P.S., A.M.N., P.J.K. (Serdang)
- “ Dr. Yap Yit Thong, A.M.P., A.M.N. (Lumut)
- “ Dr. Yee Moh Chai (Tanjong Aru)
- “ Tuan Yeong Chee Wah (Batu Gajah)
- “ Tuan Yunof Edward Marinking (Tuaran)
- “ Tuan Yunus bin Rahmat (Jelebu)
- “ Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob, P.G.D.K., A.D.K.
(Sipitang)
- “ Tuan Zainal Abidin bin Osman (Mersing)
- “ Tuan Haji Zainuddin bin Haji Mohamad Nor, S.M.K. (Pasir
Mas)
- “ Dato' Haji Zakaria bin Mohd. Said, D.S.D.K., S.M.K.,
K.M.N., P.J.K. (Kuala Kedah)

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN

Setiausaha Dewan Rakyat : Datuk Mohd. Salleh bin Haji Hassan,
P.S.D., J.S.D., K.M.N.

Pemangku Ketua
Penolong Setiausaha : Haji Mustakin bin Salamat
Zamani bin Haji Sulaiman

Penolong Setiausaha : Puan Nor Hayatee binti Abdullah
: Haji Mustafa bin Abdul Rahman
: Puan Ruhana binti Abdullah

CAWANGAN PENYATA RASMI PARLIMEN

Pegawai Penerbitan: Azhari bin Hamzah
Monarita binti Mohd. Hassan

Ketua Pelapor Perbahasan Parlimen: Hajah Shamsiah binti Mohd. Yusop,
P.P.N.

PELAPOR PERBAHASAN PARLIMEN

Hajah Supiah binti Dewak
Mohd Saleh bin Mohd. Yusop
Mohamed bin Osman
Hajah Norishah binti Mohd. Thani
Shamsina binti Janor

BENTARA MESYUARAT

Lt. Kol (B) Haji Rahimuddin bin Abdul Mutalib
Mejar (B) Abdul Halim bin Haji Ali
Mejar (B) Zakaria bin Salleh

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Khamis, 9 April 1998

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.30 petang

D O A

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin)
mempengerusikan Mesyuarat]

JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI
PERTANYAAN-PERTANYAAN

BEKALAN RACUN PADI - LANGKAH MERINGANKAN KOS

1. **Tuan Md. Isa bin Sabu [Kangar]** minta Menteri Pertanian menyatakan apakah langkah yang telah diambil oleh kementeriannya bagi meringankan kos yang ditanggung oleh pesawah-pesawah padi bagi mendapat bekalan racun yang pelbagai jenis perlu digunakan dalam usaha menghasilkan padi.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian [Dato' Abu Bakar bin Taib]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat dan Dewan yang mulia ini, dari tinjauan yang dijalankan oleh Kementerian Pertanian adalah didapati bahawa harga racun perosak yang meliputi racun makhluk perosak dan racun rumpai memangnya telah meningkat. Ini adalah disebabkan kebanyakan racun perosak atau bahan mentah yang digunakan adalah diimport. Oleh itu, Kementerian Pertanian telah dan sedang mengambil langkah-langkah tertentu bagi meringankan kos yang terpaksa ditanggung oleh

pesawah-pesawah padi berikutan dengan kejatuhan nilai mata wang Ringgit Malaysia.

Langkah-langkah ini termasuk menggalakkan mereka menggunakan kaedah-kaedah kawalan perosak yang tidak atau kurang menggunakan racun tetapi berkesan dalam mengawal makhluk perosak seperti Pengurusan Perosak Bersepadu (Integrated Pest Management (IPM)), penggunaan perangkap lampu ultra violet serta agen biologikal dan musuh semula jadi. Dalam Integrated Pest Management, penyemburan racun hanya dilakukan apabila bilangan perosak melebihi tahap populasi yang merbahaya. Bagi mengurangkan penggunaan racun rumpai pula, petani-petani digalakkan menyediakan tapak sawah dengan rapi serta rata bagi tujuan mengawal pengeluaran air yang sempurna untuk membantu mengurangkan pertumbuhan rumpai. Di samping mengurangkan kos, kaedah-kaedah tersebut adalah mesra alam atau kurang menjejaskan alam sekitar.

Tindakan-tindakan lain yang sedang diambil oleh Kementerian Pertanian termasuk mengkaji sejenis bahan mentah yang diimport dan peratus penggunaannya dalam pengeluaran dengan tujuan untuk menimbangkan langkah-langkah bagaimana untuk membantu mereka meringankan kos racun yang telah ditanggungkan oleh pesawah padi.

Tuan Md. Isa bin Sabu: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih di atas jawapan daripada Yang Berhormat Dato' Setiausaha Parlimen. Jadi, dalam

usaha untuk mengurangkan kos racun atau dalam lain perkataan untuk mengurangkan kos pengeluaran padi yang ditanggung oleh petani, adakah kerajaan sedar bahawa kita terlalu menumpukan kepada kawalan secara kimia, manakala pernah pendekatan yang dibuat supaya kawalan diadakan secara biologikal. Jadi, adakah pihak kementerian bercadang ataupun mempunyai rancangan untuk mengamalkan pencegahan secara biologikal ini memandangkan baja sendiri merupakan satu bahan yang boleh menumbuhkan rumpai, jadi bila sebut baja baru-baru ini Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri ada membuat pengumuman untuk tambahan baja. Jadi, bilakah bekalan tambahan ini dapat disampaikan kepada petani-petani memandangkan petani-petani kita terlalu mengharap kepada bantuan yang diumumkan oleh Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri.

Dato' Abu Bakar bin Taib: Tuan Yang di-Pertua, sepatutnya pemberian baja subsidi pertambahan diberi pada musim pertama 1998 ini tetapi memandangkan sebab kelulusan pemberian subsidi ini dibuat pada akhir tahun 1997 dan masa diambil untuk menender baja tambahan ini, tambahan pula dengan cara-cara kita menjayakan baja ini agak mengambil masa, mungkin tidak sempat kita memberi subsidi tambahan ini pada awal tahun ini tetapi, insya-Allah, akan diberi pada pertengahan tahun ini.

Berkenaan dengan cadangan biologikal kontrol, memang kita berusaha menggalakkan. Memang ada program Kementerian Pertanian untuk

menggalakkan kawalan musuh serangga dengan cara-cara biologiikal kontrol iaitu dengan menggunakan, misalnya, sekarang berlaku di kawasan Seberang Perai Utara di mana kita gunakan ikan keli untuk memakan perosak-perosak ini dan juga itik-itik dipelihara di kawasan sawah padi untuk mengutip selain daripada rumput padi di kawasan ladang juga untuk mengawal makhluk perosak.

Tuan Jacob Dungau Sagan: Tuan Yang di-Pertua, di dalam sebuah buku yang berjudul "*The Silent Spring*" penulis buku tersebut menyentuh betapa bahayanya kegunaan racun perosak yang tidak dikawal kerana racun perosak yang mempunyai, dengan izin, long term residual effect itu akan menjejaskan kehidupan binatang-binatang, ikan-ikan dan lain-lain kehidupan liar. Saya hendak tahu betapa seriusnya masalah ini di negara kita di Malaysia dan apakah langkah-langkah yang diambil oleh kerajaan bagi mengawal penyalahgunaan racun perosak di kawasan padi ataupun di kebun-kebun pertanian di negara kita.

Dato' Abu Bakar bin Taib: Tuan Yang di-Pertua, memang racun dan juga baja-baja sendiri telah ada residual effectnya; setengahnya long term dan setengah lagi medium term – terpulang kepada keadaan tetapi yang kita gunakan ialah benda-benda yang telah didapati effectnya tidaklah sampaikan merbahaya. Dalam hal ini kerajaan memang telah sentiasa tidak menggalakkan penggunaan racun-racun ini disebabkan kita tahu bahawasanya kalau kita

gunakan dengan sewenang-wenangnya maka tentulah akan merosakkan alam sekitar. Jadi, kita perlu berwaspada dalam hal ini dan tentukan kita dapat menggunakan dengan baik.

KEGAWATAN EKONOMI - BILANGAN PEKERJA DIBERHENTIKAN

2. **Dato' Hon Choon Kim [Seremban]** minta Menteri Sumber Manusia menyatakan:-

- (a) kesan kegawatan ekonomi terhadap pekerjaan dan pecahan bilangan pekerja yang diberhentikan mengikut sektor dan jenis pekerjaan sejak Jun 1997 hingga sekarang; dan
- (b) tindakan yang diambil terhadap majikan yang melanggar undang-undang kerana memberhentikan pekerja-pekerjanya dengan sewenang-wenangnya atas sebab kegawatan ekonomi.

Timbalan Menteri Sumber Manusia [Dato' Abdul Kadir bin Haji

Sheikh Fadzir]: Tuan Yang di-Pertua,

- (a) Kegawatan ekonomi yang dialami negara masa kini telah menampakkan peningkatan di dalam jumlah pekerja yang diberhentikan, misalnya dari Jun 1997 sehingga Disember 1997 seramai 12,028 orang telah diberhentikan tetapi pada tahun ini sahaja sehingga 28 Mac 1998 iaitu selama 3 bulan, jumlahnya telah meningkat kepada 19,950 orang. Dengan lain kata, jumlah yang telah diberhentikan daripada Jun 1997 sehingga 28 Mac ialah 31,578 orang dan pecahannya mengikut sektor adalah seperti berikut. Yang paling banyak adalah dari sektor pembuatan (manufacturing) iaitu sebanyak 22,321 orang, keduanya dari pembinaan 2,777 orang, ketiga dari perdagangan

borong dan runcit, restoran dan hotel iaitu 2,379, keempat dari perkhidmatan kewangan, insurans, harta-benda dan perniagaan 1,292 orang, kelima pertanian, perhutanan, penternakan dan perikanan 1,116 orang, perkhidmatan masyarakat, sosial dan persendirian 470 orang, pengangkutan, penyimpanan dan perhubungan 323 orang dan perlombongan dan kuari 224 orang.

- (b) Majikan yang didapati telah memberhentikan pekerja sewenang-wenangnya tanpa mengikut peraturan boleh dikenakan tindakan undang-undang. Jika disabitkan kesalahan mereka boleh dikenakan denda tidak melebihi RM2,000 pada setiap kesalahan. Setakat ini Kementerian Sumber Manusia mendapati majikan-majikan terpaksa memberhentikan pekerja telah melaksanakan mengikut peraturan. Mulai 1 Februari 1998, semua majikan yang hendak memberhentikan pekerja-pekerja mereka hendaklah melaporkan kepada Jabatan Buruh dan denda sebanyak RM2,000 setahun itu akan ditingkatkan kepada RM10,000 apabila pindaan kepada Akta Kerja 1995 dipinda nanti, mungkin dalam sesi Parlimen ini.

Tuan Haji Abdul Hadi bin Haji Awang: Tuan Yang di-Pertua, apakah langkah-langkah yang diambil oleh kerajaan bagi meringankan bebanan penderitaan yang dialami oleh mereka yang menjadi mangsa pemecatan tersebut.

Dato' Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir: Tuan Yang di-Pertua, hampir kesemua pekerja yang telah diberhentikan telah pun mendapat pekerjaan serta-merta, cuma yang ada pun sedikit sebanyak yang memilih tempat bekerja ataupun jenis pekerjaan tetapi hampir 95 peratus telah pun mendapat pekerjaan serta-merta. Sebagaimana yang kita tahu kebanyakannya adalah dari sektor pembuatan.

Dr. Tan Chong Keng: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya ingin tahu apakah langkah-langkah latihan semula untuk pekerja-pekerja yang hilang jawatan itu untuk menolong mereka mendapatkan jawatan alternatif secara latihan semula di dalam bidang-bidang yang lain, kalau ada.

Dato' Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir: Tuan Yang di-Pertua, sebagaimana yang telah saya nyatakan kebanyakan pekerja yang telah diberhentikan setakat ini – lebih daripada 90 peratus adalah daripada sektor pembuatan dan kesemua mereka ini telah pun mendapat jawatan semula. Jadi, tidak ada masalah dari segi latihan sebab mereka semua telah pun mempunyai pekerjaan. Namun demikian, soal latihan sepanjang masa diaturkan menerusi penggunaan Tabung Pembangunan Sumber Manusia yang sedia dijalankan.

**INSTITUSI PENGAJIAN TINGGI AWAM/
INSTITUSI PENGAJIAN TINGGI SWASTA-
MEMFRANCAISKAN**

3. **Dr. G. Leelavathi [Kapar]** minta Menteri Pendidikan menjelaskan dengan lebih terperinci tentang cadangan memfrancaiskan seluruh program

intituti pengajian tinggi (IPT) tempatan kepada kolej swasta yang berkemampuan menampung bilangan pelajar luar negara yang akan pulang menyambung pengajian di tanah air.

Timbalan Menteri Pendidikan [Datuk Dr. Fong Chan Onn]: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Pendidikan belum memutuskan untuk memfrancaiskan seluruh program Institusi Pendidikan Tinggi Awam iaitu (IPTA) kepada Institusi Pendidikan Tinggi Swasta. Namun demikian, kerajaan memang menggalakkan penambahan program berkembar atau kerjasama antara Institusi Pendidikan Tinggi Awam dan Institusi Pendidikan Tinggi Swasta. Langkah ini dapat menambahkan tempat di IPT tempatan sejajar dengan dasar mengurangkan penghantaran pelajar ke luar negara. Pelajar yang sedang menuntut di luar negara tidak akan dipanggil pulang agar pengajian mereka tidak tergendala.

Dr. G. Leelavathi: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Pada masa kini mendapat tempat untuk pengajian perubatan di dalam dan di luar negara adalah begitu sukar dan mahal. Adakah kementerian bercadang memberi kebenaran untuk membina kolej perubatan? Jika ya, berapa buah dan di mana?

Datuk Dr. Fong Chan Onn: Tuan Yang di-Pertua, kini Kementerian Pendidikan sudah meluluskan beberapa buah institusi pendidikan swasta

untuk menjalankan program perubatan dengan kerjasama universiti-universiti ternama luar negara seperti International Medical College, Asean College dan sebagainya dan sekiranya ada permohonan yang dibuat oleh sesuatu pihak yang boleh menunjukkan kualiti program dan mutu pendidikan yang disampaikan, memang Kementerian Pendidikan akan kaji.

JABATAN HAL EHWAL ORANG ASLI - PERLANTIKAN KETUA PENGARAH

4. **Tuan Lim Kit Siang [Tanjong]** minta Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat menyatakan sebab mengapa Orang Asli tidak dilantik untuk mengetuai Jabatan Hal Ehwal Orang Asli (Orang Asli Affairs Department - JHEOA) 44 tahun selepas penubuhan jabatan ini, dan sebab mengapa jumlah Orang Asli yang berkhidmat di JHEOA telah menurun dari 58.9% pada tahun 1993 ke-30%, serta sama ada kerajaan akan memastikan ketua yang seterusnya di JHEOA ialah Orang Asli.

Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat [Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat dari Tanjong, jawatan Ketua Pengarah, Jabatan Hal Ehwal Orang Asli (JHEOA) ialah satu jawatan di dalam Perkhidmatan Tadbir dan Diplomatik di Gred M1. Buat masa ini, mengikut senarai Pegawai Tadbir dan Diplomatik tiada pegawai daripada kalangan Orang Asli yang berkelayakan untuk jawatan tersebut.

Mengenai dakwaan Yang Berhormat di atas jumlah Orang Asli yang berkhidmat di Jabatan Hal Ehwal Orang Asli telah menurun pada tahun 1998, saya ingin menyatakan bahawa ianya adalah tidak benar.

Untuk menunjukkan kedudukan sebenar kakitangan daripada kalangan Orang Asli bagi tahun 1998 yang dikatakan menurun, saya ingin mengajak Yang Berhormat meneliti angka-angka berikut:

- (i) Tahun 1993 jumlah keseluruhan jawatan di Jabatan Hal Ehwal Orang Asli sebanyak 1,700. Bilangan jawatan yang diisi 1,311. Bilangan kakitangan Orang Asli 480. Peratus kakitangan Orang Asli daripada jumlah jawatan diisi 36.6%.
- (ii) Tahun 1998 jumlah keseluruhan jawatan di Jabatan Hal Ehwal Orang Asli ialah 1,281. Bilangan jawatan yang diisi 1,074. Bilangan kakitangan Orang Asli 397. Peratus kakitangan Orang Asli daripada jumlah jawatan diisi ialah 36.9%.

Ini menunjukkan peningkatan 0.3% bagi tahun 1998 berbanding dengan tahun 1993. Peningkatan peratus ini disebabkan oleh jumlah jawatan keseluruhan dan jawatan yang diisi di Jabatan Hal Ehwal Orang Asli telah berkurangan pada tahun 1998 berbanding dengan tahun 1993. Untuk makluman Yang Berhormat, pengurangan bilangan jawatan keseluruhan dan jawatan yang diisi di Jabatan Hal Ehwal Orang Asli yang membabitkan juga penjawat Orang Asli adalah disebabkan oleh faktor-faktor berikut:

- (i) persaraan pilihan sendiri atau persaraan wajib oleh penjawat-penjawat Orang Asli yang telah bersara;
- (ii) pengurangan bilangan jawatan adalah disebabkan sebanyak 235 jawatan telah dipindahkan ke Kementerian Pendidikan apabila Bahagian Persekolahan Jabatan Hal Ehwal Orang Asli dipindahkan ke Kementerian Pendidikan pada tahun 1995;
- (iii) sejumlah 184 jawatan juga telah dihapus apabila Jabatan Perkhidmatan Awam membuat penyusunan semula Jabatan Hal Ehwal Orang Asli pada tahun 1996.

Untuk makluman Yang Berhormat, setakat ini telah ada pemegang jawatan Penolong Pengarah di Jabatan Hal Ehwal Orang Asli yang terdiri daripada Orang Asli dalam Kumpulan Sokongan I atau Kumpulan B, dan kita juga mempunyai Pengarah Muzium yang juga adalah dari Orang Asli. Sebenarnya kerajaan memang tidak ada masalah mengenai melantik seorang Orang Asli sebagai Ketua Pengarah, Jabatan Hal Ehwal Orang Asli sekiranya calon itu ada dan kerajaan bersedia melantik.

Tuan Lim Kit Siang: Soalan tambahan, kita tidak mahu main angka-angka di sini, oleh kerana sungguhpun daripada peratusan ada 0.3% kenaikan antara 1993 hingga 1998, sebenarnya jumlah Orang Asli yang

memegang jawatan sudah turun daripada 480 ke-397 oleh kerana beberapa faktor. Tetapi bukankah jika tidak ada orang yang layak menjadi pegawai

tadbir untuk memegang jawatan Ketua Pengarah, Jabatan Hal Ehwal Orang Asli selepas 44 tahun Jabatan itu ditubuhkan menunjukkan tanda kegagalan usaha kerajaan supaya membantu Orang Asli memainkan segala peranan dalam aliran utama pembangunan negara dan bukankah benar bukan sahaja tidak pernah ada Ketua Pengarah, sekarang tidak ada seorang pun di peringkat negeri memegang jawatan atau tidak ada seorang pun Orang Asli yang memegang jawatan Chief Director. Bukankah perlu satu usaha yang khas supaya Orang Asli boleh memainkan peranan yang lebih utama dalam mainstream development. Apa usaha yang akan dibuat supaya yang pertama di peringkat negeri Pengarah-pengarah Jabatan Hal Ehwal Orang Asli dipegang oleh Orang Asli dan selepas itu Ketua Pengarah.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Tuan Yang di-Pertua, saya sudah kata tadi semua pegawai-pegawai yang berkhidmat di bawah Jabatan Hal Ehwal Orang Asli samalah seperti pegawai-pegawai yang di bawah jabatan-jabatan lain, iaitu daripada Perkhidmatan Tadbir dan Diplomatik kecuali ianya ditukar barulah boleh dikecualikan atau dibuat cara-cara lain supaya ada orang yang dibolehkan, tetapi saya rasa ini tidak adil kerana masing-masing semua penjawat-penjawat jawatan dalam kerajaan mengikut

proses, daripada mereka masuk sampai kepada tahap-tahap di mana mereka boleh menduduki di tempat-tempat jawatan-jawatan yang telah dikhaskan. Tetapi rasa saya, setakat ini seperti yang saya sebut tadi kita sudah pun ada

peringkat Penolong-penolong Pengarah dan insya-Allah, saya rasa dalam masa yang singkat Penolong-penolong Pengarah ini mungkin sudah boleh dinaikkan kepada jawatan Pengarah-pengarah Negeri. Jadi Yang Berhormat sendiri pun maklum bahawa bukan mudah bagi kita untuk menguruskan hal ehwal Orang Asli ini kerana mereka ini bertaburan dan duduk di pedalaman dan begitu jauh daripada pembangunan yang sebenarnya, tetapi usaha-usaha kerajaan telah kita lakukan untuk menempatkan semula mereka di rancangan penempatan semula supaya kita dapat memberikan mereka kemudahan-kemudahan asas dan lain-lain kemudahan, persekolahan, kesihatan dan pentadbiran daripada jabatan sendiri. Kita juga mengadakan kampung-kampung tersusun, kerajaan-kerajaan negeri juga mengadakan perancangan kampung-kampung tersusun agar Orang-orang Asli ini dapat ditempatkan dalam keadaan yang baik dan sempurna, mendapat kemudahan-kemudahan yang mereka perlukan dan ada juga rancangan untuk memberikan pemilikan tanah kepada mereka.

PENDERMAAN ORGAN - LANGKAH MENINGKATAN KESEDARAN

5. **Tuan Yeong Chee Wah [Batu Gajah]** minta Menteri Kesihatan menyatakan memandangkan kesedaran rakyat Malaysia menyumbang atas permintaan kementerian untuk mendermakan organ, tulang dan tisu setakat ini:

- (a) apakah langkah-langkah positif dan berkesan sedang dan akan diambil untuk menggalakkan dan meningkatkan kesedaran program ini; dan
- (b) adakah hospital-hospital di negara kita menghadapi apa-apa kesukaran atau kesulitan untuk menyimpan organ-organ yang diderma itu.

Timbalan Menteri Kesihatan [Dato' Dr. Siti Zaharah binti Haji Sulaiman]: Tuan Yang di-Pertua,

- (a) langkah-langkah positif yang telah diambil oleh Kementerian Kesihatan untuk menggalakkan dan meningkatkan kesedaran program pendermaan organ adalah seperti berikut:
 - (i) meningkatkan kesedaran kepada kakitangan perubatan melalui ceramah di dalam perjumpaan klinikal dan bengkel;
 - (ii) meningkatkan kesedaran orang awam dengan mengadakan ceramah-ceramah berkaitan dengan pendermaan dan pemindahan organ dan aktiviti ini dijalankan secara berterusan;
 - (iii) mendapatkan sokongan daripada badan-badan agama melalui penerangan dan perbincangan dalam seminar-seminar yang diadakan; dan

(iv) menubuhkan satu National Transplant Coordinating Committee, dengan izin, untuk melicinkan perjalanan dan perkembangan Program Pemindahan Organ Kebangsaan.

(b) Buat masa ini hospital tidak mempunyai kesukaran kerana tidak perlu untuk menyimpan organ-organ yang didermakan kerana permintaan untuk menjalani pembedahan pemindahan organ melebihi pendermaan organ. Oleh itu, organ yang didermakan akan terus dipindahkan kepada penerima organ.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin bertanya Timbalan Menteri mengenai sambutan orang Melayu kepada pendermaan organ. Adakah satu fatwa yang telah diambil oleh Majlis Fatwa Negara dan garis panduannya dan macam manakah penerimaan orang Melayu kepada pendermaan organ kepada Bank Organ ini. Terima kasih.

Dato' Dr. Siti Zaharah binti Haji Sulaiman: Tuan Yang di-Pertua, dalam satu survey yang telah dijalankan oleh Department Onkologi di Hospital Kuala Lumpur pada tahun 1992, didapati bahawa kurang daripada 20% yang bersedia untuk mendermakan organ mereka dan kebanyakan di kalangan orang-orang Islam memang tidak bersetuju sama sekali.

Pertamanya, kerana kurang arif tentang keputusan atau keadaan fatwa yang membenarkan sebenarnya pemindahan organ. Pada tahun 1970 dalam satu Konferen Antarabangsa Islam di Kuala Lumpur, satu fatwa telah dikeluarkan yang membolehkan pendermaan organ itu kerana dianggapkan usaha ini satu usaha amal jariah dan pada tahun 1975, dan baru-baru ini di satu seminar 1997 yang dianjurkan oleh Kementerian Kesihatan, IKIM, Persatuan Doktor-doktor Islam Malaysia dan Persatuan Pemindahan Organ Malaysia pun telah mendapat satu pandangan yang anonymous bahawa Islam membenarkan pemindahan organ. Jadi, pemindahan organ ini juga dibenarkan daripada orang Islam kepada bukan Islam dan juga sebaliknya.

Dr. L. Krishnan: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Daripada bilangan pembedahan organ transplant atau pemindahan organ di negara kita ini, pada masa ini begitu kurang kalau kita bandingkan dengan negara-negara jiran seperti Thailand dan Singapura. Adakah ini bermakna bahawa kita kekurangan kepakaran dalam bidang ini atau kerana kita tidak cukup organ-organ daripada penerima. Sekian.

Dato' Dr. Siti Zaharah binti Haji Sulaiman: Kita tidak mendapati banyak orang yang bersetuju untuk menyumbangkan organ-organ itu, bukan kerana tidak ada kepakaran.

KOS PEMBINAAN

6. **Tuan Richard Riot Jaem [Serian]** minta Menteri Kerja Raya menyatakan:

- (a) jumlah batang jalan raya serta kosnya yang telah dibina di negeri Sarawak oleh Kerajaan Pusat dan kerajaan negeri sejak Rancangan Malaysia Ketujuh dilancarkan hingga kini; dan
- (b) jumlah batang jalan raya serta kosnya yang akan dibina di Saawak oleh Kerajaan pusat dan kerajaan negeri mengikut daerah pada tahun 1998, 1999 dan 2000.

Menteri Kerja Raya [Dato' Seri S. Samy Vellu]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sejak bermulanya Rancangan Malaysia Ketujuh iaitu daripada tahun 1996 hingga 1997 Jabatan Kerja Raya Sarawak telah membelanjakan sebanyak RM296,982,964 daripada peruntukan Kementerian Kerja Raya untuk membina jalan baru sepanjang 45 kilometer dan menaikkan taraf jalan sepanjang 41 kilometer. Buat masa ini terdapat 56 buah projek jalan dan jambatan di pelbagai peringkat yang dibiayai oleh Kerajaan Persekutuan dengan jumlah ceiling peruntukan Rancangan Malaysia Ketujuh sebanyak RM1,032,938,000. Di samping itu, JKR Sarawak juga sedang melaksanakan 283 buah projek jalan dan jambatan yang dibiayai oleh Kerajaan Negeri Sarawak. Jumlah peruntukan Kerajaan negeri yang telah dibelanjakan dari tahun 1996 hingga tahun 1997 ialah RM401,674,632 untuk membina 241.7 kilometer jalan baru dan menurap semula jalan sepanjang 315.8 kilometer. Bilangan projek-projek Persekutuan dan projek negeri yang dilaksanakan dalam Rancangan Malaysia Ketujuh mengikut Bahagian atau Division, dengan izin, ini adalah seperti berikut:

Bahagian

Projek Persekutuan

Projek Negeri

Kuching	8	49
Sri Aman	9	49
Sibu	9	37
Miri	8	20
Limbang	8	18
Sarikei	6	42
Kapit	2	14
Samarahan	1	38
Bintulu	5	16

Tuan Richard Riot Anak Jaem: Tuan Yang di-Pertua, di kawasan saya Serian, ada satu batang jalan raya yang dipanggil Jalan Tebakang Mongkos. Jalan Tebakang Mongkos ini telah dibina pada awal tahun 60-an iaitu kalau tidak silap saya waktu Sarawak merdeka awal-awal lagi dalam Malaysia, tetapi Tuan Yang di-Pertua, lebih 30 tahun telah berlalu, tetapi jalan raya ini masih jalan batu yang becak waktu musim tengkujuh dan berdebu waktu musim kemarau. Jadi, soalan tambahan saya, seandainya Kerajaan Negeri Sarawak tidak mempunyai peruntukan yang cukup untuk mengetar atau menurap jalan ini, adakah kementerian Dato' bersedia untuk memberi peruntukan tambahan agar jalan raya ini dapat diturap?

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, saya ambil kira berkenaan dengan apa yang disebut oleh Ahli Yang Berhormat tadi, berkenaan dengan projek jalan di kawasan beliau, tetapi saya tidak mempunyai butir-butir berkenaan dengan projek itu. Jikalau Yang Berhormat meminta saya untuk mendapat lebih butir berkenaan dengan projek, selepas itu saya boleh juga memberi satu jawapan dengan bertulis untuk memberitahu apakah keadaan

dan adakah Kerajaan Persekutuan boleh menambah peruntukan yang kita sedia ada sekarang.

Tuan Chiew Chiu Sing: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan kepada Yang Berhormat Menteri. Banyak kemalangan maut telah berlaku di sepanjang Lebuhraya Pan-Borneo, adakah kementerian telah mengenal pasti tempat-tempat yang berbahaya dan apakah langkah-langkah improvement sudah dibuat dan terdapat juga banyak tempat sepanjang Lebuhraya Pan-Borneo ini tidak rata. Bolehkah tempat-tempat yang tidak rata diturap semula dan juga bilakah pembinaan jambatan Durin akan bermula dan bilakah ia akan dijangka siap?

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, jalan seperti disebut oleh Yang Berhormat tadi, ada juga permohonan untuk melaksanakan banyak projek di negeri Sarawak. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, jalan Persekutuan di negeri Sarawak sahaja lebih dari 1000 kilometer dan Kerajaan Pusat telah memberi beberapa juta ringgit peruntukan. Saya percaya jalan yang disebut oleh Yang Berhormat boleh diambil kira dalam projek masa akan datang. Selain daripada itu jambatan Durin ada dalam reka bentuk sekarang oleh kerana baru dua bulan yang lalu kita luluskan RM16 juta untuk memulakan kerja untuk reka bentuk dan kerja-kerja cerucuk untuk menjalankan projek. Saya percaya kita mula projek ini penghujung tahun ini dan selesai dalam tempoh 2 atau 2½ tahun.

PEMBUANGAN PEKERJA TEMPATAN - TINDAKAN TEGAS KEMENTERIAN

7. **Dato' Haji Abu Zahar bin Dato' Nika Ujang [Kuala Pilah]** minta Menteri Sumber Manusia menyatakan:-

- (a) sejauh manakah kebenaran berita menyatakan bahawa ada majikan membuang pekerja tempatan semata-mata untuk mengambil pekerja asing; dan
- (b) jika benar, sila beritahu jumlah kes dan apakah tindakan tegas diambil oleh Kementerian.

Dato' Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Sumber Manusia ada menerima laporan tentang majikan yang didakwa memberhentikan pekerja-pekerja tempatan dan mengekalkan pekerja asing atau menggantikan mereka dengan pekerja asing. Sebanyak 3 kes yang dikesan tahun lepas sudah diambil tindakan di mana pekerja-pekerja asing yang terbabit telah dibatalkan permit kerja oleh pihak Jabatan Imigresen Malaysia dan mereka dihantar pulang ke negara asal masing-masing. Majikan berkenaan telah juga disenaraihitamkan supaya tidak dibenarkan lagi mengambil pekerja asing. Namun demikian, ingin saya menyatakan bahawa pada ketika ini soal menggantikan pekerja tempatan dengan pekerja asing tidak timbul lagi kerana kita telah pun membekukan pengambilan pekerja-pekerja asing.

Bagi beberapa kes lain yang dilaporkan tahun ini, siasatan kementerian ini mendapati ianya adalah teratur. Kebanyakannya adalah berkaitan dengan mengekalkan pegawai-pegawai dagang yang memegang jawatan utama 'key post' yang mempunyai kepakaran-kepakaran tertentu ataupun mengenai

bahagian-bahagian dan jawatan-jawatan yang tidak terlibat dengan pemberhentian ataupun pengetepian pekerja.

Dato' Dr. Haji Jamaluddin bin Dato' Mohd. Jarjis: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan, tentang peluang pekerjaan untuk anak-anak tempatan. Saya hendak bertanya sedikit kepada Dato' Timbalan Menteri, adakah benar kita dengar desas desus bahawa anak-anak muda termasuk graduan yang sekarang ini memasuki pasaran buruh, pasaran kerja merasa amat susah untuk mendapat pekerjaan kerana boleh dikatakan banyak majikan tidak lagi mengambil pekerja-pekerja baru termasuk graduan kerana kegawatan suasana ekonomi sekarang ini. Saya minta sikit penjelasan daripada Dato' Timbalan Menteri.

Dato' Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir: Tuan Yang di-Pertua, tiap-tiap kali universiti kita mengeluarkan graduan-graduan ataupun kelulusan lepasan SPM dan STPM memang terdapat sedikit pengangguran untuk beberapa bulan. Ini pada waktu yang sudah. Pada ketika ini sudah pastilah mereka ini terpaksa mengambil masa sedikit untuk mendapat pekerjaan. Oleh sebab itulah, maka pihak Kementerian Sumber Manusia telah pun merayu kepada graduan-graduan ini supaya bekerja sahajalah di mana boleh untuk mengisi jawatan yang berpuluh-puluh ribu masih terdapat kekosongan di factory-factory dan sebagainya di mana saya pasti bahawa mereka sekurang-kurangnya boleh mendapat pendapatan untuk wang perbelanjaan mereka, dan

ada kemungkinan juga di tempat-tempat ini mereka juga boleh mendapat peluang-peluang untuk suatu karier yang tetap apabila mereka telah pun bekerja di situ. Jadi inilah rayuan kerajaan kepada mereka ini buat sementara waktu.

Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya ingin tahu dari Yang Berhormat Timbalan Menteri terhadap tindakan sebuah stesen TV dan sebuah syarikat pengendali telekomunikasi yang telah membuang pekerja-pekerja tempatan dan mengekalkan pekerja-pekerja asing. Menteri Sumber Manusia pernah berjanji bahawa satu siasatan akan dilakukan dan tindakan akan dibuat, jadi kita hendak tahu apakah hasil siasatan yang telah diperolehi daripada pembuangan pekerja-pekerja tempatan oleh stesen TV itu, dan syarikat telekomunikasi berkenaan, dan bagaimanakah kedudukan pekerja-pekerja asing itu yang masih bekerja tanpa permit? Kita mahu tahu apakah tindakan yang telah dilakukan.

Dato' Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir: Tuan Yang di-Pertua, sebagaimana yang saya nyatakan tadi, bahawa kalau terdapat bukti-bukti bahawa ada pekerja-pekerja asing masih digajikan sedangkan pekerja tempatan dibuang, kita akan ambil tindakan sebagaimana yang telah dinyatakan tadi, iaitu permit mereka itu akan dibatalkan serta-merta dan syarikat tersebut juga akan disenaraihitamkan. Apa yang mungkin dimaksudkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat adalah mengenai pegawai-pegawai dagang 'expatriater officer',

bukan pekerja. Jadi, ini saya minta maaf, inilah ada suatu soalan yang spesifik, saya akan jawab kepada Ahli Yang Berhormat secara bertulis.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:

Yang Berhormat Dr. Sanusi bin Daeng Mariok.

[Soalan No. 8 - Y.B. Dr. Sanusi bin Daeng Mariok [Rantau Panjang] tidak hadir]

WABAK COXSACKIE DI SARAWAK - LANGKAH PENCEGAHAN

9. Tuan Chiew Chiu Sing [Bintulu] minta Menteri Kesihatan menyatakan hasil siasatan wabak coxsackie di Sarawak tahun lalu yang mana mengorbankan nyawa 31 kanak-kanak. Apakah sebab musabab wabak tersebut dan langkah-langkah pencegahan yang diambil oleh kementerian untuk mencegahnya. Adakah penyakit ini masih wujud di Sarawak. Mengapakah ia mengambil masa yang terlalu lama untuk menghebahkan hasil siasatan kepada orang ramai.

Dato' Dr. Siti Zaharah binti Haji Sulaiman: Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya menjawab soalan ini sekali gus dengan soalan yang dikemukakan Ahli Yang Berhormat dari Lanang pada 21 April 1998 kerana isu-isu yang dibangkitkan adalah berkaitan. Kementerian Kesihatan telah mengambil masa yang agak lama untuk mengenal pasti jenis-jenis virus yang menjadi punca wabak penyakit mulut, tangan dan kaki yang mengorbankan seramai 31 orang kanak-kanak di Sarawak. Laporan awal hasil siasatan penyakit mulut, tangan dan kaki telah diumumkan oleh Ketua Pengarah Kesihatan Malaysia pada 7 Mac 1998, dan telah disiarkan di media massa pada hari yang sama. Manakala laporan bercetak telah dikeluarkan pada hari berikutnya pada 8 Mac 1998.

Laporan tersebut telah melaporkan, hasil kajian yang dibuat oleh makmal di dalam dan di luar negeri yang terunggul di dunia iaitu CDC Atlanta dan National Institute of Health, Japan. Kementerian Kesihatan Malaysia juga telah mendapat bantuan pakar-pakar seluruh dunia dalam mengenal pasti punca-punca kematian 31 orang kanak-kanak di Sarawak. Hasil kajian awal telah dapat mengasingkan kuman Entero-virus 71 dan Adeno-virus. Daripada 10 sampel tisu yang diambil, makmal berkenaan dapat mengasingkan Entero-virus 71 dari 4 tisu, Adeno-virus dari 3 tisu, dan terdapat kedua-dua jenis Entero-virus 71 dan Adeno-virus dalam 3 tisu post-mortem.

Pada masa yang sama, kajian membuktikan bahawa Entero-virus 71 adalah menjadi punca utama wabak jangkitan kaki, mulut dan tangan di Sarawak. Selain dari kuman Entero-virus 71 yang dikenal pasti, Kementerian Kesihatan masih menunggu kajian mengenal pasti beberapa virus jenis lain yang terdapat dalam sampel tisu pesakit di Sarawak. Kajian ini sedang dijalankan di pusat-pusat penyelidikan di dalam dan di luar negara dan ianya juga mengambil masa yang lama.

Penyakit jangkitan Entero-virus di mana virus coxsackie adalah salah satu Entero-virus, memang telah lama wujud sejak dahulu lagi. Virus ini wujud secara natural di dalam najis manusia. Langkah-langkah pencegahan penyakit mulut, tangan dan kaki yang dilaksanakan oleh Kementerian Kesihatan antara lain ialah melalui pendidikan kesihatan di kalangan rakyat dengan memberikan

tumpuan kepada peningkatan tahap kebersihan diri dan keadaan sekeliling dari pencemaran. Pemantauan wabak penyakit ini masih diteruskan oleh Kementerian Kesihatan.

Tuan Chiew Chiu Sing: Soalan tambahan, Tuan Yang di-Pertua, kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri. Apakah kementerian sudah memastikan bahawa kanak-kanak yang selamat dari wabak penyakit ini bebas dari penyakit inikah?

Dato' Dr. Siti Zaharah binti Haji Sulaiman: Kementerian memang memastikan supaya apa-apa recurrent kepada penyakit ini akan melalui prosedur protokol untuk kementerian mendapat maklumat. Contohnya, setiap minggu ada laporan bertulis yang diperlukan daripada negeri-negeri. Jadi, kalau pesakit-pesakit itu telah dianggapkan free daripada virus ini, proses pemantauan itu dilakukan secara berterusan.

Tuan M. Kulasegaran: Soalan tambahan. Wabak coxsackie ini, adakah ia hanya di negeri Sarawak atau ia juga telah berada di Semenanjung Malaysia, dan jika berada di sini, berapa orang yang telah dijangkiti penyakit ini.

Dato' Dr. Siti Zaharah binti Haji Sulaiman: Sepatutnya wabak coxsackie ini tidak sepatutnya dikata wabak coxsackie. Sepatutnya ia disebut wabak Entero-virus, di mana coxsackie adalah salah satu daripada virus Entero-virus. Itu cara penerangan penyakit ini, kalau tidak nanti kita ingat coxsackie.

Jadi, berkenaan dengan kejadian, kita sudah maklumkan tentang kajian yang telah dijalankan dan masih dijalankan untuk mendapat punca yang sebenarnya daripada pakar-pakar, tetapi detail secara menyeluruh itu saya minta maaf, saya tidak ada data secara menyeluruh kerana telah dilaporkan pada masa yang lepas.

JEREBU - LANGKAH KEMENTERIAN UNTUK MENGATASI

10. **Datuk Abu Seman bin Haji Yusof [Alor Gajah]** minta Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar menyatakan bahawa banyak telah diperbincangkan mengenai isu jerebu yang melanda tanah air kita yang berpunca dari negara jiran. Apakah tindakan-tindakan kementerian bagi mengelak agar jerebu tidak berlaku lagi terutama sekali semasa Kuala Lumpur 98, Sukan Komanwel XVI, yang akan berlangsung pada akhir tahun ini.

Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar [Dato' Abu Bakar bin Daud]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, di antara langkah-langkah yang telah dan akan diambil oleh kerajaan dalam usaha mengelakkan keadaan berjerebu dari berulang terutama sekali semasa berlangsungnya Kuala Lumpur 98, Sukan Komanwel adalah seperti berikut:-

- (i) inisiatif di peringkat ASEAN untuk mengadakan Pelan Tindakan Jerebu Serantau yang bertujuan mewujudkan mekanisme persediaan dan tindakan bersama dalam usaha mengurang dan menghapuskan punca-punca jerebu yang merentas sempadan;

- (ii) mengadakan Memorandum Persefahaman di antara negara Indonesia dan Malaysia bagi mewujudkan komitmen dan penglibatan yang lebih kukuh dalam melaksanakan tindakan-tindakan untuk menangani masalah jerebu;
- (iii) memaklumkan kepada pihak Kerajaan Indonesia melalui saluran diplomatik supaya mengambil tindakan sewajarnya bagi mengawal, mencegah dan memadam kebakaran hutan. Ia dibuat bukan sahaja kerana Malaysia akan menganjurkan Sukom tetapi juga demi kepentingan alam sekitar, kesihatan dan pembangunan sosio-ekonomi rakyat negara ini; dan
- (iv) selain dari itu, kerajaan juga akan melaksanakan Pelan Tindakan Jerebu Kebangsaan (PTJK) bagi mengawal punca-punca jerebu dalaman.

Sekian, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Soalan tambahan. Apakah tindakan telah diambil oleh kementerian Dato' tentang orang membakar secara terbuka, termasuk denda, berapa denda telah dikeluarkan oleh Jabatan Alam Sekitar di negara kita, khasnya di Sarawak kerana sekarang kawasan utara Sarawak mempunyai masalah jerebu begitu teruk dan sudah selama beberapa bulan.

Soalan kedua, minggu yang lepas saya saksikan satu demonstrasi oleh helikopter Ericson. Saya nampaknya pakai bom air daripada udara. Itu sangat berkesan. Soalan saya, adakah kementerian hubungi dengan Syarikat Ericson untuk negosiasi satu program membantu negara kita menghapuskan kebakaran hutan di negara kita.

Dato' Abu Bakar bin Daud: Terima kasih, Yang Berhormat. Memang telah banyak tindakan diambil kepada pihak-pihak yang sengaja membakar hutan-hutan tanpa memikirkan keselamatan dan kesenangan masyarakat keseluruhannya. Usaha-usaha untuk mencegah ini sedang dijalankan sekarang dan banyak pihak telah mengadakan perjumpaan, mesyuarat mencari jalan dan pihak kerajaan juga telah bersetuju untuk membayar apa jua perbelanjaan untuk menghentikan usaha-usaha atau memadamkan api-api ini.

Mengenai dengan helikopter tadi, memanglah kerajaan sedang menjalankan usaha-usaha dengan pihak syarikat ini kalau ianya boleh memadamkan api-api dengan menggunakan cara yang telah dibuat oleh helikopter ini dengan mencurahkan air daripada atas. Sebenarnya perkara ini, jerebu yang berada di Sarawak memang sungguh mendukacitakan semualah, di Miri, Bintulu dan lain-lain, atas angkara manusia dan kerana pembakaran itu dibuat pada hutan-hutan bakau yang begitu lambat untuk dipadamkan. Jadi kita berharap sungguh-sungguhlah perkara ini dapat dielakkan apabila kita

menghadapi satu peristiwa yang besar nanti iaitu untuk mengadakan satu sukan yang besar di kawasan ini.

Tuan Lim Kit Siang: Bukankah cara-cara yang ada diutarakan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi, semua ialah tidak akan memberi apa-apa kesan untuk short term. Ini boleh dilihat apabila Lapangan Terbang Brunei perlu ditutup dan di Lapangan Terbang Miri baru-baru ini pernah ditutup. Adakah contingency plan kalau masalah jerebu menjadi lebih buruk sehingga lapangan kapal terbang di Semenanjung Malaysia perlu ditutup? Adakah ini dikaji scenario semacam ini? Bukankah benar bahawa sungguhpun kerajaan ada menegurkan kebakaran ladang-ladang yang tidak diberi keizinan semacam di Sarawak tetapi masalah ini tidak diatasi oleh kerana ada tuan punya tanah mereka ialah pemimpin-pemimpin utama dalam Barisan Nasional Negeri Sarawak. *[Disorak]* Bolehkah satu usaha tegas diambil supaya tidak kira sesiapa, pangkat mereka, pertalian mereka bahawa mereka yang ada...

Tuan Robert Lau Hoi Chew: *[Menyampuk]* Sebut namalah, sebut nama.

Tuan Lim Kit Siang: ... bahawa termasuk pemimpin-pemimpin SUPP. Bukankah perlu tindakan diambil?

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Sebut nama, sebut nama tertentu.

Dato' Abu Bakar bin Daud: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat dari Tanjong. Kerajaan akan membuat apa sahaja supaya

perkara-perkara yang semacam ini, kesusahan kepada rakyat jelata termasuk parti pembangkang untuk mengelakkan ini. Ini semua adalah kejadian alam dan Allah S.W.T. telah menentukan ini semua telah berlaku. Masa ini kita menghadapi zaman kekeringan yang belum pernah kita alami. Siapa yang boleh melawankan ini semua? Hanya manusia memikir mencari jalan bagaimana boleh menghapuskan ini, mengurangkan ini. Dia tidak kira pada siapa, kalau Yang Berhormat sendiri pun mempunyai kelakuan-kelakuan yang bukan-bukan juga, Yang Berhormat juga akan dihadapkan ke muka pengadilan. *[Ketawa]* Tidak kira siapa, kerajaan ke pembangkang? Ini bukan politik, ini kejadian alam. Sekian, Tuan Yang di-Pertua. *[Ketawa]*

Seorang Ahli: Yang Berhormat, jual ubatkah?

KILANG MEMPROSES KAYU - BEKALAN

11. **Tuan Akbarkhan bin Abdul Rahman [Libaran]** minta Menteri Perusahaan Utama menyatakan:-

- (a) apakah langkah-langkah yang diambil oleh kementerian di dalam memastikan bekalan kayu-kayu balak mencukupi untuk kilang memproses kayu (sawmill); dan
- (b) apakah kerajaan membenarkan syarikat-syarikat tempatan mengimport kayu-kayu untuk memastikan bekalan terus mencukupi dan apakah syarat-syaratnya dan apakah keputusan Indonesia memansuhkan levi eksport balaknya menyebabkan persaingan kepada industri kayu kita.

Timbalan Menteri Perusahaan Utama [Dato' Hishamuddin bin Tun

Hussein]: Tuan Yang di-Pertua, kerajaan telah pun mengambil langkah untuk

menyekat kayu balak sejak tahun 1983. Bagi menampung kekurangan bekalan kayu, kerajaan membenarkan pengimportan kayu balak dari negara-negara luar di samping menggalakkan kayu tempatan termasuk dari Sarawak. Langkah ini adalah untuk memastikan bekalan kayu balak mencukupi untuk kegunaan kilang kayu tempatan. Syarikat tempatan dibenarkan mengimport kayu dari negara-negara lain untuk menampung kekurangan bahan-bahan mentah. Pengimportan dibenarkan dengan syarat kayu yang diimport adalah untuk diproses sebelum dieksport. Bukan untuk dieksport semula dalam bentuk asal. Di samping itu, pengimportan yang dibenarkan hanyalah dari negara-negara yang tidak mengharamkan atau tidak melarang pengeksportan kayu balak mereka.

Namun demikian, jika Indonesia memansuhkan levi eksport ke atas kayu balak dan kayu gergaji, kerajaan akan mengkaji semula dasar-dasar yang sedang diamalkan sekarang supaya pengusaha-pengusaha tempatan akan menikmati faedah daripada langkah itu. Keputusan kerajaan Indonesia dijangka akan menguntungkan pengusaha dan industri kayu Malaysia kerana syarikat-syarikat tempatan boleh mendapatkan bekalan bahan mentah dengan harga yang lebih kompetitif dari Indonesia.

Dalam pada itu, kita juga perlu mempertingkatkan kemampuan pengusaha-pengusaha kayu dan industri kayu tempatan dalam menghadapi

cabaran, bilamana produk-produk kayu dari Indonesia dibenarkan masuk ke pasaran ini dengan harga yang lebih rendah.

Tuan Akbarkhan bin Abdul Rahman: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Ekoran dari penjelasan Yang Berhormat Timbalan Menteri, saya ingin tahu apakah tindakan kerajaan untuk menunaikan komitmen negara kepada objektif ITTO tahun 2000 dan pada masa yang sama apa yang dilakukan khususnya di Sabah untuk memastikan sustainable forest management?

Dato' Hishamuddin bin Tun Hussein: Tuan Yang di-Pertua, negara kita mengamalkan sistem tebangan memilih dan bukan sistem tebangan habis dalam menguruskan kawasan hutan. Ini bermakna pembalak-pembalak hanya dibenarkan menebang pokok-pokok yang dibenarkan oleh Jabatan Perhutanan dan mengekalkan pokok-pokok lain untuk membesar bagi tebangan pusingan yang akan datang. Dalam kebanyakan keadaan, terdapat cukup pokok-pokok kecil dan anak-anak pokok semulajadi yang ditinggalkan untuk terus membesar dan mengeluarkan hasil di masa-masa akan datang tanpa perlu kawasan yang dibalak itu ditanam semula.

Bagi memastikan barangan dan perkhidmatan dari hutan simpan kekal dapat dihasilkan secara berterusan, Jabatan Perhutanan melaksanakan kaedah pengurusan hutan secara berkekalan terutama pelaksanaan kriteria, petunjuk

dan aktiviti pengurusan hutan secara berkekalan. Usaha ini adalah sejajar dengan komitmen negara kepada ketetapan objektif ITTO tahun 2000.

Mengenai soalan berkaitan dengan Sabah, kerajaan berusaha keras untuk mempertahankan pengurusan hutan kekal, sustainable forest management dan sedang berusaha untuk menyelamatkan hutan yang sedia ada melalui mewujudkan 27 FMU iaitu Forest Management Unit, dengan izin, setelah mendapat bukti bahawa projek percubaan di Derma Court Forest Reserve telah dapat dijayakan. Kerajaan tidak akan bertolak ansur dan akan terus mengawal selia kegiatan pembalakan dalam usaha kita untuk mewujudkan pengurusan hutan yang lebih dinamik.

Tuan Md. Isa bin Sabu: Tuan Yang di-Pertua, cabaran kita sekarang ialah kekurangan kayu. Di Terengganu pun tinggal Sekayu sahaja. Jadi, apakah usaha yang telah dijalankan oleh kementerian Yang Berhormat Dato' Timbalan Menteri supaya industri-industri yang berasaskan kayu menggunakan kayu pada peringkat minimum sahaja supaya kita jamin hutan-hutan kita masih terpelihara?

Dato' Hishamuddin bin Tun Hussein: Sesungguhnya bekalan kayu tidaklah kekurangan, bekalan kayu tidaklah begitu kritikal. Daripada makluman yang telah kita terima dan kajian yang telah dibuat oleh kementerian untuk industri-industri hiliran, khususnya untuk industri perabut sebagai contoh, usaha-usaha sedang dijalankan untuk mengubah dan juga untuk

memikirkan kaedah-kaedah baru supaya bekalan barangan mentah ini dapat kita bekalkan secara berterusan. Tetapi pada masa yang sama, pemikiran dan penerimaan pengusaha-pengusaha kepada teknik-teknik baru menggunakan klon-klon baru seperti siri 2000 dan sebagainya daripada pokok getah harus juga diperkenalkan dan diserapkan dan diterima oleh semua pihak yang terlibat.

ECSTASY PILLS - PENGLIBATAN MURID-MURID SEKOLAH

12. **Tuan Lim Siang Chai [Petaling Jaya Selatan]** minta Menteri Dalam Negeri menyatakan:-

- (a) jumlah pesalah-pesalah yang terlibat dalam perniagaan, pengedaran dan penggunaan Ecstasy Pills; dan
- (b) tempat dan lokasi yang kerap berlaku kegiatan ini dan sejauh mana penglibatan murid-murid sekolah dalam kegiatan ini.

Timbalan Menteri Dalam Negeri [Dato' Ong Ka Ting]: Tuan Yang di-Pertua,

- (a) Jumlah pesalah-pesalah yang ditangkap kerana terlibat dalam perniagaan, pengedaran dan penggunaan pil ecstasy bagi tahun 1996, 1997 dan 1998 sehingga 28 Februari 1998 ialah seramai 128 orang. Dari jumlah tersebut, seramai 23 orang adalah warganegara asing. Selain daripada tangkapan di bawah Akta Dadah Merbahaya 1992, seramai 12 orang telah ditangkap di bawah Akta Dadah Berbahaya (Langkah-langkah Pencegahan Khas) 1985 pada tahun 1997 dan tahun 1998.

- (b) Penyalahgunaan pil ecstasy semakin popular di kalangan remaja yang mengunjungi pusat-pusat hiburan. Kebanyakan tangkapan yang telah dibuat adalah di pusat-pusat hiburan di Kuala Lumpur, Selangor dan Johor Bahru. Pada masa yang sama, ada beberapa tangkapan dan rampasan telah dibuat di Lapangan Terbang Antarabangsa Subang semasa dadah tersebut dalam transit ke negara jiran. Sehingga kini tidak ada kes-kes tangkapan penyalahgunaan pil ecstasy yang melibatkan murid-murid sekolah.

Tuan M. Kulasegaran: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Apakah content-content yang tertentu yang ada di dalam ecstasy pills ini yang memikat remaja kita untuk menggunakannya? Kenapa ia senang diperolehi di mana-mana, dikatakan di negara ini? Apakah tindakan yang tertentu yang dicadangkan atau yang telah diambil untuk menyekat supaya ia tidak dapat diperolehi oleh murid-murid sekolah?

Dato' Ong Ka Ting: Tuan Yang di-Pertua, kebanyakan golongan remaja yang menyalahgunakan pil ecstasy ini adalah mereka yang ingin atau sama ada mereka mempunyai tekanan ataupun mereka hendak rasa dari segi keseronokan, dari unsur keseronokan itu mereka ingin mencuba. Pil ecstasy ini adalah pil yang mahal, kalau genuine yang mahal. Kalau yang palsu itu lain.

Harga boleh sampai RM100.00 sebiji. Apa yang membimbangkan ialah ini termasuk eksekutif, orang yang ada jawatan tinggi dalam office, mereka pun ingin mencuba selepas pejabat. Saya telah beri statistik iaitu langkah-langkah ialah kita menguatkuasakan undang-undang, selain daripada itu mewajibkan pengusaha pusat-pusat hiburan untuk sentiasa memberi kerjasama dengan pihak berkuasa. Jikalau mereka nampak ada gejala ataupun ada pengusaha telah giat di dalam pusat-pusat hiburan mereka, mereka dihendaki memberikan maklumat kepada pihak berkuasa, ini adalah salah satu cara.

Tuan Yunus bin Rahmat: Terima kasih. Tuan Yang di-Pertua, 128 tangkapan pada pengedar adakah kementerian mendapat jumlah dari segi berat dalam kilogram ataupun sebagainya dalam sukatan dan adakah kes yang melibatkan barang-barang bukti ini dijadikan sebagai sumber pendapatan sampingan di kalangan pihak-pihak yang berkuatkuasa yang telah menangkap dan mendapatkan kes-kes ini. Terima kasih.

Dato' Ong Ka Ting: Tuan Yang di-Pertua, pil ecstasy ini dalam bentuk biji, jadi sama ada setiap biji itu beratnya sama, saya tidak pasti. Daripada statistik rampasan pada tahun 1996 sejumlah 20,276 biji dirampas, sepanjang tahun 1997 sebanyak 38,389 biji dirampas dan dalam dua bulan yang pertama tahun ini sebanyak 832 biji. Pihak yang berkuasa nampak trend kalau dulu pengedar heroin sebenarnya hampir semua kebanyakan kaum lelaki tetapi

ecstasy ini nampaknya kaum perempuan pun terlibat. Ini satu gejala yang baru, sebab mereka sendiri mengambil disamping mereka menjual.

PASARAN SAHAM BSKL - PENGARUH KHABAR ANGIN

13. **Dr. Tan Chong Keng [Bukit Mertajam]** minta Menteri Kewangan menyatakan:-

- (a) apakah yang dapat dilakukan oleh Kementeriannya supaya harga pasaran KLSE tidak begitu peka kepada khabar-khabar angin dalam negara dan di seberang laut; dan
- (b) apakah kesan ke atas ekonomi negara kerana kerugian raksasa akibat kejatuhan harga syer-syer yang dialami oleh pelabur-pelabur dalam KLSE dan apakah langkah-langkah yang diambil oleh kementeriannya supaya mengurangkan aktiviti-aktiviti pelaburan bentuk perjudian dalam pasaran KLSE.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan [Dato' Dr. Haji Shafie

bin Mohd. Salleh]: Tuan Yang di-Pertua,

- (a) Adalah menjadi hasrat kerajaan untuk menyediakan suasana pasaran yang menggalakkan bagi menarik pelabur-pelabur jangka panjang untuk melabur di BSKL tanpa tergugat dengan khabar-khabar angin. Langkah-langkah yang diambil termasuklah:
 - (i) memastikan syarikat yang tersenarai di BSKL menzahirkan maklumat sepenuhnya;
 - (ii) maklumat tersebut mestilah bertetapan dengan masa;
 - (iii) meningkatkan penyebaran maklumat saham dan pasaran saham;

- (iv) meningkatkan profesionalisme pengamal-pengamal industri; dan
 - (v) memastikan pasaran dapat berfungsi secara adil saksama dan serta teratur.
- (b) Kejatuhan pasaran saham negara telah menyuramkan aktiviti sektor ekonomi tertentu, seperti hartanah, pembinaan, kewangan, pembuatan bukan eksport dan kadar permintaan penggunaan telah merosot. Kekayaan para pelabur terjejas dan dana pelabur syarikat sukar untuk mengekalkan tahap pembayaran dividen serta menjejaskan usaha syarikat untuk mendapatkan sumber kewangan dari pasaran modal. Kerajaan akan terus menggalakkan pelaburan jangka panjang melalui institusi-institusi simpanan dan pelaburan serta amanah saham. Sementara pelabur-pelabur digalakkan mengambil kesempatan daripada harga-harga saham yang murah, bagi melabur dalam syarikat yang mempunyai nilai fundamental yang masih kukuh dan berpotensi.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:

Ahli-ahli Yang Berhormat, masa untuk Soal Jawab telah cukup.

[Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Mulut telah cukup dan Jawapan bagi pertanyaan No. 8, 14 hingga 49 akan dijilid dalam buku yang berasingan]

USUL MENANGGUHKAN MESYUARAT DI BAWAH PERATURAN MESYUARAT 18

Kes Rayuan Ahli Parlimen Kawasan Kota Melaka - Campur Tangan Perdana Menteri

3.35 ptg.

Tuan Lim Kit Siang [Tanjong]: Tuan Yang di-Pertua, saya berdiri di bawah Peraturan Majlis Mesyuarat 18 untuk usul yang berikut:.

Bahawa Dewan ini membenarkan Ahli Parlimen kawasan Tanjong, Yang Berhormat Lim Kit Siang, untuk menangguhkan Dewan untuk tujuan membincangkan perkara tertentu berkenaan kepentingan orang ramai yang berkehendak disegerakan, iaitu mengenai krisis terbaru badan kehakiman berikutan campur tangan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri ke dalam kes rayuan Yang Berhormat Ahli Parlimen untuk kawasan Kota Melaka, Lim Guan Eng....*[Disorak]*

Seorang Ahli: Buang masa saja!

Tuan Lim Kit Siang: yang serupa dengan menghina mahkamah atas sebab-sebab berikut.....

Dato' Shukri bin Haji Mohamed: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:

Minta bertenang. Ada yang bangun, Yang Berhormat

Dato' Shukri bin Haji Mohamed: Tuan Yang di-Pertua, saya bangun atas point of order. Saya minta penjelasan daripada Tuan Yang di-Pertua atas point of order.

Saya telah mendengar tadi Ahli Yang Berhormat dari Tanjong membawa usul di bawah perkara 18 berhubung dengan kes Pendakwa Raya melawan Yang Berhormat Lim Guan Eng yang telah pun diputuskan oleh Mahkamah Rayuan. Yang jelas bahawa dalam kes berkenaan satu rayuan telah dibuat ke Mahkamah Persekutuan dan keputusan Mahkamah Persekutuan masih lagi belum diputuskan. Kes ini menunggu keputusan Mahkamah Persekutuan. Jadi saya minta penjelasan daripada Tuan Yang di-Pertua, berhubung dengan perintah 36(2).

36(2) menyebut, ' Tidak boleh disebutkan apa-apa perkara yang sedang dalam timbangan mahkamah. [*Tepuk*] sekiranya pada timbangan Pengerusi harus merosakkan kepentingan-kepentingan pihak yang berbicara itu'.....

Seorang Ahli: Ada fahamkah!

Dato' Haji Shukri bin Haji Mohamed: Jelas bahawa perkara ini masih lagi ditimbang oleh mahkamah kerana proses mahkamah belum lagi berakhir. Malah jika pun Mahkamah Persekutuan membuat keputusan menolak rayuan tersebut, Yang Berhormat berkenaan mempunyai satu lagi rayuan ke Lembaga Pengampunan dan jika perkara ini dibiarkan untuk dibincangkan dalam Dewan ini, ianya tentu menjejaskan kes berkenaan. [*Tepuk*]

Mempengaruhi atau sekurang-kurangnya akan mempengaruhi kes berkenaan. Itu point yang pertama.

Point yang kedua Tuan Yang di-Pertua, ialah 36(10)(c) mempertikaikan keputusan mahkamah kehakiman adalah satu perkara yang jelas dilarang di bawah Akta Hasutan 1948.

36(10)(c) menyatakan bahawa seseorang ahli tidak boleh menggunakan ‘perkataan-perkataan yang menaikkan perasaan bersakit-sakit hati atau bermusuhan-musuhan di antara satu kaum dengan satu kaum dalam Malaysia atau melanggar mana-mana syarat di dalam Perlembagaan atau Akta Hasutan, 1948’. Mempertikaikan keputusan mahkamah sama ada peringkat mana sekalipun ialah satu subjek yang terlarang di bawah Akta Hasutan 1948 dan kita Ahli-ahli Parlimen tidak terkecuali dari peruntukan di bawah Akta Hasutan 1948, kita semua tertakluk kepada akta berkenaan.

Jadi atas dua point of order ini, Tuan Yang di-Pertua, saya minta penjelasan daripada Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Lim Kit Siang: Sebelum itu, kalau Yang Berhormat dari Machang bersabar dan tidak begitu ghairah untuk menjadi Setiausaha Parlimen [*disorak*], layak di lain-lain tempat.....

Timbalan Yang di-Pertua, [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]: Yang Berhormat.....

Tuan Lim Kit Siang: Dia tak tahu bahawa kedua-dua bantahan tidak kena mengena, kalau dia sabar.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:
 Saya akan buat keputusan. Ahli-ahli Yang Berhormat, apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat dari Machang itu memang pada dasarnya ada dalam Peraturan Mesyuarat, tetapi walau bagaimanapun permohonan ini adalah permohonan khusus di bawah Peraturan 18 yang kebiasaannya kita belum membuat keputusan setakat ini sama ada membenarkan atau menolak usul dari Yang Berhormat dari Tanjong. Oleh yang demikian, saya hanya dapat membenarkan beliau membentangkan usul di bawah Peraturan 18 tetapi tertakluk kepada budi bicara saya sama ada membenarkan perbahasan itu dibentangkan di dalam Dewan selepas ini. Sila Yang Berhormat dari Tanjong.

Tuan Lim Kit Siang: Saya harap lebih sabar.

Bahawa Dewan ini membenarkan Ahli Parlimen kawasan Tanjong, Yang Berhormat Lim Kit Siang untuk menangguhkan Dewan untuk tujuan membincangkan perkara tertentu berkenaan kepentingan orang ramai yang berkehendak disegerakan, iaitu mengenai krisis terbaru badan kehakiman berikutan campur tangan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri ke dalam kes rayuan Yang Berhormat Ahli Parlimen untuk kawasan Kota Melaka, Lim Guan Eng yang serupa dengan menghina mahkamah atas sebab-sebab berikut:-

‘Pada hari Selasa 6 April 1998, Perdana Menteri, Yang Amat Berhormat Dato' Seri Dr. Mahathir Mohamad telah membuat satu kenyataan terbuka mengenai kes Ahli Parlimen kawasan Kota Melaka yang mendapat liputan meluas di dalam media massa tempatan, sama ada bercetak mahupun elektronik, dan sebagai contohnya, laporan *Berita Harian* pada 7 April 1998 adalah seperti berikut; saya petik:

“Jitra, Isnin - Dato' Seri Dr. Mahathir Mohamad berkata, keputusan Mahkamah Rayuan ke atas Ahli Parlimen Kota Melaka, Lim Guan Eng, minggu lalu adalah mengikut proses perundangan dan bukan sebagai tanda kononnya kebebasan bersuara di negara ini sudah terhakis.

Perdana Menteri berkata, keputusan itu dilaksanakan berdasar kepada undang-undang terhadap mereka yang melakukan kesalahan dan tidak ada kaitan dengan hakisan terhadap kebebasan bersuara.

“Tidak ada hakisan terhadap kebebasan bersuara. Kalau kita buat sesuatu yang merupakan tuduhan tidak berasas, undang-undang mesti dijalankan”.

“Dan kadang-kadang kita dapati, dalam usaha nak elak daripada tuduhan (ketidakadilan) ada mahkamah di Malaysia sengaja tidak mengenakan hukuman kerana ini datangnya dari parti lawan”.

“Biasa berlaku apabila seorang ahli parti lawan didapati bersalah, hukuman yang dikenakan adalah ringan”.

“Sebaliknya, tuduhan kepada anggota kerajaan..... seolah-olah untuk membuktikan kebebasan mahkamah maka dibuat hukuman yang berat”. Itulah petikan.

Melalui kenyataan ini, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah menjadi pembela paling kuat keputusan Mahkamah Rayuan yang mengenakan hukuman penjara 36 bulan ke atas Guan Eng. Apabila Perdana Menteri mengambil pendirian bahawa Guan Eng seharusnya dihukum penjara 36 bulan, maka beliau telah menyebabkan Mahkamah Persekutuan sukar untuk bertindak secara adil dan bebas semasa melaksanakan tugas kehakimannya dalam kes rayuan Guan Eng seterusnya.

Kedudukan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri amat unik memandangkan perhubungan pentingnya dengan pihak kehakiman, di mana beliau merupakan orang paling utama dalam memutuskan perihal perlantikan hakim, sama ada Ketua Hakim Mahkamah Persekutuan, Presiden Mahkamah Rayuan, Ketua Hakim Mahkamah Tinggi, mahupun lain-lain hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan dan Mahkamah Tinggi.

Memandangkan dirinya merupakan orang paling utama dalam menentukan perlantikan serta promosi kehakiman, maka pendirian terbuka Yang Amat Berhormat Perdana Menteri terhadap semua kes rayuan yang sedang menanti untuk dibicarakan telah menjejaskan peluang kes berkenaan dibicarakan dengan sewajarnya, kerana tindakan Yang Amat Berhormat

Perdana Menteri telah meletakkan para hakim ke satu kedudukan yang sungguh tidak menyenangkan, kesannya akan terasa ke atas peluang perlantikan serta promosi mereka masa depan sekiranya ada suatu keputusan yang berlawanan dengan kehendak Perdana Menteri.

Dengan kenyataan terbuka yang dibuat oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri ini, yang dengan jelasnya menyetujui hukuman yang dikenakan ke atas Guan Eng, dan dengan mencadangkan bahawa keputusan yang lain bentuknya akan menunjukkan kelemahan, maka apakah peluang yang ada lagi untuk Yang Berhormat Kota Melaka mendapatkan perbicaraan rayuan yang adil dan bebas di Mahkamah Persekutuan?

Adakah semua hakim Mahkamah Persekutuan akan menarik diri dari perbicaraan Guan Eng supaya tidak dilihat sebagai terpengaruh oleh kenyataan terbuka Yang Amat Berhormat Perdana Menteri ini, memandangkan kesemua keputusan perlantikan mereka adalah dibuat oleh Perdana Menteri. Adalah benar bahawa mengikut Perlembagaan negara, kesemua perlantikan kehakiman adalah dibuat oleh Yang di Pertuan Agong, tetapi ini sebenarnya merupakan fiksyen perlembagaan, kerana Yang di Pertuan Agong adalah terikat oleh Perlembagaan, khasnya Perkara 40(1)(a) untuk bertindak mengikut nasihat Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dalam kesemua soal mengenai perlantikan dan promosi kehakiman.

Kenyataan terbuka Yang Amat Berhormat Perdana Menteri yang menyetujui hukuman penjara 36 bulan ini menggambarkan pendirian bahawa Guan Eng memang harus disabit kesalahan, dihukum penjara dan kehilangan kelayakan sebagai Ahli Parlimen, dan semua ini sungguh tidak masuk akal dan dengan jelas sekali adalah tindakan campur tangan dalam kebebasan kehakiman, memandangkan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri memegang kuasa dalam soal perlantikan dan promosi kehakiman. Ini merupakan sesuatu yang tidak pernah dilakukan oleh mana-mana Perdana Menteri dalam 40 tahun sedang ini dengan mencampur tangan dalam kes yang sedang menunggu giliran rayuan dan ini merupakan tindakan penghinaan mahkamah yang sungguh jelas bagi pihak Yang Amat Berhormat Perdana Menteri yang cuba mempengaruhi keputusan Mahkamah Persekutuan. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:

Ahli-ahli Yang Berhormat, saya telah menerima satu pemberitahu usul di bawah Peraturan Mesyuarat 18 (1) daripada Ahli Yang Berhormat kawasan Tanjong pada 8 April 1998, jam 2.20 petang. Teks usul itu adalah seperti yang dibacakan oleh Ahli Yang Berhormat itu sebentar tadi.

Bagi membolehkan perkara ini ditimbangkan oleh Majlis mesyuarat pada hari ini, saya sebagai Yang di-Pertua hendaklah berpuas hati bahawa perkara yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat itu memenuhi tiga syarat:-

- (i) bahawa perkara itu tertentu;
- (ii) bagi kepentingan orang ramai; dan
- (iii) berkehendak disegerakan.

Saya telah meneliti perkara ini dan saya dapati bahawa perkara ini tertentu dan ia adalah bagi kepentingan orang ramai. Walau bagaimanapun, pada fikiran saya perkara ini tidak perlu disegerakan. Perkara ini lebih merupakan apa yang difikirkan betul dan apa yang difikirkan salah mengikut kaca mata masing-masing. Oleh yang demikian, saya menolak usul ini. *[Tepuk]*

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN TAMBAHAN (1977) 1988

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta bagi menggunakan sejumlah wang daripada Kumpulan Wang Disatukan untuk perbelanjaan tambahan bagi perkhidmatan tahun 1997 dan bagi memperuntukkan jumlah wang untuk maksud-maksud yang tertentu bagi tahun itu; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan; dibaca kali yang pertama; akan dibaca kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

USUL

UCAPAN TERIMA KASIH KEPADA SERI PADUKA BAGINDA YANG DI-PERTUAN AGONG

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung perbahasan yang ditangguhkan atas masalah:

Bahawa suatu ucapan yang tidak sepertinya dipersembahkan kepada Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong, demikian bunyinya:

“Ampun Tuanku,

Patik, Yang di-Pertua dan Ahli-ahli Dewan Rakyat di dalam Persidangan Parlimen, memohon ampun mempersembahkan suatu ucapan yang ikhlas daripada majlis Dewan Rakyat mengucapkan berbanyak-banyak syukur dan Terima Kasih kerana Titah Ucapan Seri Paduka Baginda semasa membuka Penggal Keempat Parlimen Yang Kesembilan.” [8 April, 1998].

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:

Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan sila sambung jawapan.

3.40 ptg.

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan [Tuan Peter Chin Fah Kui], Tuan Yang di-Pertua, semalam saya di dalam tahap menjawab perkara yang disentuh oleh Ahli Yang Berhormat dari Batu Gajah mengenai perkara penggunaan ‘Lagoon’ atau lupusan enap cemar di Taman Badlishah, Batu Gajah, Perak. Saya ingin menjelaskan di sini perkara itu sebagai projek perintis, oleh sebab itu maka tiada kelulusan khusus diberikan, tetapi pihak IWK telah diminta mematuhi segala syarat yang dikenakan mengikut garis

panduan yang dipersetujui di antara Jabatan Perkhidmatan Pembetungan dan Jabatan Perkhidmatan Alam Sekitar. Dan

Tuan Yeong Chee Wah: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin bin Haji Mahiruddin]: Yang Berhormat ada yang bangun.

Tuan Yeong Chee Wah [Batu Gajah]: Tuan Yang di-Pertua, semalam saya ada meminta penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri mengenai dakwaan oleh The Executive Chairman of the Prime Utility Parent company of the IWK, Datuk Ishak Ismail menyatakan bahawa oleh kerana Ahli-ahli Yang Berhormat telah, sentiasa atau sengaja investigate, dengan izin orang ramai untuk membuat bayaran kepada IWK. Lepas itu saya juga ada menyatakan bahawa langsung tidak ada apa-apa kena mengena dengan Yang Berhormat semua yang duduk di dalam Dewan yang mulia ini. Oleh kerana kami hanya mementingkan kebersihan alam sekitar dan juga kepentingan orang ramai.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mendapat sedikit penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri. Oleh kerana pihak Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan selalu melaung-laungkan 'no service no charge', memang ini adalah satu cara yang pelanggan IWK yang tidak mahu membayar, oleh sebab IWK langsung tidak beri apa-apa perkhidmatan.

Tuan Yang di-Pertua, saya setuju dengan Yang Berhormat Parit Sulong semalam menyatakan bahawa jikalau Ahli-ahli Yang Berhormat di dalam Dewan yang mulia ini menyuarakan apa-apa pandangan atau teguran, komen-komen di dalam Dewan yang mulia ini sepatutnya di awab oleh Yang Berhormat Menteri, Timbalan Menteri atau Setiausaha Parlimen. Saya berasa kecewa dan dukacitalah oleh sebab itu Executive Chairman Indah Water Consortium 6 April, dia tulis satu surat kepada Editor 'New Straits Times' menyatakan apa yang saya sebut di dalam Dewan yang mulia ini bohong.

Misleading the public. Saya petik "*I am surprised*" dia sendirilah *surprised to note his lack of understanding*" maksud sayalah "*about sewerage issues, especially now the resurrecting and misquoting a nine-month-old issue that has been resolved*" maksud saya "bohong" dan juga dia katakan di sini "*This is why we are most concerned when they make unsubstantiated sweeping statemetns.*" "*When they*" maksudnya Ahli Yang Berhormat.

"A leaders in their respective society, MPs have a responsibility to provide accurate information and be responsible. I regret the Yeong by his very reflected exactly the type of MPs that IWK has been questioning. [He has tatally mislead the public and]

Timbalan Yang di-Pertua Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]: Yang Berhormat minta pendekkan sedikit.

Tuan Yeong Chee Wah: Saya pendekkan. “ and raised an issue that had long been resolved. One can only guess his motives”.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya penjelasan atau pandangan Yang Berhormat Timbalan Menteri kalau tidak silap saya lebih 10 orang Ahli-ahli Parlimen telah menyuarakan pandangan dan teguran di dalam Dewan yang mulia ini, dan apa motif di belakang oleh kerana kami menyuarakan teguran di dalam Dewan yang mulia ini. Sekian terima kasih.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, saya rasa surat itu telah jelaslah apa yang dibaca oleh pihak IWK atau Pengurus IWK dan saya rasa tak payah saya beri apa-apa komen surat itu sudah terang kepada apa niat maksud tafsiran dan sebagainya. Saya fikir

Beberapa Ahli: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]: Yang Berhormat ramai yang bangun ada tiga bangun beri jalan.

Tuan peter Chin Fah Kui: Kita banyak isu lagi mengenai

Tuan Yeong Chee Wah: Saya tahulah ini yang penting sekali kepada maruah Ahli Yang Berhormat. Saya ingin dapat komen daripada Yang Berhormat, oleh sebab IWK di bawah jagaan Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan, ini yang penting sekali. Jikalau kami Ahli Yang Berhormat di dalam Dewan yang mulia ini langsung tak boleh mendakwa sesiapa, walaupun ia penswastan tak boleh mendakwa mereka, kalau apa-apa

pun buat salah memang tak boleh mendakwa di sini apa guna Dewan yang mulia ini?

Tuan Yang di-Pertua, melalui jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri semalam menyatakan bahawa IWK yang menyatakan satu *Pilot programme using a sludge lagoon in drying out septic tank sludge. This form of is an sludge processing is an accepted practice agreed upon by the Department of Sewerage Services and Department of Enviroment*, dengan izin. Tetapi saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri dia mengorek empat kolam di dalam kawasan saya, maksud saya Taman Badlishah dan selepas itu dia buang enap cemar dari *septic tank* itu ke kolam-kolam tersebut. Dan apabila orang ramai mendakwa kepada saya, saya dan Pegawai Alam Sekitar pergi tengok, disana hanya tiga lubang telah diisikan oleh enap cemar dan satu lagi belum diisi.

Tuan Yang di-Pertua, nampaknya kolam ini langsung tak ada apa-apa concrete base dan saya boleh tunjuk kepada Tuan Yang di-Pertua, dan semua Ahli Yang Berhormat termasuklah Timbalan Menteri. Apa itu yang *'treated sludge'*. *'Treated sludge'* bukan macam ini, sebagai Ahli Yang Berhormat saya tahu membezakan bau busuk atau tidak busuk. Dia cakap di sini *"as we regretd septic tank which has gone through anaerobic digestion is stable and does not have an odourless. Whereas, untreated sewage has a pungent smell, needs to be treated and is hazardous to the environment."* Boleh saya minta

penjelasan ini akan mencemarkan alam sekitar dan akan terus mengotorkan air di bawah tanah.

Tuan Yang di-Pertua, di sini ia mengorek tanah itu, tidak ada apa-apa persiapan. Ini maksudnya IWK langsung pertikai apa-apa kebersihan alam sekitar dan hanya ingin wang saja hanya ingin wang saja. Hanya ingin kutipan-kutipan dan bayaran saja, apa dia buat di sini.

Tuan Yang di-Pertua, apabila saya hantar satu surat kepada Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar pada 13 Jun, saya pun ada cc copy kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan dan juga Yang Amat Berhormat Menteri Besar Perak dan selepas itu saya menerima satu surat pada 24 September 1997, daripada pejabat Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar. Di sini saya baca “berikutan lawatan tersebut Jabatan Alam Sekitar telah mengarahkan pihak IWK untuk mencari satu tapak baru bagi pelupusan enap cemar berkenaan dan IWK telah diminta mengemukakan laporan EIA kepada jabatan untuk pertimbangannya sebelum ‘Lagoon’ dibina dan beroperasi.” Maksudnya siapa yang cakap bohong, saya kah atau dia? Sayakah mislead the public atau dia mislead the public, mengapakah dia katakan di sini dia pun bohong Yang Berhormat Timbalan Menteri, dia katakan ini setelah excepted practice agreed upon by the Department of Sewerage Services and Department of Environment. Saya boleh bagi surat itu kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri, sila, tapi ia

campur sekali foto-foto itulah. Maksudnya saya katakan di sini, saya tak mahu IWK menburuk-burukkan imej kerajaan dan juga memperkecil-kecilkan maruah Ahli Parlimen dan juga membohongi rakyat. Sekian terima kasih.
[Tepuk]

Tuan Ho Cheong Sing: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]: Ya, ada lagi yang bangun, hendak bagi jalan?

Tuan Peter Chin Fah Kui: Sama tajuk, kalau sama tajuk saya jawab.

Tuan Ho Cheong Sing [Ipoh Barat]: Sama tajuk, terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. IWK kata itu sludge lagoon. This form of sludge lagoon in process is accepted practice agreed upon by the Sewerage Services and Department. Tapi saya sebagai Civil Engineer 28 tahun saya ingat itu sludge lagoon itu tidak dibina according to technical specification, itu bukan waterproof.

[Tuan Yang di-Pertua mempengerusikan mesyuarat].

IWK ialah satu syarikat seperti kereta terpakai (secondhand car). Policy management syarikat ini sudah bertukar tangan tiga kali di dalam masa 5 tahun. Ia seperti kereta terpakai, cat baru, enjin lama. Dijualkan kepada 'A' lepas satu, dua tahun, cat satu lagi baru, enjin lama jual kepada 'B' and 'C'. Bolehkah IWK memberi perkhidmatan ataupun servis yang puashati kepada

rakyat? Itu nama baru IWK patutnya ialah IBK, Indah Billing Konsortium. Sebab servis tidak puashati, billing first class!

Tuan Yang di-Pertua : Sila.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, seperti yang saya telah jelaskan tadi, projek ini adalah projek perintis dan apabila pihak IWK diberitahu mengenai aduan-aduan yang diterima, maka pihak IWK telah lama menghentikan operasi projek itu dan saya rasa buat masa sekarang kalau mengikut surat yang ditujukan kepada saya oleh Yang Berhormat dari Batu Gajah, maka pihak Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar telah mengambil tindakan untuk meminta pihak IWK menghantarkan laporan EIA kepada jabatan tersebut. Saya rasa sama ada pihak Pengerusi IWK misleads, dengan izin, dalam suratnya saya rasa itu tidak payah kita di sini buat apa-apa komen. Saya rasa pihak IWK telah memberhentikan perkara itu dan kalau ada kesilapan mereka terhadap sesuatu sebab dia langgar syarat, garis panduan atau syarat yang ditetapkan oleh pihak DOE atau Department of Environment dan pihak Jabatan Alam Sekitar, saya rasa tindakan susulan akan diambil.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin meneruskan.....

Tuan Ho Cheong Sing : *[Bangun]*

Tuan Yeong Chee Wah : *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua : Dua orang yang bangun sekali, hendak beri jalan?

Tuan Peter Chin Fah Kui: Saya rasa, saya meneruskan perkara inilah. Kalau ada soalan yang lain, kita boleh bincang lagi.

Tuan Yang di-Pertua : Dia tak beri jalan Yang Berhormat, dia tak beri jalan, ya.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Berhubung ulasan Yang Berhormat dari Gelang Patah bahawa caj tidak mengikuti kadar yang diluluskan, sebarang rasa tidak puashati mengenai bil yang diterima boleh dirujuk kepada pihak Jabatan Perkhidmatan Pembetungan untuk disiasat dan menentukan kategori yang sebenarnya. Ahli Yang Berhormat dari Bukit Bendera ada menyoalkan tentang loji.....

Tuan Chang See Ten : *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua : Gelang Patah bangun, hendak beri jalan?

Tuan Chang See Ten: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua, kerana memberikan peluang kepada saya. Saya ingin minta penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri bahawa tadi Yang Berhormat kata tidak perlu mempertikaikan tentang sama ada pihak IWK yang bohong atau Ahli Parlimen dari kawasan Batu Gajah yang tidak memberikan maklumat yang betul sepertimana yang dikatakan dalam surat khabar kerana untuk maruah Ahli Parlimen kita perlu dapat pandangan yang membina daripada pihak Yang Berhormat Timbalan Menteri kerana saya berpendapat bahawa pihak Kementerian sepatutnya tidak mempertahankan pihak IWK.

Kalau pihak IWK betul boleh menggunakan lagoon itu, pihak IWK boleh melanjutkan kegunaan lagoon itu. Mengapa pihak IWK sekarang sudah berhenti membuang enap cemar ke dalam lagoon itu dan tidak digunakan lagi selepas diadakan oleh Yang Berhormat Ahli Parlimen? Jika mereka kata memang 4 lagoon itu diluluskan oleh pihak kementerian, mengapa mereka tidak melanjutkan. Ini sudah membuktikan bahawa mereka bohong. Sebenarnya daripada maklumat yang diberikan oleh Yang Berhormat di sebelah kanan saya, Yang Berhormat dari Batu Gajah memang membuktikan bahawa lubang ini dari jenis tidak berkonkrit, bukan lagoon. Ini sebenarnya trenching ground, dengan izin, it is a trenching ground yang digunakan oleh pihak berkuasa tempatan untuk menanam 'raw sewage' tetapi ada garis panduan untuk menggunakan cara ini mesti di satu tempat yang jauh daripada perumahan sama ada kampung atau daripada rumah-rumah kediaman dan mesti ada jarak ditentukan dan mesti di luar kawasan tadahan air.

Sebab itu saya fikir Yang Berhormat perlu memberikan jawapan itu kepada kita dahulu sebelum kita lanjutkan kepada perkara yang lain. Ini penting untuk maruah Ahli Parlimen kita. Sekian, terima kasih. [*Tepuk*].

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, saya sudah sebut tadi kita ada garis panduan dan garis panduan ini sudah disampaikan kepada pihak IWK, supaya mereka boleh mengikuti garis panduan ini apabila membuang atau merawat enap cemar menggunakan trenching dan

sterilizer technic dan inilah ada cara-cara yang kita sudah berbincang dengan pihak DOE atau pihak Jabatan Alam Sekitar dan garis panduan ini telah disampaikan kepada mereka dan saya sebut tadi pihak Jabatan Alam Sekitar sudah mulakan siasatan dan kalau ada pihak IWK sudah melanggar mana-mana garis panduan ini, tindakan boleh diambil terhadap mereka. Itulah maksud saya, bukan kita hendak, saya sebut moral Yang Berhormat berkenaan atau siapalah, saya rasa kalau IWK salah maka tindakan akan diambil terhadap IWK. Ini memang saya sudah jelaskan dalam Dewan ini beberapa kali, kalau IWK salah kita tidak mempertahankan IWK, saya berdiri di sini tidak juga mempertahankan pihak IWK, tidak. Itulah saya rasa tidak payah saya komen terhadap maruah Yang Berhormat di dalam Dewan di sini atau pihak IWK yang betulkah, siapa yang betul. Ini bukan, kita biarkan perkara ini disiasat oleh pihak Jabatan Alam Sekitar.

Dr. Yap Yit Thong : *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua : Ya, ada yang bangun lagi. Ya,ya.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tajuk yang sama?

Dr. Yap Yit Thong: Sedikit sahaja. Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua....

Tuan Yang di-Pertua : Hendak beri jalan atau tidak, Yang Berhormat? Hendak beri jalan kepada Lumut? Ya, ya.

Dr. Yap Yit Thong: Ada perbezaan. Tuan Yang di-Pertua, saya ingin dapat sedikit penjelasan daripada Timbalan Menteri berkenaan sikap IWK, sikap Executive Chairman, di mana dilaporkan dalam *New Straits Times*, dia ada buat dakwaan di mana kata MP seperti pembohong. Statement ini kita tidak boleh terima. Apa-apa yang diberikan dan disampaikan pada Dewan yang mulia ini benar-benar kita mewakili perasaan rakyat kita dan berapa kali di dalam ucapan kita berkenaan IWK kita ada memberi seperti sistem billing yang salah, caj yang terlampau tinggi. Saya rasa sikap Executive Chairman yang sangat sombong dan angkuh itu kita tidak boleh terima.

Kita harap dia boleh memberi kerjasama baik dan hubungan baik dengan Ahli Parlimen dan rakyat kalau mahu teruskan pelaksanaan projek IWK. Saya harap Timbalan Menteri dan pihak Kementerian boleh sampaikan kepada dia supaya mengubah sikap dia. Kalau satu management team tidak boleh menerima criticism saya rasa itu management team tidak boleh buat apa-apa. Sekian, terima kasih.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi diambil perhatian oleh Kementerian saya. Saya ingin meneruskan, Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat dari Bukit Bendera ada menyoalkan tentang loji pembetungan hotel-hotel di Pulau Pinang yang tidak diselenggarakan. Sukacita dimaklumkan.....

Tuan Chang See Ten : [*Bangun*]

Tuan Yang di-Pertua : Gelang Patah bangun, Yang Berhormat. Hendak beri jalan atau tidak? Dia tak beri jalan.

Tuan Peter Chin Fah Kui : Okey, let me, saya habiskan dulu, ya. Tentang loji pembetungan hotel-hotel di Pulau Pinang yang tidak diselenggarakan. Sukacita dimaklumkan jika hotel-hotel berkenaan mempunyai loji rawatan kumbahan sendiri, ia adalah tanggungjawab hotel-hotel berkenaan untuk menyelenggarakannya. Aduan boleh dibuat kepada pihak Jabatan Perkhidmatan Pembetungan atau pihak Jabatan Alam Sekitar untuk tindakan penguatkuasaan, jikalau pihak IWK sudah melanggar sesuatu peraturan. Mengenai loji yang dicadangkan di kawasan Jelutong untuk merawat air kumbahan dari Georgetown, pihak IWK perlu menangguhkan pembinaan loji tersebut bagi mengalihkan lokasi dari tapak asal yang dilintasi oleh alignment project coastal highway dan pemindahan penduduk-penduduk dari tapak baru.

Tuan Chang See Ten: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin minta penjelasan dari Yang Berhormat Timbalan Menteri tentang caj yang saya ada timbulkan dalam Dewan yang mulia ini pada 31 Mac, yang mana di kawasan saya, Taman Universiti, kawasan perindustrian, pihak IWK memberikan bil sebanyak RM70.00 kepada semua pemilik kilang yang kecil di kawasan itu dan saya berdialog dengan mereka dan mendapati bahawa mereka cuma mempunyai lebih kurang 5 orang pekerja sahaja.

Jika kita berpandu kepada keputusan Kabinet untuk kawasan perindustrian untuk perkhidmatan sewage yang bersambung iaitu tiap-tiap seorang pekerja RM2.50 dan 5 orang pekerja sepatutnya bil IWK adalah RM12.50 tetapi mengapa pihak IWK tidak gunakan panduan itu tetapi mengenakan caj sebanyak RM70.00 kepada mereka.

Yang kedua, tadi Yang Berhormat katakan bahawa adalah tanggungjawab hotel-hotel mempunyai loji pembersihan mereka sendiri. Sebenarnya sebelum kerajaan memberikan penswastaaan kepada IWK, semua hotel dan kompleks perniagaan memang mengadakan loji pembersihan masing-masing yang diakui oleh Kementerian Kesihatan dan Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan mengikuti spesifikasi yang diberikan. Kebanyakan kompleks perniagaan dan hotel ini mereka menggunakan jenis loji pembersihan switch, seperti activators flush process atau trickling filter dan lain-lain. Ini adalah jenis pembersihan najis yang moden yang diakui oleh kedua-dua kementerian itu.

Saya hendak bertanya di sini kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri, apa sumbangan daripada pihak IWK untuk kompleks-kompleks perniagaan dan hotel-hotel termasuk industri-industri yang mempunyai loji pembersihan switch yang mana efluen loji ini juga perlu dibersihkan oleh klorin sebelum dikeluarkan di parit di tepi jalan atau ke mana-mana sumber air. Apa yang diperlukan oleh loji-loji di sini cuma jika enap cemar sudah penuh barulah

mereka perlu perkhidmatan daripada IWK untuk mengeluarkan enap cemar itu sahaja, dan mereka akan sedia bayar untuk perkhidmatan menyedut enapcemar itu sahaja. Mengapa pihak IWK boleh mengenakan caj yang tinggi kepada mereka kerana jika mereka adalah bertanggungjawab semua untuk pengurusan dan maintenance, dengan izin, loji-loji pembersihan najis yang berada di tempat mereka. Sekian, terima kasih.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, mengenai sumbangan daripada pihak IWK, ini memang satu dasar penswastaaan yang kerajaan berfikir memang ada peranannya usaha ini diswastakan. Kita sudah jelaskan dalam jawapan-jawapan yang lain tentang sumbangan. Oleh sebab itu, maka saya tidak ingin bercadang untuk memberi penjelasan berulang kali lagi di sini.

Mengenai caj itu, saya rasa Ahli Yang Berhormat dari Kangar pun menyentuh perkara ini. Jawapannya saya akan baca di sini. Tentang keselenggaraan orang ramai terhadap kaedah billing oleh IWK di mana terdapat kesilapan mengeluarkan bil pemetungan dan sebagainya, kementerian telah mengarahkan IWK menjalankan siasatan terhadap premis-premis bagi mengesahkan jenis sistem pemetungan yang diguna pakai.

Dari keseluruhannya saya hendak jelaskan juga di sini, baru-baru ini Timbalan Perdana Menteri telah membuat satu kenyataan selepas satu mesyuarat, iaitu bil-bil atau caj-caj khasnya caj kepada pihak komersial akan di'review' sekali lagi. Saya rasa tentang perkara caj atau berapa yang perlu

dicajkan, kita tungguilah sampai review ini telah diumumkan dan kadar-kadar baru akan diumumkan. Sementara itu saya rasa kita tidak payah bincang tentang perkara itu lagi.

Tuan Chang See Ten: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Gelang Patah bangun pula.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Saya ada banyak perkara di sini, Tuan Yang di-Pertua. Saya rasa kita....

Tuan Chang See Ten: Saya minta satu lagi.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Cukuplah perkara ini. Ada tajuk lagi yang boleh Yang Berhormat bertanya. Ahli-ahli Yang Berhormat dari Bagan Datok, Seremban.....

Tuan Chang See Ten: Permintaan.

Tuan Peter Chin Fah Kui: dan Bukit Bintang telah menyentuh isu-isu yang berkaitan dengan kerajaan tempatan.

Mengulas soalan Yang Berhormat dari Bagan Datok mengenai penswastan pungutan sampah, adalah dimaklumkan bahawa kerajaan telah mengenal pasti empat buah konsortium untuk mengambil alih perkhidmatan pengurusan sisa pepejal daripada pihak berkuasa tempatan seluruh negara sebagai langkah untuk mengatasi masalah pengurusan sisa pepejal di negara ini. Sementara menunggu penswastan pengurusan sisa pepejal seluruh negara dilaksanakan, kerajaan juga telah bersetuju supaya pungutan dan pelupusan sisa

pepejal di beberapa kawasan diambil alih secara interim oleh konsortium berkenaan.

Tuan Chang See Ten: *[Bangun]*

Tuan Peter Chin Fah Kui: Pihak berkuasa tempatan.....

Tuan Yang di-Pertua: Hendak beri jalan, Yang Berhormat?

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tunggu sekejap, nanti saya habiskan. Pihak berkuasa tempatan mengenakan cukai taksiran sebagai bayaran untuk pelbagai perkhidmatan perbandaran yang diberi dan bukan hanya pengurusan sisa pepejal. Selepas penswastaaan pengurusan sisa pepejal ini pihak berkuasa tempatan masih lagi bertanggungjawab ke atas kerja-kerja pembersihan sampah-sarap di jalan-jalan dan longkang-longkang awam, membersihkan taman, membersihkan semua tapak-tapak penjaja dan pasar malam, membersihkan sampah hasil daripada penebangan pokok, cantasan dahan serta sampah dari aktiviti pekebunan, membersihkan pantai dan memotong rumput. Maka pihak berkuasa tempatan perlu terus mengenakan bayaran cukai taksiran bagi pihak awam.

Tuan Chang See Ten: *[Bangun]*

Tuan Yeong Chee Wah: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Hendak beri jalan atau tidak, dia bangun pula.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Mengenai sampah-sarap?

Tuan Chang See Ten: Ya.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Okay.

Tuan Yang di-Pertua: Dia beri kepada Gelang Patah dahulu.

Tuan Chang See Ten: *[sambil bercakap dengan Yang Berhormat dari Batu Gajah]*

Tuan Yang di-Pertua: Jangan berpakat di sana, tidak boleh. *[Ketawa]*
Gelang Patah, sila kemukakan apa yang hendak ditanya.

Tuan Yeong Chee Wah: Sebelum itu, IWK belum selesai lagi, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, dia beri jalan kepada Gelang Patah, ya.

Tuan Chang See Ten: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Ini tentang kes sisa pepejal yang disebutkan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi yang mana sisa pepejal ini sedang diuruskan secara kontrak pada masa sekarang, sebelum diswastakan. Yang Berhormat tadi katakan bahawa selepas diswastakan pihak berkuasa tempatan masih bertanggungjawab untuk menjaga kebersihan parit di tepi jalan, kebersihan jalan dan kebersihan padang-padang lapang.

Di sini saya ingin dapat penjelasan dari Yang Berhormat bahawa pada masa sekarang seperti di pihak berkuasa Majlis Bandaraya Johor Bahru dan pihak berkuasa Majlis Daerah Johor Bahru Tengah, yang mana masa sekarang kerja pengurusan sisa pepejal ini memang sudah diswastakan dan kakitangan

serta pegawai daripada kedua-dua pihak berkuasa ini yang selama ini bekerja menguruskan hal sampah-sarap ini sudah diserapkan kepada Syarikat Southern Waste Management Sdn. Bhd.

Oleh yang demikian, pada masa sekarang bila kita terima aduan daripada orang ramai, pihak berkuasa tempatan akan beritahu orang ramai supaya berhubung dengan pihak Southern Waste Management Sdn. Bhd. Oleh yang demikian, saya harap Yang Berhormat boleh terangkan bagaimana bila sudah diswastakan pihak berkuasa tempatan akan melanjutkan kerja membersihkan parit, jalan dan tanah lapang. Ini satu penjelasan yang saya perlu dapat.

Kedua, walaupun pada masa sekarang pihak pengguna tidak perlu bayar bayaran khas untuk kerja angkat sampah pada masa sekarang, kerana kedua-dua pihak berkuasa tempatan itu membayar bayaran bulanan kepada Southern Waste Management Sdn. Bhd. Tetapi bila diswastakan apa yang dikatakan, yang kita dapat maklumat bahawa pengguna-pengguna akan diberikan tuntutan bayaran seperti cara IWK yang mana saya ingin tahu berapakah caj itu kepada pengguna supaya kita dapat tinjau. Adakah sebelum cara caj dikeluarkan untuk mengadakan ketelusan kepada para pengguna, iaitu rakyat jelata di negara kita ini supaya dalam bil cukai pintu mereka, berapakah peratus dalam cukai pintu yang selama ini mereka bayar kepada pihak berkuasa tempatan adalah untuk perkhidmatan angkat sampah?

Jika kita ada bil assessment cukai pintu dari pihak berkuasa tempatan di seluruh negara yang dapat menunjukkan dahulu berapa peratus cukai pintu itu begitu banyak, caj untuk angkat sampah berapa, caj untuk lampu tepi jalan berapa, caj untuk membaiki jalan berapa dan untuk lain-lain perkhidmatan berapa, baru kita dapat berpandukan kepada caj cukai pintu itu bila caj untuk perkhidmatan angkat sampah diswastakan. Ini adalah satu perkara yang sangat penting supaya kita tidak akan menghadapi masalah yang kita sekarang hadapi dalam IWK. Sepatutnya caj sewage pun ada dalam cukai pintu. Tetapi oleh kerana kerajaan tidak sebutkan berapa dalam kandungan caj cukai pintu itu adalah misalnya 10% untuk assessment, baru kita berpandu dengan itu dan keluarkan dari cukai pintu dan caj kepada IWK. Ini baru ada satu cara bahawa kerajaan ada ketelusan untuk menswastakan sesuatu perkhidmatan awam kepada rakyat kita. Sekian, terima kasih.

Tuan Yeong Chee Wah: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Nanti sekejap, beri dia jawab yang itu dahulu. Bagi dia jawab Gelang Patah dahulu.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, saya rasa apa yang disebutkan oleh Gelang Patah tadi ialah kaedah-kaedah penswastaan. Ingin saya jelaskan di sini surat perjanjian konsesi sekarang masih dalam rundingan dan belum habis lagi apakah caj, apakah kaedah-kaedah yang akan digunakan oleh pihak konsesi. Saya rasa janganlah bimbang mengenai perkara ini. Semua

ini akan dijelaskan kepada Dewan ini, dan saya rasa juga kepada pihak awam apabila perkara ini sudah diselesaikan. Saya rasa kita minta sabarlah tentang perkara ini. Semua ini akan diumumkan. Saya setuju dengan Yang Berhormat dari Gelang Patah kita mestilah gunakan satu cara yang transparent atau telus kepada semua.

Tuan Yeong Chee Wah: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ada yang bangun pula.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua....

Tuan Yang di-Pertua: Hendak beri jalan atau tidak?

Tuan Peter Chin Fah Kui: Saya rasa saya hendak teruskan.

Tuan Yang di-Pertua: Dia tak beri jalan, Yang Berhormat.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Berhubung dengan soalan dari Ahli Yang Berhormat Seremban terhadap usaha untuk mengatasi inflasi, kerajaan telah merancang beberapa dasar bagi pembangunan penjaja. Pihak berkuasa tempatan dikehendaki membuat perancangan jangka pendek dan jangka panjang untuk membangunkan tempat-tempat berniaga dan yang mencukupi bagi memajukan lagi sektor perniagaan kecil. Pengagihan ruang niaga bagi peniaga kecil akan meliputi penduduk berbilang kaum di negara ini.

Dato' Hon Choon Kim: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, ada yang bangun, Yang Berhormat.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Nanti, saya habiskan ayat ini. Walau bagaimanapun, prinsip sekurang-kurangnya 30% daripadanya diberikan kepada kaum bumiputera hendaklah dilaksanakan. Di kawasan yang majoriti penduduknya adalah kaum bumiputera, sebahagian besar tempat perniagaan di situ hendaklah diperuntukkan kepada bumiputera. Kementerian juga mengesyorkan supaya pihak berkuasa tempatan membenarkan penggunaan van yang telah diubahsuai untuk tujuan perniagaan tertakluk kepada peniaga kecil berkenaan mematuhi syarat-syarat penjagaan kebersihan dan keselamatan yang dikenakan dan meletakkan kenderaan berkenaan semasa berniaga di tempat yang dikhaskan atau tempat yang tidak mengganggu lalu lintas.

Tuan Yang di-Pertua, sejak kebelakangan ini, terdapat pihak berkuasa tempatan yang membuat dasar untuk tidak membenarkan diadakan lagi pasar malam, pasar tani, pasar minggu, pekan sehari dengan alasan aktiviti ini mendatangkan kesan-kesan buruk seperti menimbulkan kesesakan lalu lintas dan mengotorkan kawasan sekeliling.

Namun begitu, pihak kementerian terus memperakukan kegiatan pasar malam, pasar tani, pasar minggu, pekan sehari dan sebagainya diteruskan tertakluk kepada syarat-syarat tertentu, antaranya berkaitan kebersihan dan waktu perniagaan. Antara rungutan dan aduan yang biasa didengar mengenai tatakelakuan pegawai-pegawai penguatkuasaan pihak berkuasa tempatan ialah mereka bersikap kasar. Bagi mengelakkan keadaan seperti ini daripada terus

berlaku, pihak kementerian ada mengeluarkan garis panduan mengenai penguatkuasaan bagi amalan pihak berkuasa tempatan.

Di samping itu, pihak berkuasa tempatan dikehendaki mengeluarkan garis panduan yang seragam khusus mengenai cara-cara yang harus dilakukan oleh peniaga kecil khususnya mereka yang menjual makanan untuk menjamin mutu, kualiti serta kebersihan sesuatu makanan yang diniagakan.

Mengenai ulasan Ahli Yang Berhormat dari Bukit Bintang terhadap tindakan merobohkan gerai-gerai terbuka oleh pihak berkuasa tempatan, adalah dijelaskan bahawa tindakan berkenaan hanya dilakukan kepada gerai-gerai dan warung-warung yang didirikan secara haram tanpa kelulusan. Gerai-gerai sedemikian yang terpaksa diroboh akan diberi notis yang secukupnya bagi membolehkan mereka mencari tempat baru. Selain itu, banyak pihak berkuasa tempatan membina gerai-gerai atau menyediakan tapak-tapak perniagaan dan menempatkan peniaga-peniaga sebelum gerai mereka dirobohkan. Silakan Seremban.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Dato' Hon Choon Kim: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya ucap tahniah dan terima kasih kepada kementerian Yang Berhormat kerana peka tentang keperluan untuk mengadakan lebih banyak pusat penjaja untuk keperluan rakyat kerana ini akan memberikan makanan dengan harga yang lebih rendah. Apa yang saya hendak bertanya ialah tadi Yang Berhormat

menyebut kerajaan sekarang ini sedang dalam usaha untuk menswastakan kerja-kerja pemungutan sampah kepada syarikat-syarikat swasta.

Saya ingin minta penjelasan sama ada dalam usaha untuk menswastakan kerja-kerja yang biasanya dijalankan oleh pihak berkuasa tempatan sama ada lepas di 'privatise' itu bidang kuasa pihak berkuasa tempatan akan terhakis atau sebaliknya, sebab saya sebutkan perkara ini baru-baru ini saya menghadiri mesyuarat pembangunan daerah dan di dalam mesyuarat itu satu perkara telah dibangkitkan ialah IWK ini sedang mempertikaikan kuasa Majlis Tempatan dari segi mengeluarkan CFO kepada rumah-rumah yang telah siap.

Di Seremban itu ada sebuah projek perumahan yang telah bermula pada tahun 1995 yang telah mendapat kelulusan untuk menggunakan individual septic tank, dengan izin, dan rumah telah siap dan pihak berkuasa tempatan telah pun mengeluarkan CFO kepada pemaju itu. Akan tetapi kemudiannya IWK atau melalui Jabatan Perkhidmatan Pembetungan telah meminta supaya ditarik balik atau mempertikaikan sama ada CFO boleh dikeluarkan kepada pemaju perumahan yang berkenaan.

Jadi, itulah satu persoalan yang saya ingin mendapat penjelasan, sebenarnya pihak berkuasa mempunyai tanggungjawab atau hak untuk menentukan sama ada CFO itu boleh dikeluarkan kepada pemaju atau tidak, bukanlah Jabatan Perkhidmatan Pembetungan atau IWK.

Jadi, saya minta penjelasan sama ada apabila menswastakan pungutan sampah-sarap kepada syarikat-syarikat swasta, bidang-bidang kuasa yang terdapat pada masa sekarang, sama ada itu pun akan dipertikaikan oleh pihak-pihak syarikat swasta yang kerajaan akan pilih. Jadi, minta penjelasan.

Saya ingin juga sentuh sedikit tentang IWK ini. Sebenarnya nama IWK ini telah rosak, dengan izin, stigma. Stigma IWK memang akan berterusan, jadi, IWK membawa maknanya mutu perkhidmatannya, caj perkhidmatannya adalah tidak berpatutan dan banyak Ahli Yang Berhormat dalam Dewan yang mulia ini telah pun menyatakan beberapa perkara tentang peranan IWK dan juga tanggungjawab yang telah dilaksanakan oleh IWK memang tidak memuaskan dan tidak sampai kepada satu tahap yang kita harap-harapkan. Jadi, saya minta penjelasan sama ada pihak kerajaan atau kementerian Yang Berhormat akan bercadang supaya nama IWK itu akan ditukar kepada nama yang lain, jadi stigma itu akan bertukar. Jadi, itulah minta penjelasan. Sekian, terima kasih.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, mengenai isu kuasa. Saya rasa kuasa di dalam tangan pihak berkuasa tempatan (PBT) ini tidak akan dihakiskan. Pihak berkuasa tempatan ini memang kuasanya melalui akta-akta yang sedia ada, memang tidak dikurangkan, mereka masih perlu menjalankan kuasanya mengikut undang-undang yang sedia ada, hanya kutipan sampah, rawatan sampah dan lain-lain perkara yang berkaitan dengan sampah, ini akan

diambil alih oleh syarikat konsesi tersebut, itu sahaja. Dan mereka tidak ada kuasa apa-apa atau menjalankan tugas-tugas dalam sesuatu undang-undang - tidak! Peranan mereka hanya menguruskan sisa pepejal ini sahaja dan sama juga pihak IWK dan saya rasa pihak IWK atau Jabatan Perkhidmatan Pembetungan pun tidak ada kuasa untuk mengeluarkan CFO, kalau ada perkara ini saya minta lebih lagi penjelasan dari kes itu. Kalau terdapat kes yang lebih terperinci atau laporan yang lebih terperinci, saya akan menyiasat sama ada apa sebabnya pihak PBT diarah menarik balik CFO yang telah dikeluarkan.

Tuan Chang See Ten: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Gelang Patah bangun pula ya.

Tuan Chang See Ten: Penjelasan!

Tuan Peter Chin Fah Kui: Sebab saya banyak lagi, saya rasa cukuplah.

Tuan Chang See Ten: Sedikit sahaja!

Tuan Peter Chin Fah Kui: Cukuplah! Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya meneruskan kepada isu kebombaan dan penyelamatan.

Ahli Yang Berhormat dari Bintulu ada menyentuh isu yang berkaitan dengan kejadian jerebu di Sarawak dan kekurangan peralatan dan anggota bomba memadam kebakaran. Sukacita dijelaskan bahawa kekurangan berkenaan sedang diatasi dengan penghantaran peralatan dan anggota bomba bantuan dari Semenanjung ke Sarawak. Selain dari itu, anggota pemadam yang

terdiri dari tentera dan lain-lain jabatan telah dihantar membantu untuk menjalankan kerja-kerja pemadaman.

Berhubung dengan isu peralatan, Mesyuarat Jemaah Menteri telah bersetuju meluluskan peruntukan khas untuk membeli dengan segera peralatan-peralatan tambahan untuk menangani masalah jerebu di Sarawak dan Sabah dengan secepat mungkin. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, keadaan kebakaran hutan yang berlaku menunjukkan 7% dari kawasan yang terbakar ialah kawasan yang melibatkan tanah gambut, yang mana kerja-kerja pemadaman agak sukar dilaksanakan dan mengambil masa yang lama untuk dipadamkan. Walau bagaimanapun, Jabatan Bomba dan Penyelamat bertungkus-lumus memadamkannya dan pada masa ini kerja-kerja pemadaman masih lagi diteruskan.

Tuan Yunof Edward Maringking: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Tuaran bangun. Hendak beri jalan atau tidak?

Tuan Peter Chin Fah Kui: Mengenai apa?

Tuan Yunof Edward Maringking: Bomba!

Tuan Peter Chin Fah Kui: Okay.

Tuan Yunof Edward Maringking: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan juga Yang Berhormat Timbalan Menteri. Penjelasan. Kita

membangkitkan tentang bomba masalah lewat memadam api, ada dua perkara yang saya minta penjelasan dari Yang Berhormat.

Yang pertama, ialah tentang alat-alat untuk memadam api. Kita tahu bahawa alat-alat ini diperlukan oleh anggota-anggota bomba, tetapi malangnya seperti yang dikatakan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri baru sahaja Kabinet telah meluluskan peruntukan, sedangkan anggota bomba sudah ditugaskan, itu bererti belum ada alat-alat yang diperlukan waktu mereka pergi bertugas. Jadi, bagaimanakah pihak kementerian boleh mengharapkan pihak bomba boleh menjalankan tugas dengan berkesan tanpa alat-alat disediakan.

Yang kedua, ialah kenapakah di Indonesia tahun lalu kita cepat untuk bertindak tetapi tahun ini di Sabah terutamanya di Sipitang sesudah api merebak masuk kawasan baru kita hantar bomba, jadi, adakah ini satu perkara yang menjadi amalan di mana ‘kera di hutan kita susukan tetapi anak di pangkuan sendiri menangis yang memerlukan bantuan’.

Yang ketiga, yang penting lagi ialah mengapakah pejabat-pejabat bomba di beberapa daerah di Sabah yang seharusnya boleh membantu memadamkan api waktu kecil tetapi oleh kerana tidak ada pejabat-pejabat bomba di daerah-daerah yang berkenaan misalnya di Sipitang terpaksa bomba dihantar dari Kota Kinabalu yang begitu jauh. Jadi, untuk memadam api ini memerlukan perancangan, pihak bomba perlu mengetahui tempat itu (locality), selepas itu baru boleh menjalankan tugas dengan berkesan, tetapi kalau mereka datang

dari Kota Kinabalu, kemudian pergi ke Sipitang bagaimana mereka boleh tahu tempat itu dan di mana mahu pergi, di mana mahu ambil air?

Jadi, inilah masalahnya yang perlu dipercepatkan bagi bomba di setiap daerah dan minta penjelasan apakah tindakan ke arah untuk menyelesaikan perkara ini. Terima kasih.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, itu adalah salah. Memang ada stesen bomba di Sipitang, saya baru pergi ke sana dan saya berbual-bual dengan anggota-anggota bomba di dalam stesen itu. *[Sorak]* Janganlah sebut satu perkara yang Yang Berhormat tidak tahu.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, cepat hantar ke Indonesia atau lewat ke Sabah dan Sarawak, ini bukan soalnya. Dalam pergerakan kita memadam api, kita memang ada cara. Stesen di Sipitang memang bergerak dahulu, kalau mereka tidak mampu mereka akan meminta anggota-anggota daripada stesen-stesen yang lain dari Sabah dahulu. Apabila semua ini masih tidak mencukupi, barulah minta tambahan dari Semenanjung. Cara ini baru kita gunakan.....

Tuan Yunof Edward Maringking: Penjelasan.

Tuan Yang di-Pertua: Hendak beri jalan atau tidak, Yang Berhormat?

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tidak, tidak. Cukuplah.

Tuan Yang di-Pertua: Tidak beri jalan, Yang Berhormat.

Tuan Yunof Edward Maringking: Perlu, oleh kerana ini.....

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua...

Tuan Yang di-Pertua: Tuaran, dia tidak beri jalan Tuaran.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, itulah cara.....

Tuan Yunof Edward Maringking: Pejabat Daerah Sipitang pun terbakar.

Seorang Ahli: Duduklah.

Tuan Yang di-Pertua: Sila teruskan, Yang Berhormat.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Itulah cara yang saya sudah jelaskan, Yang Berhormat tidak terima apa boleh buat. *[Disampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Sila teruskan.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, sekarang saya ingin merujuk kepada apa yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Tanjong berhubung dengan E-mail SOS yang beliau terima, perbincangan di Internet dan tuduhan beliau bahawa penduduk Miri telah diabaikan oleh pihak Kerajaan Pusat dan juga kerajaan negeri untuk tempoh dua bulan dan mereka telah dilayan bagaikan orang asing dan bukannya rakyat Malaysia. Ini tuduhan yang liar, Tuan Yang di-Pertua.

Tuduhan tersebut adalah kurang bertanggungjawab dan juga tidak berasas. Saya sebagai wakil rakyat Miri telah banyak kali melawat kawasan dan mengambil pelbagai langkah positif melalui kementerian saya dan Kerajaan

Pusat bersama-sama dengan Kerajaan Negeri Sarawak untuk mengatasi masalah yang timbul akibat kemarau yang luar biasa yang melanda di kawasan Utara Sarawak. Saya akan memberi sedikit butiran terhadap tindakan dan usaha pihak yang berkuasa sebentar lagi tetapi Tuan Yang di-Pertua, sebelum itu saya ingin merujuk kepada E-mail SOS yang dipetik oleh Ahli Yang Berhormat dari Tanjong.

Rupa-rupanya E-mail itu datang daripada orang yang bukan penduduk Miri. Bagaimana satu sahaja E-mail datang dari seorang yang bukan penduduk Miri boleh mewakili perasaan penduduk Miri pada keseluruhannya dan bagaimana pula boleh memahami keadaan sebenar dalam tempoh dua bulan serta segala tindak-tanduk yang telah diambil oleh pihak kerajaan dan sektor swasta.

Tuan Yang di-Pertua, apa yang pelik sekali ialah saya sebagai Ahli Parlimen bagi kawasan Miri tidak ada menerima apa-apa daripada penduduk-penduduk Miri sepertimana yang dituduh oleh Ahli Yang Berhormat dari Tanjong. Sebaliknya saya telah menerima bukan satu E-mail tetapi beberapa E-mail daripada penduduk di Miri, panggilan telefon dan juga faks yang naik marah terhadap apa yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Tanjong. Di sini izinkan saya petikkan E-mail yang berbunyi seperti berikut. Dalam bahasa Inggeris, Tuan Yang di-Pertua.

“It is a beautiful morning in Miri today. Bright sunshines, no haze and fresh air. I wish to express my gratitude to the Government, the Wakil Rakyat of Miri and many civil servants who have work very hard to help us overcome the haze problem. I appreciate that it is a tough continuous task to fight the fire as there are new fires because of the prevailing plight condition. This job is easier said than done. Nevertheless, I have confidence that with all your kind effort and God-willing, the haze will no longer be with us”

Tuan Yunof Edward Maringking: *[Bangun]*

Tuan Peter Chin Fah Kui: Selain daripada E-mail, saya juga menerima panggilan telefon dan faks. Ada juga berjumpa saya untuk menunjukkan perasaan marah terhadap Ahli Yang Berhormat dari Tanjong kerana beliau tidak tahu keadaan sebenar.....

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Tuaran bangun Yang Berhormat.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Mereka semua berkata bahawa tidaklah benar sekali mereka merasa telah diabaikan oleh Kerajaan Pusat atau kerajaan negeri atau dilayan bagaikan orang asing. Sebaliknya mereka merasa pihak berkuasa telah berusaha dengan sedaya upaya untuk menyelesaikan masalah kekurangan air dan kebakaran belukar, hutan rimba dan kawasan tanah gambut.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Tuaran bangun. Hendak beri jalan atau tidak?

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tidak.

Tuan Yang di-Pertua: Tuaran, tidak ya.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, memang benar Kerajaan Pusat dan kerajaan negeri telah mengambil pelbagai tindakan dan langkah untuk mengatasi masalah-masalah yang ditimbulkan di Miri, Limbang dan Lawas.....

Tuan Yunof Edward Maringking: Tidak ada haze tetapi sekolah tutup.

Tuan Peter Chin Fah Kui: akibat kemarau yang serius...

Tuan Yang di-Pertua: Janganlah buat perangai macam itu.

Seorang Ahli: Aha, dia bodoh.

Tuan Peter Chin Fah Kui:.....dan berpanjangan sekarang.....

Tuan Yang di-Pertua: Dia tidak beri jalan.

Tuan Peter Chin Fah Kui:.....sudah masuk bulan keempat. Tuan Yang di-Pertua, secara ringkas saya ingin memberi butir-butir seperti berikut:

Gerakan Jawatankuasa Pengurusan dan Bantuan Bencana Alam. Jawatankuasa Pengurusan dan Bencana Alam bahagian Miri digerak sejak bulan Januari tahun ini dan diikuti dengan Jawatankuasa Pengurusan dan Bantuan Bencana Alam peringkat negeri untuk mengurus dan mengambil tindakan-tindakan dan langkah-langkah yang perlu untuk menangani masalah kesihatan, air dan kebakaran.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai masalah bekalan air. Kerajaan negeri telah membina semula 5 telaga air dalam sebagai tambahan dan juga menggali dan mendalamkan Sungai Liku Hilir untuk menambahkan sumber air bagi Miri. Memandangkan musim kemarau ini mungkin berpanjangan lagi, kerja-kerja sedang dijalankan untuk menambah 6 buah lagi telaga air dalam dan memasang saluran paip sepanjang 14 kilometer dan pam air dari Sungai Bakong ke Sungai Liku. Jumlah perbelanjaan yang dilakukan oleh kerajaan negeri adalah lebih RM7 juta.

Kerajaan juga menjalankan kerja-kerja pembenihan hujan (cloud seeding) sejak bulan Februari sehingga sekarang dengan bantuan kapal terbang TUDM dan juga Jabatan Kaji Cuaca Malaysia. Sebanyak 112 penerbangan operasi pembenihan hujan telah dibuat sehingga hujung bulan Mac. Kerja ini masih diteruskan.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai masalah kebakaran hutan. Atas permintaan Kerajaan Negeri Sarawak, Kerajaan Pusat telah menghantarkan 500 anggota bomba bersama-sama dengan pelbagai kelengkapan untuk membantu dalam kebakaran di Miri, Limbang dan Lawas. Baru-baru ini Kerajaan Pusat juga meluluskan RM3.5 juta untuk membeli kelengkapan tambahan untuk dihantar ke Miri dan Sabah supaya kerja-kerja memadam kebakaran dapat dijalankan dengan lebih berkesan. Selain daripada pemadaman api dengan kelengkapan biasa oleh anggota bomba, kerajaan juga menggunakan helikopter

NURI untuk menjalankan kerja-kerja bom air dengan ‘bumby bucket’ di kawasan hutan rimba atau yang sukar dimasuki oleh anggota bomba. Setakat sekarang sebanyak 106 kali bom air telah dilaksanakan. Pihak swasta juga terlibat dalam operasi pemadaman kebakaran dengan menghantar ‘excavator’, tractor dan pam air untuk membantu pihak bomba menjalankan kerja-kerja di kawasan perumahan dan tanah gambut. Terdapat juga persatuan-persatuan sukarela, syarikat dan orang perseorangan menderma air mineral, barang makanan dan buah-buahan kepada anggota-anggota bomba sebagai tanda keprihatinan.

Tuan Yang di-Pertua, setakat ini sebanyak 2,725 hektar di Miri, 250 hektar di Marudi, 414 hektar di Limbang, 347 hektar di Lawas telah dipadamkan. Masalah yang dihadapi ialah kebakaran yang berulang di atas tanah gambut. Kadangkala kawasan yang telah dipadam terbakar semula selepas tiga atau empat hari kemudian. Tambahan pula oleh kerana kemarau ini begitu panjang sekali, maka anggota bomba menghadapi masalah air yang berhampiran dengan kawasan yang berlaku kebakaran.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai kesihatan rakyat di Miri. Dari segi kesihatan, Jabatan Perkhidmatan Kesihatan dan Perubatan telah mengambil pelbagai langkah untuk mencegah dan mengawal penyakit taun akibat kemarau dan lain-lain penyakit yang mungkin berlaku. Tudung-tudung (masks) telah pun diberi percuma kepada semua pelajar di Miri termasuk kanak-kanak tabika dan guru. Oleh kerana IPU biasanya adalah tinggi pada awal pagi, maka sekolah-sekolah pun diarah bermula lewat satu atau dua jam. Guru besar juga

diberi kuasa untuk memberhentikan sekolah apabila IPU telah naik ke tahap sangat bahaya. Sejak lebih satu minggu kebelakangan ini, semua tadika dan sekolah ditutup kerana bacaan IPU adalah dalam lingkungan lebih 400 ke-500.

Tuan Yang di-Pertua, keprihatinan kerajaan. Lawatan menteri-menteri Persekutuan dan juga menteri-menteri negeri ke Miri. Beberapa orang menteri Persekutuan telah melawat Miri untuk meneliti masalah-masalah yang timbul akibat kemarau. Menteri Penerangan Malaysia merangkap Pengerusi Jawatankuasa Pengurusan dan Bantuan Bencana Alam negara sendiri melawat Miri dan mengadakan mesyuarat dengan pihak berkuasa di peringkat negeri. Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar telah melawat Miri beberapa kali. Baru-baru ini Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan turut melawat kawasan kebakaran di Miri. Begitu juga Ketua Menteri dan menteri-menteri di Sarawak dan juga pegawai-pegawai atasan sentiasa melawat dan bertugas di Miri dan lain-lain kawasan di Utara Sarawak. Wakil-wakil rakyat dari kawasan Utara Sarawak turut bertugas di kawasan masing-masing untuk menolong menyelesaikan masalah-masalah akibat kemarau berpanjangan ini. Oleh yang demikian, maka adalah tidak tepat sekali tuduhan dari mana-mana pihak yang mengatakan Kerajaan Pusat dan kerajaan negeri mengabaikan tanggungjawab mereka untuk menjaga rakyat di Utara Sarawak dan Sabah.

Yang saya rasa kesal ialah Yang Berhormat dari Tanjong hanya pandai mengkritik dengan mulut dan tidak pernah membuat satu lawatan pun ke Miri dalam masa di mana berlaku kemarau dan kebakaran hutan. Saya rasa beliau hanya melawat apabila tibanya pilihan raya nanti.

Tuan Yang di-Pertua, dengan butir-butir yang diujahkan ini, adalah jelas sekali Ahli Yang Berhormat dari Tanjong tidak ada membuat homework atas apa yang telah dibuat atau dilaksanakan oleh Kerajaan Pusat dan kerajaan negeri. Saya minta beliau janganlah membuat 'sweeping statement' seperti dalam ucapannya pada 25 Mac yang lalu.

Tuan Yang di-Pertua, inilah sahaja penjelasan daripada saya atas perkara-perkara yang diuraikan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat semasa membahaskan Ucapan Titah Diraja. Jika ada perkara yang telah disentuh tetapi tidak dijawab, ianya telah diambil perhatian oleh kementerian saya.....

Tuan Yeong Chee Wah: [*Bangun*]

Tuan Yang di-Pertua: Ada yang bangun, Yang Berhormat.

Tuan Yeong Chee Wah: Minta.....

Tuan Peter Chin Fah Kui: sekali lagi saya ucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat

Tuan Yeong Chee Wah: Minta sedikit penjelasan, minta tolong. Terima kasih kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri kerana memberi jalan untuk saya mendapat sedikit penjelasan. Oleh sebab tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri katakan saya buat homework, fasal itu saya berdiri untuk meminta sedikit penjelasan. Kembali kepada IWK.

Saya ingin bertanya bilakah IWK membina treatment plant di mana-mana tempat khasnya di kawasan saya. Oleh sebab menurut laporan beliau di dalam *News Straits Times* menyatakan bahawa dia ada 35 loji treatment plant di dalam kawasan saya, tetapi saya ingin menjelaskan di sini, 35 treatment plant ini, bukan dibina oleh IWK, ini dibina oleh pihak pemaju perumahan dan treatment plant itu hanya cukup menampung enapcemar sludge dari rumah-rumah di dalam taman. Jika pekerja-pekerja IWK, dia

discharge sludge dari mana-mana tempat tidak ada tempat buang sludge dan buang ke dalam treatment plant dalam kawasan saya, ini akan menjadikan overload, dengan izin, treatment plant,

Saya ingin mendapat sedikit penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri bilakah treatment plant akan dibina dan di mana? Dan juga tadi Yang Berhormat dari Seremban menyatakan bahawa baguslah IWK bertukar nama, tapi saya fikir, lagi tepat, lagi sesuai. Saya mencadangkan kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri menarik balik kontrak penswastaaan pembetungan daripada IWK bagi mana-mana pihak. Saya fikir, IWK langsung tidak sesuai untuk memberi jawapan. Oleh sebab itu, mereka they are not fit sit on the chair and they are not fit carry out all these works, dengan izin. Saya minta penjelasan, saya cadangkan kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri supaya mencadangkan kepada pihak kementerian untuk menarik balik kontrak bagi mana-mana pihak.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, penjelasannya ialah IWK tidak perlu membina loji rawatan baru, tidak ada dalam perjanjian konsesi. Mereka hanya diperlukan mengubahsuaikan loji-loji yang sedia ada supaya loji itu boleh diperbesarkan untuk penduduk-penduduk di sesuatu kawasan, tetapi loji yang baru itu memang dibuat mengikuti cara pemajuan sesuatu kawasan di mana dalam permohonan pemaju itu loji ini telah

ditetapkan dalam kawasan itu, dan pihak pemaju perlu membuat loji tersebut bukan IWK, jangan salah tafsir.

Tuan Yang di-Pertua: Batu Gajah

Tuan Yeong Chee Wah: Penjelasan. Jikalau macam ini di mana-mana tempat khasnya macam kata di Kampung Baru, di mana tempat individual septic tank kalau discharge sludge dari tempat itu di mana dia buang enapcemar, tetapi sekarang dia buang ke dalam treatment plant sedia ada itu.

Tuan Peter Chin Fah Kui: Okay, perkara itu sebenarnya saya sudah jawab dalam Dewan ini, IWK perlu menghantarkan enapcemar yang disedut dari septic tank itu ke kawasan-kawasan ditetapkan oleh pihak Jabatan Pembetungan. Maksudnya, kalau central treatment plant di tapak kawasan Yang Berhormat, tidak muat lagi untuk menerima lebih lagi enapcemar ini atau air kumbahan dari lain-lain tempat, maka IWK perlu hantarlah kepada lain-lain tempat di mana mereka boleh meletakkan air kumbahan itu ke loji-loji yang cukup kapasitinya untuk perkara ini, dan jangan bimbang kalau ada masalah Yang Berhormat temui apabila bertugas sebagai wakil rakyat, saya nasihatkanlah sila berhubung dengan saya atau Menteri saya atau rakan Timbalan saya, kita akan buat siasatanlah. Okay, dengan itu sekali lagi saya ucapkan terima kasih kepada semua Yang Berhormat yang mengambil bahagian untuk membahaskan perkara yang di dalam kementerian saya. Sekian.

Tuan Yang di-Pertua : Kementerian Pertahanan.

5.06 ptg.

Menteri Pertahanan [Dato' Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar]:

Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin merakamkan penghargaan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian di dalam perbahasan ke atas Titah Diraja tempoh hari yang telah menyentuh bidang tugas Kementerian Pertahanan.

Yang Berhormat dari Yan dan Hulu Langat menunjukkan bahawa mereka mengikuti secara dekat dan prihatin terhadap masalah-masalah yang berhubung dengan Angkatan Tentera. Di dalam perbahasan Ahli Yang Berhormat dari Yan, beliau mencadangkan kepada Kementerian Pertahanan agar perkhidmatan Askar Wataniah dipertingkatkan bagi membantu regular force dan kekuatannya ditambah mengikut nisbah 1:3.

Tuan Yang di-Pertua, ingin saya maklumkan kepada Dewan yang mulia ini bahawa Kementerian Pertahanan sentiasa berusaha bagi mempertingkatkan lagi perkhidmatan Pasukan Sukarela, melalui langkah seperti menambah dan memperbesarkan Unit-unit Askar Wataniah di seluruh negara dan mengadakan berbagai sesi latihan yang diadakan sepanjang tahun. Kementerian Pertahanan telah membuat berbagai perancangan terhadap peningkatan nisbah keanggotaan dan perlantikan anggota Askar Wataniah bagi mendapatkan sasaran 1:1. Walau bagaimanapun, matlamat kementerian

dalam tempoh 20 tahun dari sekarang ialah menambahkan nisbah ini kepada 1:3. Sebenarnya cadangan Ahli Yang Berhormat telah kami pertimbangkan dan akan kami laksanakan, insya-Allah.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai cadangan Ahli Berhormat agar anggota Askar Wataniah membantu kerajaan dalam urusan penghantaran pulang pendatang asing tanpa izin. Sukalah kementerian memaklumkan bahawa berbagai usaha sedang dilaksanakan untuk mengenal pasti keperluan keanggotaan Pasukan Askar Wataniah yang diperlukan untuk menghantar pulang pendatang asing tanpa izin. Menyentuh mengenai cadangan oleh Ahli Yang Berhormat dari Hulu Langat, supaya tenaga anggota Angkatan Tentera Malaysia dikerah bagi membantu menyalurkan air ke kawasan yang menghadapi masalah pencatutan air di sekitar Lembah Klang. Apabila ada keperluan, ada permintaan insya-Allah kita akan mengambil langkah yang diperlukan.

Tuan Yang di-Pertua, sekali lagi saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Yan dan Hulu Langat yang telah membahaskan isu-isu yang berkaitan dengan bidang tugas Kementerian Pertahanan. Sekiranya ada perkara-perkara yang mereka bangkitkan atau Ahli Yang Berhormat bangkitkan yang tidak sempat saya sentuh, kementerian saya telah pun mengambil catatan dan insya-Allah perkara yang dibangkitkan akan diambil perhatian dan tindakan yang sewajarnya. Terima kasih. *[Tepuk]*

Tuan Yang di-Pertua : Kementerian Pembangunan Luar Bandar

5.09 ptg.

Menteri Pembangunan Luar Bandar [Dato' Haji Annuar bin Haji

Musa]: Tuan Yang di-Pertua, bagi pihak Kementerian Pembangunan Luar Bandar saya ucapkan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang mengambil bahagian atas perkara-perkara berkaitan dengan Kementerian Pembangunan Luar Bandar dalam perbahasan Titah Diraja.

Yang Berhormat daripada Muar telah membangkitkan supaya kemiskinan di bandar dan di luar bandar dihapuskan kerana menurut beliau kemiskinan adalah merupakan punca kepada ketidakpuasan hati rakyat.

Sukalah diperjelaskan bahawa usaha-usaha pembasmian kemiskinan sama ada di bandar atau di luar bandar tetap menjadi strategi yang berterusan dalam rancangan-rancangan pembangunan 5 tahun kerajaan, khususnya dalam usaha yang berterusan untuk mencapai perpaduan nasional. Di dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh umpamanya fokus kepada pembasmian kemiskinan di kalangan rakyat miskin terus diperhebatkan. Kerajaan telah dan akan terus memainkan peranan utama di dalam usaha-usaha tersebut menerusi program pertambahan pendapatan. Peningkatan kualiti hidup menerusi penyediaan infrastruktur serta kemudahan asas seperti jalan, bekalan air, elektrik, kemudahan kesihatan, pendidikan, kebajikan, pembangunan sumber manusia dan sebagainya. Sukalah dijelaskan sekali

lagi bahawa matlamat kerajaan dalam pembasmian kemiskinan secara umumnya ialah untuk mencapai kadar paras kemiskinan 5.5% menjelang tahun 2000 berbanding dengan 8.9% di dalam tahun 1995.

Sementara itu kadar kemiskinan golongan termiskin dijangka akan diturunkan ke tahap 0.5% menjelang tahun 2000 berbanding dengan 2.1% dalam tahun 1995. Untuk merealisasikan matlamat pembasmian kemiskinan, pendekatan kerajaan ialah memberikan tumpuan kepada kawasan dan kumpulan yang mempunyai insiden kemiskinan yang tinggi. Ke arah itu, keutamaan diberikan kepada negeri-negeri dan daerah-daerah yang mempunyai bilangan kumpulan miskin yang tinggi seperti negeri Kelantan, Terengganu, Kedah, Perak, Pahang, Sabah dan Sarawak, masyarakat Orang Asli serta kumpulan miskin di kawasan bandar. Walau bagaimanapun, ini tidak bermakna kumpulan miskin di negeri-negeri lain diabaikan sebaliknya mereka juga diberikan perhatian yang sama berdasarkan keperluan selanjutnya. Di samping peranan utama kerajaan, usaha pembasmian kemiskinan akan terus digalakkan melalui badan-badan bukan kerajaan seperti Amanah Ikhtiar Malaysia, Yayasan Basmi Kemiskinan negeri-negeri dan program-program yang lain.

Yang Berhormat dari Bandau telah membangkitkan soal harapan beliau agar peruntukan tambahan termasuk yang baru diumumkan oleh Timbalan

Perdana Menteri sebanyak RM100 juta bagi prasarana luar bandar akan disalurkan ke negeri Sabah dan Sarawak.

Sukalah saya menegaskan di sini bahawa keutamaan kepada pembangunan luar bandar bagi Sabah dan Sarawak tetap diletakkan pada tahap yang tinggi. Misalnya bagi peruntukan kementerian tahun 1998 sebanyak RM866 juta, 25% ataupun $\frac{1}{4}$ daripada kesemua peruntukan kementerian disalurkan ke negeri Sabah dan Sarawak iaitu 12% bagi negeri Sabah dan 13% ke negeri Sarawak. Usaha-usaha yang berterusan bagi meningkatkan program bekalan air luar bandar dan bekalan elektrik luar bandar akan diteruskan bagi kedua-dua negeri tersebut. Sebagai usaha tambahan, tiga langkah berikut sedang dijalankan oleh kementerian bagi Sabah dan Sarawak:

- (i) bagi mempercepatkan lagi proses bekalan elektrik ke Sabah dan Sarawak. Pendekatan pelaksanaan projek menggunakan konsep turnkey yang sebelum ini hanya dicuba di Sarawak sahaja akan diperluaskan ke Sabah mulai tahun 1998;
- (ii) mulai pada tahun ini juga negeri Sarawak dan Sabah akan diperkenalkan konsep pelaksanaan jalan-jalan kampung di bawah konsep payung yang dimulakan pada tahun ini; dan
- (iii) bagi mempercepatkan bekalan sistem bekalan elektrik alternatif bagi kawasan pendalaman satu program secara pakej telah diberikan kepada sebuah syarikat untuk menyegerakan pelaksanaan bekalan elektrik sistem alternatif di kedua-dua negeri tersebut.

Yang Berhormat dari Yan telah memohon agar peruntukan luar bandar tidak dipotong bagi menjaga kesejahteraan hidup penduduk luar bandar.

Sukalah ditegaskan bahawa menjadi dasar kerajaan bahawa peruntukan bagi pembangunan tertentu luar bandar khasnya program pembasmian kemiskinan memang tidak dipotong bagi menjaga kumpulan golongan termiskin. Begitu juga dengan program jalan-jalan kampung tidak banyak pemotongan dibuat bagi memastikan penduduk luar bandar boleh menikmati kemudahan yang berterusan di bawah program yang berkenaan. Walaupun demikian, program-program lain di bawah Kementerian Pembangunan Luar Bandar terpaksa dibuat potongan sama dengan kementerian-kementerian lain sebagai langkah menghadapi kegawatan ekonomi sekarang. Dengan peruntukan yang terbatas adalah penting bagi agensi pelaksana memastikan perbelanjaan yang cermat dan berhemat dan adalah juga diharap kecekapan agensi dipertingkatkan serta pelaksanaan projek dijalankan menurut sasaran yang ditentukan.

Yang Berhormat dari Tanjong telah membangkitkan tentang kekurangan keperluan asas bagi masyarakat Orang Asli di kawasan-kawasan luar bandar dan beliau membangkitkan tentang pengagihan keperluan asas, tanpa mengira agama yang dianuti. Sukalah ditegaskan sekali lagi bahawa dasar pembangunan kerajaan adalah menyeluruh tanpa mengira kawasan atau pun fahaman agama atau pun politik, dan ini bermakna kampung-kampung Orang Asli tidak pernah disisihkan dalam usaha program pembangunan.

Sukalah saya menegaskan disini bahawa, pada tahun ini perancangan jalan-jalan kampung, bekalan elektrik luar bandar, bekalan air luar bandar memang memberikan tumpuan kepada kawasan-kawasan yang berkenaan.

Sebagai contoh, bagi bekalan elektrik luar bandar pada tahun ini lebih 50% peruntukan yang disediakan untuk negeri-negeri di Semenanjung Malaysia adalah untuk perkampungan Orang-orang Asli melalui sistem penyambungan sistem grid, solar dan penjana diesel. Di dalam melaksanakan projek-projek tersebut, kementerian bekerjasama dengan Jabatan Hal Ehwal Orang Asli dan juga Tenaga Nasional Berhad. Pada bulan ini, siri lawatan ke kampung-kampung Orang Asli akan dijalankan oleh kementerian untuk memerhatikan secara dekat kemudahan-kemudahan yang ada. Pada bulan ini, tiga kawasan Orang Asli akan dikunjungi:-

- (i) di Parlimen Gopeng, untuk melihat bekalan elektrik sebanyak RM1 juta kepada 60 buah keluarga;
- (ii) di Kuala Mu, Parlimen Sungai Siput juga akan dibuat kunjungan pada bulan ini untuk menyelesaikan masalah bekalan jalan kampung; dan
- (iii) pada penghujung bulan April, ke Pos Brook dalam Parlimen Gua Musang, untuk melaksanakan pelaksanaan sistem solar bagi memberikan kemudahan ke kawasan yang berkenaan.

[Timbalan Yang di-Pertua (Tuan Ong Tee Keat)

mempengerusikan Mesyuarat]

Yang Berhormat dari Batang Lupa telah membangkitkan masalah masyarakat luar bandar yang mengalami kesusahan kerana peruntukan pelaksanaan projek-projek daripada kementerian disalurkan pada hujung tahun, yang menyebabkan akhirnya sebahagian daripada peruntukan itu tidak dapat dibelanjakan. Sukalah saya memberi jaminan bahawa mulai pada tahun ini, beberapa perubahan pelaksanaan projek telah pun diperkenalkan, dan ini memungkinkan penyaluran peruntukan dibuat pada awal tahun. Malah sehingga 31 Mac 1998, sejumlah RM106 juta atau 58% daripada peruntukan pembangunan telah pun dikeluarkan ke negeri-negeri di samping RM26 juta telah dikeluarkan untuk bayaran pendahuluan kepada syarikat-syarikat yang melaksanakan program kementerian. Kita beri jaminan bahawa pelaksanaan program-program kementerian luar bandar akan dipercepatkan pelaksanaan dengan pengenalan kaedah-kaedah yang baru tersebut.

Akhir sekali, Yang Berhormat dari Bukit Mas telah memohon agar bekalan elektrik luar bandar secara khusus memohon penyediaan bekalan air dan elektrik luar bandar secara khusus di kawasan Parlimen Bukit Mas dan ingin mengetahui jumlah peruntukan yang telah disediakan. Untuk makluman Yang Berhormat, bagi tempoh 1996 hingga 1998, kementerian telah meluluskan 11 projek bekalan elektrik luar bandar bagi kawasan Parlimen Bukit Mas yang melibatkan kos perbelanjaan RM1.887 juta dan telah memberikan kemudahan kepada 227 buah rumah. Bagi program bekalan air

luar bandar pula untuk Rancangan Malaysia Ketujuh, sebanyak 21 buah kampung atau 1,348 buah rumah akan mendapat projek bekalan air luar bandar dengan kos kira-kira RM10.36 juta.

Tuan Yang di-Pertua, demikianlah sebahagian daripada perkara yang dapat saya beri penjelasan di sini dan bagi mana-mana persoalan yang dibangkitkan dan tidak berkesempatan untuk saya membuat penjelasan, saya memberi jaminan, pihak kementerian akan mengambil langkah-langkah yang selanjutnya. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Kementerian Perusahaan Utama.

5.20 ptg.

Timbalan Menteri Perusahaan Utama [Dato' Hishamuddin bin Tun Hussein]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya juga ingin mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat khususnya dari Tawau, Sibu dan Sabak Bernam yang mana telah membangkitkan beberapa perkara yang menyentuh bidang kuasa Kementerian Perusahaan Utama.

Ahli Yang Berhormat dari Tawau telah menyarankan agar pengeluaran komoditi utama seperti kelapa sawit dipertingkatkan terutama di kawasan Tawau yang masih mempunyai tanah yang luas. Selain itu, beliau juga telah mencadangkan agar pembekuan pengambilan pekerja asing di sektor perladangan dilonggarkan. Mengenai saranan Yang Berhormat, sukacitalah

saya memaklumkan bahawa penanaman kelapa sawit di Sabah kini semakin meningkat. Adalah dijangkakan dalam beberapa tahun yang akan datang, Sabah akan muncul sebagai pengeluar utama minyak sawit bagi seluruh negara. Ini adalah hasil penyertaan aktif dari sektor swasta yang mengambil peluang dengan adanya kawasan tanah yang luas di Sabah untuk mempertingkatkan pengeluaran minyak sawit. Di Tawau yang mana terdapat tanah yang sesuai bagi penanaman sawit, keluasan penanamannya dan seterusnya pengeluarannya dijangka akan meningkat apabila ladang-ladang baru dimajukan dengan menggunakan biji baka sawit terbaru yang mempunyai hasil pengeluaran yang tinggi. Saya yakin dengan kerjasama serta sokongan kerajaan negeri dalam menyediakan infrastruktur serta kemudahan yang berkaitan bagi menjayakan perladangan sawit termasuk tanah, sektor swasta akan terus mengambil peluang untuk meningkatkan pelaburan di bidang penanaman sawit di Tawau khususnya, dan di Sabah amnya.

Mengenai urusan pengambilan pekerja asing yang telah dibangkitkan sehingga kini, kerajaan masih lagi membekukan pengambilan pekerja asing baru untuk bekerja di negara ini. Walau bagaimanapun, kerajaan sentiasa prihatin tentang masalah tenaga buruh di ladang-ladang, dan buat masa ini kerajaan telah mengambil inisiatif untuk mengagihkannya kepada pekerja asing yang berlebihan di sektor-sektor pembinaan dan perkhidmatan kepada sektor

perladangan dan perkilangan. Adalah diharapkan usaha ini dapat membantu industri untuk mendapatkan pekerja tambahan bagi sektor perladangan.

Tuan Yang di-Pertua, bagi menjawab persoalan yang ditimbulkan oleh Ahli Yang Berhormat dari SibU mengenai persaingan Indonesia ke atas pasaran minyak kelapa sawit antarabangsa, disebabkan Indonesia mempunyai saiz geografi dan kos buruh yang murah, sukacitalah saya memaklumkan walaupun pengeluaran minyak sawit Indonesia semakin meningkat dan dijangkakan mengatasi Malaysia dari segi keluasan tanamannya dan pengeluaran dalam tempoh beberapa tahun yang akan datang, tetapi ianya bukanlah merupakan satu ancaman kepada minyak sawit Malaysia. Ini memandangkan sebahagian besar minyak sawit Indonesia adalah untuk kegunaan domestik bagi memenuhi keperluan penduduknya yang berjumlah 200 juta orang. Bagi tahun 1995, eksport minyak sawit Indonesia berjumlah 2.07 juta tan sahaja, iaitu cuma 49.29% dari keseluruhan keluarannya. Manakala bagi tahun 1996 peratus eksport tersebut merosot kepada 33.7%. Dasar Indonesia mengutamakan pasaran tempatan yang dijangkakan dikekalkan melalui tindakan melarang eksport minyak sawit yang kini sedang berkuatkuasa serta cadangan menaikkan duti eksport kepada 20% apabila larangan eksport tersebut ditarik balik kelak. Pada masa yang sama, Malaysia terkenal sebagai pengeksport minyak sawit bermutu dan pembekal yang reliable, dengan izin.

Di samping itu, syarikat-syarikat Malaysia banyak terlibat secara usahasama dengan syarikat-syarikat Indonesia di dalam perluasan tanaman kelapa sawit di negara itu. Ini secara langsung memberi kelebihan kepada Malaysia di dalam usaha untuk terus menguasai pasaran minyak sawit dunia. Oleh yang demikian, dalam jangka masa panjang.....

Dr. Tan Seng Giaw: [*Bangun*]

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Yang Berhormat, Kepong bangun.

Dato' Hishamuddin bin Tun Hussein: Sila Kepong.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Saya tertarik kepada hujah Yang Berhormat tadi mengenai begitu gagahnya Malaysia untuk menguasai bidang kelapa sawit sehingga kita boleh mengendalikan ladang-ladang di Indonesia dan sebagainya. Cuba Yang Berhormat menjawab, di dalam beberapa tahun ini, satu dekad ini, teknik dan pengetahuan dan teknologi kelapa sawit di Malaysia telah pun diperolehi oleh pihak Indonesia dengan begitu mudah kerana mungkin dasar kita tidak begitu ketat untuk mengawal teknologi kita, dan kita beri orang dengan begitu senang, dengan dasar yang ada sekarang mungkin teknologi ini akan diperolehi oleh pihak Indonesia dengan lebih mudah lagi dan sehingga pada satu ketika apabila mereka mengatasi masalahnya, kita akan ketinggalan. Apakah fikiran Yang Berhormat mengenai

masalah seumpama ini, kerana dalam satu dekad ini memang kita tidak begitu prihatin kepada teknologi kelapa sawit di Malaysia.

Dato' Hishamuddin bin Tun Hussein: Saya tak bersetuju dengan pandangan Yang Berhormat kerana kita masih lagi boleh berdiri gagah dan gigih untuk berdepan dengan cabaran-cabaran semasa, sebab itulah kalau tak hari ini, hari Isnin, kementerian akan membentangkan Rang Undang-undang Lembaga Minyak Sawit Malaysia 1997 untuk menggabungkan PORIM dan PORLA untuk memastikan bahawa kelebihan-kelebihan yang ada kepada kita dapat kita perhebatkan lagi, pertahankan lagi, dan mempelbagaikan lagi. Dalam dunia tanpa sempadan, dalam dunia sejagat, memang sukar untuk kita menyekat perpindahan teknologi dan kepakaran yang ada di Malaysia kepada negara-negara jiran. Seperti apa yang saya sebutkan tadi, Ahli Yang Berhormat dari Kepong, lebih baik kita bersama-sama dengan negara jiran iaitu Indonesia untuk bersama-sama memikirkan bagaimana kita dapat menggunakan kekuatan yang ada kepada kedua-dua negara untuk menembusi pasaran-pasaran baru dan juga untuk memastikan bahawa kita tidak ketinggalan dalam menerokai pasaran baru ini. Kalau sekiranya Yang Berhormat membenarkan saya berucap lebih mengenai teknologi-teknologi yang ada, sekejap lagi saya akan terangkan sedikit sebanyak kekuatan yang ada kepada industri kelapa sawit pada hari ini.

Oleh yang demikian, dalam jangka masa yang panjang seperti saya sebutkan tadi, persaingan adalah untuk pengeluar-pengeluar minyak kelapa sawit dari kedua-dua buah negara iaitu Malaysia dan Indonesia untuk menguasai pasaran minyak makanan dan sayuran yang dijangka akan meningkat dari 100 juta tan sekarang kepada 130 juta tan menjelang tahun 2010. Ini bermakna dengan reverse investment yang ada di Indonesia, dengan kekuatan yang ada kepada kedua-dua negara, dengan pembesaran pasarannya itu sendiri, saya rasa tidak ada sebab negara Indonesia dan Malaysia dapat memikirkan dan menggembeleng tenaga untuk menerokai pasaran ini dan berdiri gagah dan gigih untuk berdepan dengan cabaran-cabaran semasa.

Dr. Tan Seng Giaw: *[Bangun]*

Dato' Hishamuddin bin Tun Hussein: Duduk dulu. Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat dari Sibu juga telah membangkitkan mengenai kesan kepada industri perkayuan di Malaysia di mana liberalisasi terhadap eksport hasil perkayuan Indonesia telah dengan seriusnya menurunkan harga pasaran antarabangsa bagi hasil kayu keras tropika seperti kayu bergergaji dan kayu lapis.

Di sini sukacitalah saya memaklumkan bahawa Kementerian Perusahaan Utama sedar akan perkembangan yang berlaku di negara berkenaan. Cadangan Kerajaan Indonesia untuk mengurangkan cukai eksport yang dikenakan ke atas

kayu balak dan kayu gergaji kepada 10% FOB akan mempunyai implikasi ke atas eksport kayu di negara ini.

Liberalisasi sistem pengeksportan papan lapis dari Indonesia juga dijangka akan mengakibatkan persaingan sengit di pasaran eksport papan lapis terutama di Jepun, Korea Selatan dan China. Selaras dengan perkembangan di Indonesia, kedudukan pasaran antarabangsa kayu kayan serta implikasinya kepada keutuhan industri kayu kayan tempatan, kementerian ini sedang mengkaji langkah-langkah sewajarnya termasuk kajian semula struktur dan kadar levi eksport kayu gergaji dan beberapa keluaran kayu yang akan dilaksanakan jika perlu.

Menyentuh mengenai cadangan Ahli Yang Berhormat dari Sabak Bernam agar bahan-bahan buangan dari kelapa sawit diprores untuk dijadikan barangan keluaran seperti papan untuk membantu meningkatkan pendapatan petani, sememangnya industri kelapa sawit mampu menghasilkan banyak bahan sampingan atau bio-mess, dengan izin, seperti batang, pelepah dan buah tandan kosong.

Melalui usaha-usaha penyelidikan dan pembangunan yang dijalankan, ia menunjukkan bahawa bahan-bahan sampingan tersebut mempunyai potensi komersial yang besar untuk menghasilkan barangan bernilai tinggi. Ini termasuklah pulpa dan kertas, medium density board, dengan izin, dan particle board. Teknologi bagi pengeluaran produk-produk tersebut telah pun dikomersialkan. Bahan-bahan sampingan dari kelapa sawit ini juga dijangka akan dapat dijadikan sumber bahan bukan kayu 'non wood product', dengan

izin, sebagai alternatif bagi industri kayu kayan negara di masa hadapan seperti juga kayu getah. Adalah diharapkan penggunaan ekonomik bahan-bahan tersebut akan dapat meningkatkan pendapatan pengeluar-pengeluar kelapa sawit.

Akhir kata.....

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan satu kali lagi kerana saya nampak Yang Berhormat itu, dia hendak buat kenyataan yang begitu manis dan sedap didengar, bukan main enakunya semua. Tetapi bolehkah Yang Berhormat menerangkan keadaan di PORLA dan badan-badan penyiasatan, badan-badan penyelidikan kelapa sawit yang digabungkan tadi? Saya berharap dengan gabungan ini semua kerja akan berjalan dengan lebih berkesan, lebih teratur. Bolehkah Yang Berhormat terangkan bagaimana kementerian Yang Berhormat dapat mengkaji semua aktiviti, kegiatan di dalam badan-badan penyelidikan ini dapat diselaraskan, dapat dipertingkatkan mutunya? Kerana mungkin Yang Berhormat tidak begitu prihatin mengenai penyelidik-penyelidik dan orang yang berkecualan tinggi yang tidak diberi kerja yang sepatutnya dan tidak diberi kenaikan pangkat yang lebih sesuai dan sebagainya. Ini kerana ketidaksesuaian...

Datuk Haji Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Merapu..

Dr. Tan Seng Giaw: Yang Berhormat dari Jabatan Perdana Menteri ini, memang dia sungguh suka merapu sahaja kerana tidak mengetahui erti apakah merapunya. Inilah masalah, ini memang mungkin sindrom ini pun terdapat di

PORLA dan sebagainya. Itu masalah, Tuan Yang di-Pertua, memang saya bangkitkan hal ini kerana saya nampak di badan-badan penyelidikan kerajaan, kerja dan projek tidak dapat ditingkatkan kualiti, sungguhpun setakat ini kita ada setengah-setengah teknologi kita canggih. Itu kita memang mengucapkan syabas kepada penyelidik-penyelidik yang benar-benar memberi sumbangan.

Selain daripada itu, saya berharap dengan menjelang abad yang ke-21, kita dapat mempertingkatkan kualiti penyelidikan di dalam badan-badan penyelidikan. Sekian, terima kasih.

Dato' Hishamuddin bin Tun Hussein: Pertama-tamanya, Tuan Yang di-Pertua, dari segi cakap-cakap manis dalam industri kelapa sawit, saya tidak nafikan bahawa kementerian dan kerajaan cukup bangga dengan apa sumbangan yang telah diberikan. Dalam keadaan kegawatan ekonomi sekarang, harga kelapa sawit yang melambung tinggi yang membawa manfaat kepada sebahagian besar pekebun-pekebun kecil dan skim-skim FELDA. Ini adalah usaha tenaga daripada kerajaan Barisan Nasional dan harus diiktiraf oleh semua pihak.

Beberapa Ahli: *[Tepuk]*

Tuan Robert Lau Hoi Chew: *[Bangun]*

Datuk Haji Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Kepong merapu sahaja.*[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Yang Berhormat, Sibu bangun.

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Terima kasih. Saya minta penjelasan. Tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri kata di negara Indonesia, di dalam masa akan datang belum jadi persaingan kuat lawan dengan Malaysia di dalam bidang industri ‘kepala’ sawit. Tetapi saya ingin tahu kalau kita simpan area itu berapa ekar di Malaysia sudah tanam ‘kepala’ sawit dan Indonesia berapa hektar. Ini kalau kita kira pengeluaran di dalam masa beberapa tahun akan datang, tentulah ini domestic demand, dengan izin, di negara Indonesia, kalau sudah mencukupi tentulah persaingan di pasaran antarabangsa akan meningkat atau lebih kuatlah berlawan dengan Malaysia.

Tambahan pula saya ingin tahu, sampai sekarang berapa buah negara membeli produk ‘kepala’ sawit dari Malaysia dan apakah langkah-langkah diberikan oleh kerajaan untuk mengikat atau hubungi dengan baik supaya mereka tidak begitu cepat atau begitu gampang ditarikkan seperti negara Indonesia, kerja bersama di dalam bidang seperti barter trade dan lain-lainnya. Ini dua perkara saya ingin penjelasan.

Dato' Hishamuddin bin Tun Hussein: Dari segi keluasan ‘kepala’ sawit, saya tidak tahu [*Ketawa*] ...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Kelapa bukan ‘kepala’.

Dato' Hishamuddin bin Tun Hussein: ... tetapi angka-angka untuk keluasan kelapa sawit untuk Indonesia dan Malaysia dijangkakan dalam tahun 2000 dalam juta hektar, Malaysia 3.1 juta, Indonesia 2.8 juta. Tahun 2005, Malaysia 3.4 juta hektar, Indonesia 3.6 juta hektar. Pada tahun 2010, Malaysia 3.6 juta hektar, Indonesia 4.2 juta hektar. Dari segi pengeluaran dalam juta tan kelapa sawit, dalam tahun 2000 Malaysia dijangkakan akan mengeluarkan 9.9 juta tan, Indonesia 7 juta tan, tahun 2005, 11.2 juta tan di Malaysia, 10.4 juta tan di Indonesia dan di tahun 2010, 11.9 juta tan di Malaysia, 12.6 juta tan di Indonesia.

Dari segi pasaran pula, pasaran yang terbesar ialah di China, India, Pakistan dan Amerika Syarikat. Yang Berhormat Menteri akan membuat lawatan ke negara-negara Eropah untuk menerokai pasaran di Russia dan Insya'Allah di Timur Tengah pun adalah satu kawasan yang harus kita cuba terokai.

Untuk menjawab soalan Yang Berhormat dari Kepong mengenai dengan PORLA dan PORIM, ini bukan masanya untuk kita membahaskan isu ini. Hari Isnin ini kita akan bincangkan rang undang-undang, Yang Berhormat bolehlah merapu berapa lama untuk membincangkan isu ini.

Jadi, dengan kata-kata itu saya sekali lagi mengucapkan terima kasih kepada semua yang memberikan cadangan, pandangan, teguran kepada kementerian dan memberi jaminan bahawa kementerian telah mengambil

maklum dan akan memberi perhatian ke atas segala pandangan dan cadangan yang telah dibuatkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat.

Sekian, terima kasih. [*Tepuk*]

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Ada usul.

USUL

WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN DIBEBAHKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT

5.39 ptg.

Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat [Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

“Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1) Majlis Mesyuarat pada hari ini akan ditangguhkan pada pukul 6.30 petang selepas sahaja jawapan Yang Berhormat Menteri-Menteri selesai diberi di bawah perbahasan ke atas Usul Titah Ucapan Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong, mengikut yang mana yang terkemudian”.

Menteri Kesihatan [Datuk Chua Jui Meng]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Ahli-ahli Yang Berhormat, ada satu usul yang mencadangkan:

“Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1) Majlis Mesyuarat pada hari ini akan ditangguhkan pada pukul 6.30 petang selepas sahaja jawapan Yang Berhormat Menteri-Menteri selesai diberi di bawah perbahasan ke atas Usul Titah Ucapan Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong, mengikut yang mana yang terkemudian”

hendaklah disetujui.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Diputuskan,

“Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1) Majlis Mesyuarat pada hari ini akan ditangguhkan pada pukul 6.30 petang selepas sahaja jawapan Yang Berhormat Menteri-Menteri selesai diberi di bawah perbahasan ke atas Usul Titah Ucapan Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong, mengikut yang mana yang terkemudian”.

[Perbahasan disambung semula].

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Kementerian Belia dan Sukan.

5.40 ptg.

Setiausaha Parlimen Kementerian Belia dan Sukan [Dato' Shahrizat binti Abdul Jalil]: Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada beberapa orang Ahli Yang Berhormat yang dalam membahaskan ucapan terima kasih ke atas Titah Ucapan Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong telah memberi perhatian dan cadangan kepada Kementerian Belia dan Sukan dalam sesi Dewan Rakyat kali ini.

Ahli-ahli Yang Berhormat dari Tambun dan Sibul telah membangkitkan masalah jerebu yang mungkin mengganggu penganjuran Kuala Lumpur '98. Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, kerajaan dan Jemaah Menteri memang prihatin akan masalah ini. Dalam hal ini, Kerajaan Persekutuan menerusi Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar sedang mengambil tindakan proaktif dengan menyertai Jawatankuasa Kerajaan Negara-negara Asia Tenggara dalam menangani masalah tersebut. Jawatankuasa Khas yang dipengerusikan oleh Yang Berhormat Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar telah membuat keputusan untuk mengambil beberapa langkah pencegahan yang antara lain pembenihan awan.

Untuk tujuan ini, Jabatan Keselamatan Negara akan bekerjasama dengan Jabatan Kaji Cuaca. Selain daripada itu, kerajaan juga berusaha memupuk

kesedaran di kalangan negara-negara ASEAN khasnya negara Indonesia agar bekerjasama menangani masalah kebakaran hutan di rantau ini memandangkan jerebu bukan sahaja melibatkan negara kita tetapi juga negara-negara jiran yang lain. Ini adalah untuk menjamin pencemaran tidak akan berulang atau sekurang-kurangnya ke peringkat minimum. Kerajaan juga telah mengadakan wakil khas di Jabatan Alam Sekitar yang tugasnya memberi penjelasan kepada media asing yang sering membuat komen-komen negatif terhadap dan berhubung dengan perkara ini.

Tuan Yang di-Pertua, berhubung dengan ketidakyakinan sesetengah pihak mengenai program Rakan Muda, sukacita saya maklumkan...

Dr. Tan Seng Giaw: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Yang Berhormat, Yang Berhormat..

Dato' Shahrizat binti Abdul Jalil: ... bahawa program ini telah berjaya menarik minat anak muda menyertai aktiviti-aktiviti yang dirancang sebagai salah satu usaha menghindarkan mereka terlibat dengan kegiatan yang tidak sihat seperti lepak dan bohsia.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Yang Berhormat, Kepong bangun.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, soalan iaitu penjelasan mengenai jerebu, saya sukalah mendengar langkah-langkah yang telah pun

diambil oleh kementeriannya, cuma Yang Berhormat saya cadangkan, kadangkala kalau ada masa sikit kita menyaksikan misalnya CNN mengenai jerebu. Walaupun ada iklan daripada pihak Malaysia, sedikit sebanyak, itu baik juga. Tetapi jerebu daripada Kalimantan sekarang, hampir tiap-tiap hari kita nampak jerebu itu dan bila kita sebutkan Kalimantan dan Sabah dan sebagainya, memang ini dikaitkan oleh pihak di luar negara kita dengan Malaysia. Kerana ia menganggap ini jerebu daripada Kalimantan memang menjejaskan masalah di Malaysia. Itulah masalah, walaupun ada usaha tapi saya nampaknya tidak begitu berkesan. Memang tidak begitu berkesan. Cuma kita tengok itu gambar yang dipaparkan di dalam CNN cukup hebat mengenai jerebu di Kalimantan. Itulah masalah, Yang Berhormat.

Saya nak tambah sedikit sahaja mengenai Sukom ini, beberapa bulan yang lepas Yang Berhormat nak pelawa pihak kami untuk melawat projek pusat sukan di Bukit Jalil, tapi nampaknya sangatlah lama, tidak ada kad jemputan langsung. Kalaupun ini masalah di kementeriannya, cuma nak pelawa beberapa ahli Parlimen nak melawat kerana ada lambat sedikit di projek pusat sukan di Bukit Jalil, itu masalah kad jemputan pun begitu susah nak dikeluarkan, bagaimana kita boleh mengendalikan temasya sukan yang begitu besar? Itu masalahnya.

Dato' Shahrizat binti Abdul Jalil: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya saya hari itu mengajak Ahli Yang Berhormat, itu hanyalah 'ajak-ajak ayam'.

Tapi kalau Ahli Yang Berhormat betul-betul minat, nanti saya pohon keizinan daripada Yang Berhormat Tan Sri Menteri Belia dan Sukan dahulu untuk memberi kebenaran kepada saya untuk bersama-sama dengan Ahli Yang Berhormat melawat Kompleks Sukan Negara. Jadi saya terpaksa memohon kebenaran dahulu, kalau diberi Insya-Allah, Ahli Yang Berhormat, kita akan bersamalah ke Kompleks Sukan Negara.

Untuk masalah jerebu dan media asing, saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat kerana prihatin tentang masalah yang dihadapi oleh kerajaan khususnya Kementerian Belia dan Sukan. Kita pun merasa terkilan oleh kerana aspek negatif yang ditunjuk di kaca cermin TV network seperti CNN dan inilah yang kita rasa terkilan dan di antara sebabnya kita mengadakan wakil khas daripada Jabatan Alam Sekitar untuk dapat mengawasi situasi ini.

Walau bagaimanapun, saya rasa Ahli Yang Berhormat dan rakan sejawat daripada pembangkang, saya dengar bahawa mereka banyak connection dengan network seperti CNN mungkin lah dapat memberi berita yang lebih positif kepada pihak-pihak seperti CNN.

Tuan Yang di-Pertua, program ini merupakan program pencegahan di samping menerapkan nilai-nilai murni dan membentuk sahsiah melalui aktiviti yang diatur di bawah program Rakan Muda, dengan yang demikian program ini akan diteruskan pelaksanaannya dengan memberi fokus kepada kelompok belia

yang berada di sektor pertubuhan-pertubuhan belia, sektor perkilangan, sektor institusi pengajian tinggi, sektor kawasan kemajuan tanah dan pusat membeli belah.

Kementerian mengucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat dari Kapar kerana memberi sokongan kepada program Rakan Muda. Kerajaan akan meneruskan pelaksanaan program ini kerana pembangunan generasi muda adalah bersifat jangka panjang. Usaha membudaya anak-anak muda kepada gaya hidup yang positif terhindar dari amalan kelakuan negatif hendaklah dibuat secara berterusan dan konsisten.

Tuan Yang di-Pertua, akhir kata, saya mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah turut serta dalam perbahasan di Dewan yang mulia ini dan yang telah memberi cadangan kepada Kementerian Belia dan Sukan. Segala pandangan dan cadangan akan diambil perhatian oleh Kementerian dalam perancangan dan pelaksanaan program untuk pembangunan di dalam bidang belia dan sukan negara ini. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat.

5.48 ptg.

Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat [Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail]: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengucapkan berbanyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari

Tanjong, Jelutong, Sipitang, Tawau dan Muar yang telah membangkitkan isu-isu berkaitan dengan bidang tugas Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat.

Pertama sekali, saya ingin menyentuh saranan yang dibuat oleh Yang Berhormat dari Tanjong supaya kementerian saya meneliti 18 resolusi yang telah diambil hasil daripada perjumpaan Orang Asli dengan Ketua Pembangkang dan pemimpin-pemimpin pembangkang khususnya DAP di Perak dan Sarawak yang telah dianjurkan di Tapah pada 22 Mac yang lalu.

Saya mengatakan bahawa perjumpaan itu hanyalah satu perjumpaan bukan persidangan kebangsaan Orang-orang Asli kerana hanya sebilangan kecil sahaja Orang Asli yang hadir. Perjumpaan tersebut pada hemat saya telah berfokus kepada agenda parti politik pembangkang untuk menjaga kepentingan dan membela nasib orang asli. Perjumpaan tersebut dirancang sebegitu rupa yang telah dapat memberi peluang kepada pemimpin pembangkang berucap, membakar semangat supaya timbul kemarahan di kalangan Orang Asli kepada pihak kerajaan. Penceramah-penceramah juga telah mengambil kesempatan mengelirukan masyarakat Orang Asli dengan mengaitkan isu masyarakat Penan di Sarawak di dalam perjumpaan itu. Perbuatan serupa itu, pada saya adalah tidak wajar dilakukan kerana ia membuktikan bahawa pihak pembangkang kehabisan modal untuk menghasut fikiran rakyat menentang kerajaan.

Tuan Yang di-Pertua, berkenaan syor Yang Berhormat dari Tanjong supaya ditubuhkan pasukan khas untuk meneliti 18 resolusi yang dibangkitkan, ingin saya menjelaskan bahawa tindakan untuk membangunkan taraf sosio-ekonomi dan menjaga hak serta kepentingan Orang Asli memang merupakan objektif penubuhan Jabatan Hal Ehwal Orang Asli dan tindakan-tindakan pembangunan mental dan fizikal masyarakat Orang Asli telah diambil sejak sekian lama. Seperti Yang Berhormat sedia maklum, kementerian telah banyak kali memberikan penjelasan di Dewan yang mulia ini ke atas setiap isu yang dibangkitkan dan terkandung dalam apa juga yang dikatakan oleh Yang Berhormat sebagai 18 resolusi tersebut.

Pada hari ini sahaja misalnya Yang Berhormat dari Tanjong ada pertanyaan mengenai kedudukan jawatan Ketua Pengarah dan Pengarah Jabatan Hal Ehwal Orang Asli dan saya akan sentiasa bersedia untuk memberikan penjelasan kerana saya percaya dan yakin akan usaha-usaha yang telah kerajaan lakukan selama ini begitu banyak dan wajar sekali dibandingkan dengan bilangan penduduk Orang Asli yang seramai 92,529 orang di seluruh negara. Untuk makluman Yang Berhormat sejumlah lebih RM289 juta telah dibelanjakan untuk membangunkan masyarakat Orang Asli sejak 5 tahun kebelakangan ini. Perbelanjaan tersebut adalah bagi tujuan mengurus dan pembangunan yang diperuntukkan kepada Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat yang dilaksanakan oleh Jabatan Hal Ehwal Orang

Asli. Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat telah sedia maklum telah mengenal pasti permasalahan dan cara yang terbaik mengendalikan isu-isu masyarakat Orang Asli. Selain dari itu juga untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, complexity masyarakat Orang Asli yang terdiri dari tiga suku kaum besar yang setiap satunya mengandungi enam suku kaum kecil dan menjadikan jumlah suku kaum kecil 18 kesemuanya.

Setiap suku kaum dan suku kaum kecil mempunyai masalah dan cara penyelesaiannya tersendiri. Untuk makluman Ahli-ahli Berhormat juga, kementerian melalui Jabatan Hal Ehwal Orang Asli sentiasa mengadakan perjumpaan-perjumpaan dan dialog dengan masyarakat Orang Asli dan persatuan-persatuan yang melibatkan Orang Asli, dan ini merupakan pendekatan yang biasa dilakukan untuk membangunkan Orang Asli atau mencari jalan penyelesaian kepada setiap masalah yang berbangkit dari masa ke semasa. Segala isu yang dibangkitkan daripada perjumpaan di Tapah tersebut telah pun terdapat dalam bidang tugas serta program Jabatan Hal Ehwal Orang Asli.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Yang Berhormat, Kepong bangun.

Dr.Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Saya nampak peruntukan yang agak begitu besar juga RM289 juta untuk Orang Asli. Memang kalau boleh digunakan dengan baik, kita boleh sedikit sebanyak

membantu Orang Asli. Saya sudah membangkitkan masalah ini sejak awal 80an lagi dan [disorak] Orang Asli memang kita hendak tolong Yang Berhormat Menteri walaupun....

Timbalan Tuan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Soal terus Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw: Ya..kita nak tolong, dia bising sahaja....

Seorang Ahli: Kepong tak ada Orang Asli

Dr. Tan Seng Giaw: Sebab, Tuan Yang di-Pertua, saya setuju dasar kita pun ada yang baik dan ada yang tidak baik juga. Kerana yang baik kalau berbanding dengan Australia ataupun Amerika Syarikat kita tidak bunuh mereka seperti binatang biasa. Ini memang dasar yang baik. Di Australia memang ramai yang dibunuh seolah-olah mereka itu binatang sahaja, ini memang kita tidak pernah buat macam itu. Ini satu perkara yang baik untuk negara kita. Walau bagaimanapun, adakah Yang Berhormat bersetuju bahawa perkara atau memorandum yang dibangkitkan itu kebanyakannya belum diselesaikan lagi, termasuk pendidikan kerana masalah pendidikan itu belum diselesaikan bukan sahaja di Hulu Langat, Tambun dan banyak kawasan lagi dan 'Jerebu'.

Tuan Tuan Yunus bin Rahmat: Jelebulah, bukan 'Jerebu'

Dr. Tan Seng Giaw: Memang berjerebu di situ, untuk Orang Asli pun berjerebu juga kerana tidak dapat diselesaikan. Masalah pendidikan dan tanah

belum lagi diselesaikan kerana masalah-masalah tertentu. Saya bersetuju ini masalah yang rumit kerana suku kaum yang banyak dan masalah yang banyak kerana kita hendak mereka masuk di dalam arus aliran masyarakat kita susah-memang susah, saya setuju semua ini. Cuma bolehkah Yang Berhormat terangkan setakat mana cadangan-cadangan dalam memorandum itu sudah pun diambil kira dan diselesaikan? Ataupun kebanyakannya belum ditangani dengan baik, belum diselesaikan. Saya percaya banyak yang belum diselesaikan.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Itu anggapan Yang Berhormat, sebab Yang Berhormat tidak tahu apa kami buat di Jabatan Hal Ehwal Orang Asli. Boleh saya jawab 18 resolusi. Resolusi yang pertama, menentukan supaya mereka menentukan masa depan mereka, kita tidak kacau. Jabatan hanya menjadi penggalak, penggerak dan membantu dengan peruntukan-peruntukan daripada

Dr. Tan Seng Giaw: *[Bangun]*

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: duduklah dulu, saya tidak bagi jalan. *[Ketawa]* Dengan peruntukan-peruntukan yang diperuntukkan oleh kerajaan, jabatan mengadakan kemudahan-kemudahan untuk membantu masyarakat Orang Asli.....

Tuan Yunus bin Rahmat: Orang Asli Kepong.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: *[Ketawa]* Mungkin agaknya. Resolusi yang kedua iaitu POASM hendak ke Sabah dan ke Sarawak, itu bukan tugas jabatan. Itu tugas POASM sendiri dengan Pendaftar Pertubuhan dan kalau orang Sabah dan Sarawak berminat untuk menjadi ahli POASM. Resolusi dua sampai sepuluh berkaitan dengan tanah, kesemuanya berkaitan dengan tanah iaitu mesti berunding dengan Orang Asli, ketua-ketua kampung mereka, batin-batin dan tanah adat mesti diwartakan, mesti diberi hakmilik persendirian kepada Orang Asli dan premium hendaklah token sahaja dan tanah yang diambil hendaklah diganti dan tanah rizab yang diambil melibatkan penempatan semula mesti diganti dan tanah rizab yang diambil untuk tujuan pembangunan hendaklah diganti.

Rundingan dengan Orang Asli memang sentiasa dijalankan dan dilaksanakan iaitu mana-mana juga perancangan pembangunan yang telah dilaksanakan, KLIA satu contoh, di mana ada beberapa kampung yang telah dapat ditempatkan di Bukit Cheeding iaitu Orang-orang Asli diberikan rumah, infrastruktur dan juga ladang. Apa yang berlaku di Damansara juga mereka mendapat pampasan-pampasan yang sangat munasabah dan tanah adat diwartakan, saya hendak beri maklumat ini kepada Ahli-ahli Yang Berhormat pembangkang terutamanya kerana selama hari ini agaknya semua menyatakan atau menganggap bahawa Orang-orang Asli ini tidak diberikan hakmilik mereka iaitu tanah.

Tanah di seluruh Semenanjung iaitu 9 negeri yang telah diwartakan sebanyak 19,507.42 hektar. Saya beri lagi maklumat, tanah yang telah diluluskan tetapi belum diwartakan sebanyak 28,932.27 hektar, ini dalam proses diwartakan. Tanah yang telah dipohon oleh Orang Asli tetapi belum lagi mendapat kelulusan sebanyak 78,975.56 hektar. Tanah yang didiami oleh Orang Asli tanpa apa-apa permohonan 5,664.55 hektar. Jumlah 133,078.80 hektar tanah. Jadi, beres hal tanah.

Hakmilik tanah. Hakmilik tanah untuk persendirian.....

Tuan Haji Wan Hanafiah bin Wan Mat Saman: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Yang Berhormat, Pokok Sena bangun.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: ... nanti dulu, biar saya jelaskan dahulu. Saya hendak jelaskan yang hakmilik tanah persendirian tadi ini.

Seorang Ahli: [menyampuk]

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: *[Ketawa]* Tanah hakmilik, kita dapati bahawa negeri Pahang telah pun meluluskan hakmilik persendirian - individu kepada sebanyak 88.89 hektar dan di negeri Kelantan juga di bawah RPS ada rancangan-rancangan yang akan memberikan hakmilik kepada peserta-peserta rancangan penempatan semula dan begitu juga di negeri-negeri lain.

Mengenai premium token, saya tengok di negeri Pahang dan Kelantan, premium RM10 sahaja, Orang Asli sekarang ini pun ada juga yang menjadi usahawan-usahawan yang memang mampu juga membayar RM10, saya rasa keluarga-keluarga lain pun mampu bayar RM10 - itu premium. Mengenai tanah yang diambil, saya sudah sebut tadi KLIA dan di Damansara dan beberapa lagi tempat memang diberikan pampasan, ada yang diberi rumah dan juga diberi ladang. Tanah rizab yang diambil - kalau kita ambil tanah rizab tentulah kita akan adakan penempatan semula untuk mereka, bahkan sekarang

ini pun di mana keluarga-keluarga Orang Asli yang duduk nun jauh di pedalaman, yang kita sukar hendak memberikan kemudahan, kita tempatkan mereka di dalam kampung tersusun atau penempatan semula supaya mereka mendapat kemudahan-kemudahan seperti masyarakat lain iaitu ada sekolah, ada klinik, ada jabatan yang menguruskan mereka, rumah ada, bekalan air ada. Ini yang saya sebut tadi itu tidak termasuk luar bandar, peruntukan dari luar bandar iaitu jalan, elektrik air semua sudah pun disebut oleh Menteri Pembangunan Luar Bandar. Itu tambahan. Yang ini daripada kita.

Mengenai Belanjawan iaitu.....

Tuan Yunus bin Rahmat: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Yang Berhormat, Jelebu bangun.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: resolusi yang kesebelas yang meminta supaya ditingkatkan, memang tiap-tiap tahun meningkat. Yang Berhormat sendiri pun baca Belanjawan yang kita bahas bersama dan memberikan lesen kepada orang tengah.

Jabatan Hal Ehwal Orang-orang Asli tak ada beri apa-apa lesen, itu terpulang pada mereka, mereka hendak jual pada siapa keluaran mereka dan kalau dia hendak berpakat, berunding dengan satu-satu pihak tertentu, itu hak dia, jabatan tidak ada mengeluarkan lesen atau menentukan sesiapa kecuali di rancangan-ancangan yang ada FELCRA dan ada RISDA membangunkan rancangan, memang RISDA menguruskan tanah sehingga selesai bayaran hutang, kemudian akan diserahkan kepada semua keluarga peserta.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Yang Berhormat, Jelebu bangun.

Tuan Yunus bin Rahmat: Terima kasih, Yang Berhormat Menteri, saya tertarik dengan jawapan yang diberikan oleh Menteri, sebab Orang Asli ini sebenarnya sudah cukup baik sekarang ini. Di Kepong memang tidak ada Orang Asli dan Ahli Yang Berhormat dari Kepong pun saya ingat tidak kenal Orang Asli ini sebab dia tak tahu. Mungkin sepuluh tahun dahulu lain....

Dr. Tan Seng Giaw: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua, [Tuan Ong Tee Keat]: Nanti dulu Yang Berhormat Kepong.

Tuan Yunus bin Rahmat: Sepuluh tahun dulu mungkin lain tapi sekarang ini Orang Asli sudah cukup ‘cun’ cukup baik cara kehidupan dia, taraf pendapatan dan sebagainya, taraf pendidikannya cukup baik.

Kementerian sudah banyak mengorbankan wang ringgit, saya cukup maklum, sebab di Parlimen Jelevu saya mempunyai pengundi Orang Asli yang begitu ramai, dan saya cukup berpuas hati. Cumanya saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri, apakah dasar yang ditentukan untuk Orang Asli ini sebenarnya diberikan kerjasama oleh kementerian-kementerian yang lain umpamanya Kementerian Pendidikan, Pembangunan Luar Bandar dan Kesihatan. Kerana perkara-perkara ini agak perlu dipertingkatkan lagi kerana terdapat sebilangan Orang Asli bukan hanya yang mungkin minat untuk datang ke sekolah, makin lama makin menurun, dari segi kesihatan dan penjagaan kesihatan mereka makin lama makin berkurangan dan kemudahan-

kemudahan yang sepatutnya disalurkan begitu cepat, kurang diambil perhatian terutamanya di kawasan-kawasan pedalaman yang lebih daripada sepuluh, lima belas kilometer dari kawasan tumpuan masyarakat yang lain. Jadi saya ingin bertanya apakah kementerian berpuas hati dan bagaimanakah perancangan ini dapat dilaksanakan dengan baik.

Yang keduanya, Tuan Yang di-Pertua, mengenai dengan sekim PPRT kepada golongan Orang Asli. Saya cukup berpuas hati kerana di Jelevu untuk makluman Dewan yang mulia ini temuduga untuk peserta-peserta FELCRA di kalangan Orang-orang Asli akan dibuat tidak berapa lama lagi. Kerana perkara ini sudah pun lama kita suarakan, dan alhamdulillah, Kementerian Pembangunan Luar Bandar pun melalui FELCRA telah menyusun program untuk temuduga. Cuma yang saya mahu supaya Tok Batin ini adalah menjadi orang yang sepatutnya dijadikan pakar rujuk untuk anak-anak buahnya dijadikan peserta-peserta atau bakal peserta FELCRA.

Jadi saya harap JOA yang akan mengendalikan urusan temuduga ini tidak lupa kepada Tok-tok Batin ini sebagai pihak yang bertanggungjawab mengenal pasti anak-anak buahnya yang mempunyai harta ataupun tidak. Terima kasih.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Terima kasih Yang Berhormat dari Jelevu, kerana itu sudah terbukti lah menyokong apa yang dilaksanakan oleh Jabatan Hal Ehwal Orang-orang Asli. Dari segi pendidikan,

memang dahulu kita mempunyai bahagian sekolah sendiri di bawah jabatan tetapi pada tahun 1996 kita telah menyerahkan seluruh sekolah kepada Kementerian Pendidikan, kerana kita tidak mahu anak-anak Orang Asli mendapat pendidikan yang berbeza atau berlainan daripada anak-anak daripada kaum-kaum lain. Jadi itu sebabnya 235 jawatan yang dipindahkan ke Kementerian Pendidikan itu menyebabkan kurangnya bilangan anggota kakitangan orang asli di Jabatan Hal Ehwal Orang Asli yang dipersoalkan oleh Yang Berhormat dari Tanjong tadi.

Mengenai kesihatan, saya memang berterima kasih kepada semua kementerian-kementerian kerana memberi kerjasama seperti Kementerian Pembangunan Luar Bandar, Kementerian Pendidikan dan Kementerian Kesihatan. Untuk mempercepatkan pembangunan sosio-ekonomi, pendidikan dan juga kesihatan ini, saya telah mengilhamkan satu program iaitu Penggerak Wanita Orang Asli yang telah pun kita lancarkan pada bulan lalu. Penggerak Wanita Orang Asli ini adalah meliputi pendidikan, kesihatan dan sosio-ekonomi, di mana saya berpendapat bahawa wanita adalah ejen perubahan, dan wanita kalau dapat kita majukan, kita dedahkan, insya-Allah, keluarga-keluarga mereka juga akan dapat cepat kita permajukan.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Walaupun Yang Berhormat dari Jelebu itu tidak berpuashati dengan beberapa perkara tapi nampaknya dia mesti belajar sedikit bahasa yang digunakan untuk dituju tepat,

jitu dan persis kepada kementerian Yang Berhormat, sebab dia hendak perbaiki masalah-masalah yang timbul tadi dengan pendidikan, dengan tanah, dengan kesihatan belum lagi selesai, tapi dia tak berani.....

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Yang Berhormat

Seorang Ahli: Soalan, soalan.

Dr. Tan Seng Giaw : Saya hendak tanya ini sahaja.....

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Saya tak hendak beri jalan, Yang Berhormat merepek sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Yang Berhormat, apa soalnya?

Dr. Tan Seng Giaw : Soalnya

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Yang Berhormat, duduk, sebab Yang Berhormat tidak ada, Yang Berhormat soal tadi resolusi, saya sudah jawab sampai sebelas. Saya hendak jawab lagi dua belas sampai lapan belas...

Dr. Tan Seng Giaw: Tapi tak ada lagi, ini mengenai masalah sosial budaya.

Seorang Ahli: Kepong merapulah.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Saya hendak jawab dahulu yang resolusi itu. Yang Berhormat dari Jelevu begitu senang hati tadi dengan segala perkara yang kita lakukan, tetapi Yang Berhormat pandai menghasut sahja pula. Okay. [*Ketawa*].

Dr. Tan Seng Giaw: Saya belum tanya lagi, Tuan Yang di-Pertua.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Itu fasal kenapa buang masa, merepek-repek hendak tanya....

Dr. Tan Seng Giaw : Sebab dia tuju kepada saya.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Saya hendak jawab yang resolusi dahulu. Mengenai resolusi tiga belas, Perkara 153 dalam Perlembagaan Persekutuan tak perlu dipinda kerana Orang Asli memang diberikan keistimewaan, iaitu Artikel 8(5)(C) sudah ada, jadi tak payah kita pinda lagi dan kita sudah sebutkan tadi mengenai pendidikan.

Kalau Yang Berhormat hendak tahu, sekolah, asrama, uniform, kasut, ubat gigi, berus gigi, sabun, makan, minum segala-galanya kita sediakan untuk anak-anak Orang Asli yang kita letakkan di asrama-asrama, untuk membantu mereka, supaya mereka ini dapat peluang yang sama. Dan setakat ini sudah lebih 3,000 anak Orang Asli di sekolah-sekolah menengah dan lebih 18,000 di sekolah-sekolah rendah. Saya sendiri apabila saya melawat di mana-mana Jabatan Orang Asli, saya melihat dan menentukan sama ada kemudahan-kemudahan pembelajaran ini ada atau tidak untuk anak-anak Orang Asli di mana kita dapati bahawa kampung itu jauh di pedalaman. Apabila kita dapati bahawa kampung itu jauh di pedalaman, tidak ada sekolah di situ dan kampung sebelahnya ada sekolah, kita binakan asrama supaya anak-anak dari kampung ini dapat pergi bersekolah di situ dan duduk di asrama di situ.

Jadi Yang Berhormat, apa lagi Yang Berhormat hendak, kalaulah dikatakan yang kita tidak menjalankan tugas-tugas kita dan tidak sempurnakan tugas-tugas kita. Apabila kita dapati bahawa kita rasakan mungkin agaknya pendidikan yang kita beri melalui Bahagian Sekolah itu kurang sempurna, kita sudah serahkan kepada Kementerian Pendidikan sendiri dan semua guru diserapkan di bawah Kementerian Pendidikan, dan mudah-mudahan mereka akan mendapat latihan-latihan yang lebih banyak lagi dan dengan itu dapat memberikan pendidikan yang lebih sempurna.

Amanah Saham Bumiputera RM5,000 tiap-tiap satu keluarga. Apa keistimewaan lagi yang patut kita beri, sudah pun kita beri berjumlah RM70 Juta kita berikan di bawah Amanah Saham Bumiputera kepada keluarga-keluarga Orang Asli.

Tadi Yang Berhormat ada sebut rumah PPRT. PPRT pun memang banyak kita binakan di kawasan-kawasan Orang Asli. Dan untuk makluman Yang Berhormat, Negeri Pahang di mana hari Isnin yang lalu saya telah ada perbincangan dengan Yang Amat Berhormat Menteri Besar, dan saya dalam siri perbincangan dengan Menteri-Menteri Besar dan Ketua Menteri untuk menentukan isu-isu tanah - ini yang saya dapat maklumat ini - isu-isu kemudahan bagi Orang Asli di Pahang, daripada 171 kampung, 55 kampung sudah pun dikenal pasti dan disediakan pelan susunaturnya, iaitu untuk memberikan tanah-tanah, tapak rumah kepada masyarakat kaum Orang Asli.

Di Negeri Pahang yang diputuskan ialah tiap-tiap kampung akan diberikan kepada setiap keluarga suku ekar tapak rumah, enam ekar ladang. Kita yang dalam Dewan ini pun tidak ada tanah sampai enam ekar, kan? Alhamdulillah, saya sungguh gembira menengokkan keadaan itu.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon penjelasan. Saya memang berasa gembira kalau semua yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi dapat dilaksanakan dengan baik, itu memang kita setuju. Bolehkah Yang Berhormat terangkan, apakah dasar untuk membolehkan Orang-orang Asli berdikari, bukan setakat beri kasut sahaja, kita hendak tahu bilangan yang sampai ke universiti. Bolehkah cuba sebutkan bilangan yang sampai ke universiti dan graduan-graduan dari universiti daripada kaum Orang Asli. Ini yang pertama, hasil daripada usaha Yang Berhormat, yang sampai ke universiti. Itu penting bilangannya.

Yang kedua, Yang Berhormat, dalam hampir dua dekad sekarang ini saya nampak ada pendatang-pendatang tanpa izin yang bercampur dengan Orang-orang Asli dan berkahwin dengan Orang-orang Asli. Adakah penyelidikan atau siasatan yang diadakan oleh Yang Berhormat untuk mengetahui setakat manakah perkahwinan di antara PTI dengan Orang-orang Asli. Ini memang penting mengenai sosio-budaya dan akibatnya (consequence).

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Yang Berhormat boleh perli, bukan setakat memberi kasut, itu perli kerana sekarang ini orang pergi ke sekolah sudah tak berkaki ayam lagi. Kalau musim Jepun dahulukah, sebelum musim Jepun mungkin ada orang pergi sekolah dengan berkaki ayam, tapi Yang Berhormat kenapa perli sampai begitu sekali, kita memberikan peruntukan kemudahan yang begitu baik, yang begitu banyak, itu saya marah, itu saya marah, saya rasa tersinggung. Untuk makluman Yang Berhormat, kalau tak silap sayalah....

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Yang Berhormat, Rompin bangun.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Nanti sekejap. Graduan yang disebutkan tadi ada lebih 100 orang dan yang di institut pengajian tinggi sekarang tak kurang daripada 1,000 orang, yang sekolah menengah ada lebih 18,000 orang sekolah menengah lebih 3,000 orang, sekolah rendah lebih 18,000 orang. Saya rasa ini satu kejayaan. Begitu teruklah pegawai-pegawai saya buat kerja nun duduk jauh di pedalaman, Yang Berhormat kalau pergi pun, pergi tengok sekejap sahaja, pergi ke Tapah sahaja, tak ada pergi nun jauh sampai ke Pos Broke, apa semua yang disebutkan tadi itu.

Tolonglah hargai sedikitlah. Memang kita menyedari ada pendatang-pendatang asing yang masuk ke kawasan-kawasan Orang Asli dan ada di antaranya yang telah berkahwin dengan Orang-orang Asli. Ini adalah satu

masalah bukan sahaja di bawah kementerian kami, tetapi juga masalah negara dan kita ada satu jawatankuasa khas yang dipengerusikan oleh Kementerian Dalam Negeri di mana ada beberapa kementerian yang mewakilinya dan perkara ini diserahkan untuk tindakan dan keputusan. Di samping itu, kita juga menasihatkan batin-batin supaya mereka ini mengawasi dan tidak membenarkan orang-orang asing dan pendatang-pendatang tanpa izin terutamanya masuk ke kawasan-kawasan mereka kerana mungkin mereka ini hanya untuk mengambil kesempatan sahaja.

Dato' Dr. Haji Jamaluddin bin Dato' Mohd. Jarjis: Terima kasih, Dato' Menteri. Saya hairan mengapa Kepong ni galak sedikit. Isu yang dibincangkan Orang Asli, berapa pengundi di Kepong ini Orang Asli. Macam di kawasan saya di Rompin ada 3,000 daripada 30,000 Orang Asli, ada sebablah saya bangun tapi Kepong bangun ini tidak tahulah, sejak Kota Melaka ini ada masalah, dia galak sedikit. Matlamat dia hendak ambil alih ketua pembangkang, tidak tahulah. *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Jadi, apa soalan Yang Berhormat? *[Ketawa]*

Dato' Dr. Haji Jamaluddin bin Dato' Mohd. Jarjis : Saya hendak bertanya, minta penjelasan daripada Menteri tentang isu yang dibangkitkan oleh Kepong tadi, tentang pendidikan. Kita bangga dan itu baguslah dan saya setuju dengan Kepong, kita ucapkan syabas dan penghargaan kepada kementerian

hendak dibahagikan satu keadaan hidup Orang Asli seperti juga masyarakat lain di negara kita, diucapkan syabas. Di Pahang, alhamdulillah, sebab di kawasan saya daripada 30,000 pengundi saya, 3,000 Orang Asli. Cakap Orang Asli sedikit-sedikit hendak tahulah ‘mamak-mamak, amai-amai’ itu dia kata, ‘tuan-tuan dan puan-puan’ - ‘mamak-mamak dan amai-amai’. Kalau Kepong hendak belajar boleh datang ke Rompin.

Kita mengucapkan syabas kepada kerajaan, perbincangan kerajaan negeri hendak diberikan tanah tapak rumah setengah ekar, ladang 6 ekar, tetapi saya minta sedikit kalau boleh kadang-kadang dari segi prinsipnya, dasarnya baik, kita mengucap syabas kepada menteri, kepada kerajaan. Tapi kadang-kadang dari segi pelaksanaan itu, kurang terperinci sedikit.

Sebagai contoh, di kawasan saya, ini mungkin spesifik sedikit, mungkin Yang Berhormat Datin Paduka tidak dapat jawab, tapi untuk sebagai contoh sahaja. Dibuatnya tapak tempat pembangunan itu rumahnya atas bukit oleh kerana rumah atas bukit, tetapi tangkinya di bawah sedikit. Jadi, air tidak ada. Jadi masalah tidak ada air di kawasan mereka sudah berbangkit. Kalau kita di Kuala Lumpur kita sudah mengamuk, keluar dalam surat khabar, tapi Orang Asli ke mana mereka hendak pergi? Ini yang pertama.

Yang kedua, suasana pembangunan itu mesti juga menghayati kaedah mereka hidup. Kaedah Orang Asli hidup ini dia mesti berhampiran dengan sungai, sebab itu tempat dia cari ikan. Dia mesti berhampiran juga dengan

kawasan-kawasan hutan supaya dia boleh mencari petai, dia mencari rotan. Bermakna dari segi kita hendak membangunkan Orang Asli ini kita mesti melihat asas kehidupan dia yang asal itu. Jangan kita pakai teori-teori text book, kita terlupa hakikat yang sebenar asal mereka. Ini kita minta Yang Berhormat Menteri, pengumuman Menteri baik tetapi dari segi pelaksanaan itu kita minta pegawai kita kalau hendak buat perancangan untuk Orang Asli tolong masuk kampung, tengok sendiri macam mana Orang Asli hidup. Ini kadang-kadang tidak pernah tengok bagaimana kampung Orang Asli, saya minta maaf kepada perunding-perunding tidak ambil kira perkara ini. Jadi, kita minta kalau boleh ambillah kira melihat sedikit keadaan hidup mereka itu, sebab di kawasan saya itu mereka tidak mahu pindah.

Pada mulanya kita marah benar, kerajaan sudah beri tanah tapi tidak mahu duduk rumah yang disediakan. Dia kata rumah yang disediakan itu atap zink, di Sabah panggil 'jink'. Bila tengah hari rumah itu panas. [*Menyampuk*]. Panas terik, tapi [*Ketawa*]. Sebab itu saya minta takut DAP dia buat isu. Dasar dibuat dengan baik oleh kerajaan. Oleh kerana pelaksanaan itu mungkin kita kurang kemas sedikit, menjadi mileage kepada yang hendak cari salah ini, ini nak cari salah belaka, Datin Paduka. Datin Paduka yang baik, dia buat kertas kerja dalam Kabinet, Kabinet bersetuju, oleh kerana pelaksanaan kurang kemas sedikit, ha jadi ini - tumpang tanggung, tunggu sahaja ini.

Yang keduanya, Yang Berhormat Datin Paduka, saya minta penjelasan sedikit, kita mengucapkan syabas kepada kementerian dari segi pengurusan pendidikan itu terserah kepada Kementerian Pendidikan. Ini satu keputusan yang bijak dan kita nampak kesedaran Orang Asli sendiri memang ramai mereka kata hendak hantar anak sekolah, macam dahulu ibu-ibu kita hantar anak sekolah. Tapi, konsep dia masih lagi hanya hendak hantar anak sekolah sama ada dia dua tahun sekolah, enam tahun sekolah, itu tidak penting bagi mereka, dia kata anak dia sudah pergi sekolah. Maknanya, masa dia pergi ke hutan hendak cari rotan, dia pun bawa anak dia cari rotan, masa dia pergi tangkap ikan, dia bawa pergi tangkap ikan, menjaring. Konsep dia, kesedaran dia bahawa hantar sekolah itu tidak mencukupi, dia mesti lulus peperiksaan UPSR, mesti lulus SPM, itu tidak timbul kesedaran dia. Bagaimanakah usaha kementerian, amat malang nanti kerajaan, kementerian sediakan kemudahan-kemudahan asas sekolah, guru yang baik tetapi masih lagi tidak ada kesedaran itu? Bagaimana kita hendak bangkitkan semangat mereka ini?

Saya sempat juga bercakap dengan Senator Long Jidin, saya kata kerajaan timbang. Senator pun diberi bagi mewakili Orang-orang Asli. Minta Orang Asli sendiri sedarkan Orang Asli ini. Kalau orang Melayu perlu orang Melayu menyedarkannya. Orang Asli perlu Orang Asli menyedarkannya. Adakah ini juga merupakan satu usaha kementerian bagi memastikan apa yang

kementerian usahakan itu terlaksana, insya-Allah, dengan harapan itu. Saya minta sedikit penjelasan Yang Berhormat Datin Paduka.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Tuan Yang di-Pertua, beberapa perkara yang disebut oleh Yang Berhormat dari Rompin tadi itu adalah benar, terutama dari segi keluarga menghantar anak mereka ke sekolah. Rasa saya sebahagian daripada masalah ini dapat diselesaikan apabila kita letakkan anak-anak mereka itu di asrama-asrama dan itulah sebabnya kita dapati bahawa sekarang ini ada lebih 3,000 anak-anak mereka sampai ke sekolah menengah. Namun begitu, kita menyedari bahawa memang peratus keciciran itu agak besar.

Mengenai rumah, sebenarnya kita tidak hendak mereka ini duduk betul-betul di tepi sungai seperti yang berlaku di Pos Dipang. Itu sebabnya kita sudah juga mengadakan Jawatankuasa Teknikal di tiap-tiap negeri di mana kita mengenal pasti kampung-kampung Orang Asli yang merbahaya dari ancaman alam sekitar, sama ada di tepi sungai, di lereng bukit atau di mana-mana sahaja yang merbahaya. Ini sudah pun kita kenal pasti, kita dalam proses untuk memperbaiki keadaan mereka sama ada memindahkan mereka. Seperti Pos Dipang kita terpaksa pindahkan mereka ke satu kawasan yang berdekatan.

Rasa saya mengenai rumah atas bukit, tangki di bawah tadi itu, itu terlampau sangat pula itu. Rasa saya bukan semua pegawai Jabatan Hal Ehwal Orang Asli, mana yang ditugaskan di kawasannya, dia masuk ke kawasan atau

engineer-engineer yang hendak membuat itulah agaknya yang tidak faham, tidak tahulah saya. Walau bagaimanapun, kita ambillah pandangan itu supaya keadaan-keadaan tidak menyusahkan pula masyarakat Orang Asli.

Dari segi suasana pembangunan yang dihayati, memang apabila kita menempatkan semula masyarakat Orang Asli itu, kita memberikan mereka satu sumber penghidupan yang baru. Kita sediakan ladang-ladang, ladang kelapa sawit ataupun ladang getah supaya mereka dapat pendapatan daripada ladang-ladang itu dan mungkin tidak perlulah mereka hari-hari terpaksa mencari hasil hutan kerana kalau demikian keadaannya, bererti mereka tidak berubah dari segi kemajuan hidup mereka.

Saya telah menyebut tadi mengenai program kita Penggerak Wanita Orang Asli iaitu di mana dari segi kesihatannya, dari segi pendidikannya, dari segi anak-anak yang pra-sekolah lagi kita telah mengadakan program ini supaya ibu-ibu semuanya sedar betapa pentingnya anak-anak ini perlu untuk mendapat pendidikan daripada pra-sekolah sehinggalah sampai ke peringkat yang paling tinggi yang mereka boleh capai kerana kita mempunyai keyakinan bahawa Orang Asli mempunyai kaliber yang sama, potensi yang sama dengan kita semua dan kerana kita telah dapat membuktikan ramai di antara mereka yang sudah pun menjadi ahli-ahli profesional.

Saya kena berbalik kepada resolusi yang 18 tadi. Kita sudah sampai resolusi ke-14, manakala 15, 16 melibatkan politik dan ini bukan tugas Jabatan

Hal Ehwal Orang Asli dan namun begitu kerajaan telah menunjukkan keprihatinannya dengan melantik tokoh Orang Asli bergilir-gilir, berganti-ganti sebagai Ahli Dewan Negara. Mengenai Ahli-Ahli Majlis Daerah, itu adalah bidang kuasa kerajaan negeri dan kalau hendak masuk Dewan ini terpaksa terlibatlah dalam politik secara langsung.

Resolusi ke-17, meminta supaya Jabatan Hal Ehwal Orang Asli gugurkan matlamat menggalakkan Orang Asli memeluk agama Islam. Dalam objektif, dalam misi Jabatan Hal Ehwal Orang Asli tidak ada langsung tersebut mengenai perkara ini iaitu menggalakkan Orang Asli memeluk agama Islam. Sebenarnya, kita tengok mubaligh-mubaligh Kristian pun banyak juga yang masuk ke kampung-kampung Orang Asli yang tidak pun ada halangan apa-apa bagi mereka.

Resolusi ke-18, suruhanjaya yang dicadangkan. Setelah saya menjelaskan perkara-perkara ini, saya berpendapat bahawa suruhanjaya itu tidak perlu.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat dari Muar telah membangkitkan....

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Wangsa Maju bangun.

Dato' Dr. Kamal bin Salleh: Terima kasih. Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat mengenai penjelasan akhir tentang

memorandum itu ada beberapa perkara yang agak menarik. Saya hendak tanya secara umum sahaja kerana Wangsa Maju tidak ada Orang Asli. Bagaimanapun, soalan ini ada menyentuh pendekatan kita terhadap Jabatan Hal Ehwal Orang Asli (JHEOA) ini. Saya mengucapkan syabas dan tahniah kepada kementerian dan jabatan atas usaha-usaha dan menjayakan beberapa rancangan. Dari segi pendekatan seolah-olah kita melihat Orang Asli ini sebagai satu kumpulan sasaran.

Jadi soalan saya ialah bagaimanakah pendekatan sebegini akhirnya akan dapat membawa satu pencapaian di mana kita melihat Orang Asli ini sebagai sebahagian daripada masyarakat kita sebagai orang Malaysia. Maknanya, soalan saya khusus, sejauh manakah menteri rasa puas hati bahawa segala rancangan yang dilaksanakan ini melalui pendidikan, kesihatan, pekerjaan dan profesional yang dapat diserap masuk ke dalam mainstream masyarakat kita berpuas hati dengan proses integrasi ini. Kita tidak mahu letakkan Orang Asli ini sebagai satu kumpulan sasaran sampai 'forever'lah. Kita hendak kemajuan Orang Asli dan bangsa Malaysia itu wujud, mereka ini sebahagian daripadanya seperti juga di tempat-tempat lain.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya memang Orang Asli itu satu daripada lapan kumpulan sasar yang dipertanggungjawabkan kepada Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat dan usaha-usaha kita ini seperti yang saya katakan

tadi, kita ini sebagai penggerak dan penggalak agar mereka ini boleh berdikari. Satu cara lagi di mana kita telah mengenal pasti kampung-kampung Orang Asli yang bersebelahan dengan kampung Melayu, kita jadikan mereka kampung berkembar, agar mereka dapat melihat apa kejayaan-kejayaan dan kemajuan di kampung sebelah supaya mereka juga ada motivasi untuk bergerak dan maju. Di beberapa negeri memang JKKK telah pun diwujudkan di kalangan kampung-kampung Orang Asli iaitu sepertimana JKKK yang ada di kampung-kampung lain.

Ada yang tanya, saya hendak berpuas hati, tentulah saya hendak tengok pencapaian 100% tapi setakat ini dari segi kejayaan-kejayaan, persediaan, kemudahan kampung-kampung yang ada disenaraikan, saya agak berpuas hati setakat kemampuan kita hari ini untuk melaksanakan tanggungjawab itu. Cuma, memang prosesnya memakan masa kerana mereka ini jauh di pedalaman dan kita perlu sangat berhati-hati dan cara memujuk seperti yang disebutkan oleh Yang Berhormat dari Rompin tadi, kalau anak dia, dia hendak bawa pergi kerana ada musim buah-buahan diajaknya balik dan pergi ke hutan dan sebagainya. Jadi, sudah balik itu kita kenalah pergi pula balik, itu pegawai kena pergi, kena pujuk bawa balik ke sekolah. Jadi kita kena banyak berusaha untuk membantu mereka.

Walau bagaimanapun, kami semua menganggap ini adalah tanggungjawab, tugas yang telah diberikan, amanah yang telah diberikan

kepada kami semua di Jabatan Hal Ehwal Orang Asli dan juga di kementerian. Maka, kita akan meneruskan usaha-usaha ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Ong Tee Keat]: Kuala Pilah bangun, Yang Berhormat.

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Eh, sampai malamlah pula ini nanti. Ada lagi.

Dato' Haji Abu Zahar bin Dato' Nika Ujang: Mohon izin Yang Berhormat Menteri kerana tajuk ini rasanya memang satu perkara yang sensitif dan saya ada mempunyai lebih kurang 2,000 Orang Asli di kawasan Parlimen saya. Saya hanya ada dua perkara yang saya hendak bangkitkan di sini.

Pertama sekali, tadi Yang Berhormat dari Kepong bertanya berkenaan adakah pendatang tanpa izin berkahwin dengan Orang Asli dan kawasan saya ini ada beberapa keluarga dia punya anak perempuan lagi hebat daripada artis oleh kerana mixed marriage dan sebagainya. Persoalan saya, apakah tindakan kementerian dengan adanya berapa ramai pendatang tanpa izin mengambil kesempatan kerana dia tahu kumpulan Orang Asli ini adalah kumpulan privilege group, dapat tanah senang dan dia pula tidak kira masuk kawasan ini dia kata, 'kawasan kitalah ini'. Satu masalah di peringkat bawah. Memang betul menjadi masalah kerana mereka ini tidak makan saman.

Dengan adanya contoh-contoh ini apakah tindakan untuk mengawal untuk memastikan supaya jangan ada orang-orang luar yang mengambil

kesempatan berkahwin dengan orang ini. Tetapi soal perkahwinan kita tidak ada hak hendak menahan, tapi kalau perkara ini dibiarkan berleluasa rasanya menjadi warganegara sendiri pun susah hendak dapat tanah. Tapi bagi mereka ini kalau tidak kita kawal selia dan mengambil satu pendirian tegas kerana mungkin mereka ini akan di 'exploit' oleh orang yang tidak bertanggungjawab.

Yang kedua, berkenaan dengan pemberian hakmilik tadi. Saya ingin menyatakan di sini bahawa hakmilik ini saya tahu kerajaan negeri memang bersedia hendak memberi hakmilik kepada Orang Asli ini. Tetapi pendekatan mereka ini dengan pemahaman dari segi ilmu tidak tahu langsung dari segi keadaan semasa. Kalau diberi hakmilik, yang celik hanya mungkin seorang dua sahaja dan kalau tanpa ada kawalan, sekatan dan sebagainya mereka ini akan gadaikan dan orang-orang tengah, orang-orang yang opportunist akan ambil kesempatan, maka rasanya kita tidak akan berjaya untuk mengatasi tujuan asal kita hendak beri bantuan kepada kumpulan Orang Asli ini. Apakah pendekatan yang dibuat oleh kementerian untuk menentukan apabila memberi hakmilik ini supaya sekatan-sekatan yang ketat, yang terkawal perlu dibuat supaya tidak di 'exploit' atau diambil kesempatan oleh pihak yang tidak bertanggungjawab?

Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail: Banyak kawasan yang ada Orang Asli. Saya pun ada juga pengundi Orang Asli.

Mengenai pendatang tadi saya sudah sebut, kita ada satu jawatankuasa yang dipengerusikan oleh Kementerian Dalam Negeri yang membincangkan

masalah-masalah ini. Jadi, itu rasa saya tidak dapatlah saya hendak menjawabnya secara terperinci.

Mengenai hakmilik, saya lihat mana-mana negeri yang ada meluluskan memberi hakmilik ada sekatan-sekatan seperti sekatan kepada tanah rizab Melayu tidak boleh dijual, tidak boleh digadai, tidak boleh dicagar dan sebagainya kecuali dengan persetujuan ataupun kelulusan kerajaan negeri. Okey, saya boleh teruskanlah ya.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat dari Muar telah membangkitkan isu perpaduan dan mencadangkan supaya ditubuhkan National Solidarity Council yang dianggotai oleh bekas pemimpin negara. Saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat kerana prihatin terhadap kepentingan supaya dipupuk perhubungan dan perpaduan di antara kaum supaya boleh menjadi baik dan harmoni terutamanya dalam persiapan menghadapi alaf baru dan Wawasan 2020. Untuk makluman Yang Berhormat dari Muar, kerajaan telah pun menubuhkan Panel Penasihat Perpaduan sejak tahun 1970 selepas peristiwa 13 Mei 1969. Panel tersebut telah ditubuhkan oleh Majlis Gerakan Negara di bawah Peraturan-peraturan Perlu Majlis Perundingan Negara 1970. Keanggotaan panel terdiri daripada ketua-ketua pentadbiran di peringkat kementerian, jabatan dan agensi kerajaan, ahli-ahli korporat, wakil-wakil badan bukan kerajaan (NGO) dan aktivis masyarakat. Panel tersebut dipengerusikan oleh Menteri Perpaduan Negara dan

Pembangunan Masyarakat dan setiausaha adalah Ketua Pengarah Jabatan Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat sendiri.

Objektif panel ialah menjadi penasihat kepada kerajaan mengenai isu-isu perpaduan negara, sementara peranannya ialah menentukan supaya perpaduan kaum di negara ini terus terpelihara. Sehubungan dengan itu, kementerian berpendapat panel tersebut masih dapat memainkan peranannya dalam menangani isu perpaduan, dan di samping itu, mekanisme yang diwujudkan di Jabatan Perpaduan Negara juga didapati memadai dengan pengwujudan program Penyelidikan Ethno-Social yang berperanan memantau perkembangan-perkembangan dan isu-isu semasa yang sensitif dan boleh menimbulkan ketegangan kaum dan boleh menjejaskan kestabilan negara. Selain daripada itu, memang sudah sedia ada Program Rukun Tetangga, Perpaduan Negara, Integrasi Nasional dan Program Perhubungan Kaum yang kesemuanya bermatlamat untuk memelihara, meningkat dan mengukuhkan perpaduan rakyat dan integrasi nasional.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyentuh mengenai kejadian di Kampung Rawa, Pulau Pinang yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat dari Jelutong dan ingin menegaskan bahawa adalah tidak benar kerajaan tidak berbuat apa-apa selain menyerahkan kepada pihak polis. Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, antara langkah yang telah diambil ialah dengan mengadakan rundingan-rundingan dan dialog dan perjumpaan khas dengan

beberapa agensi kerajaan peringkat negeri dan juga orang awam yang terdiri daripada anggota Rukun Tetangga dan jawatankuasa tertentu yang mewakili masyarakat Melayu dan India terutamanya yang terlibat secara langsung dengan permasalahan tapak rumah-rumah ibadat yang menjadi isu utama kepada peristiwa di Kampung Rawa.

Selain daripada itu, kementerian dengan kerjasama Pejabat Yang Amat Berhormat Ketua Menteri membuka Bilik Gerakan di mana pegawai-pegawai dari Jabatan Perpaduan Negara Pulau Pinang bertugas 24 jam bertujuan memantau kejadian tersebut untuk memaklumkan kepada pihak-pihak berkenaan secepat mungkin supaya tindakan positif dapat diambil dengan sewajarnya. Agensi-agensi lain yang terlibat secara langsung di Bilik Gerakan tersebut dan tindakan jalinan bersepadu ialah Jabatan Penerangan, Jabatan Kesihatan, Bahagian Keselamatan, Pejabat Daerah Timur Laut dan Jabatan Kebajikan Masyarakat.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai permohonan Yang Berhormat dari Sipitang supaya diberikan bantuan kepada penduduk di kawasan Sipitang dan kawasan berhampiran yang menghadapi kesusahan akibat dari musim kemarau yang panjang dan jerebu, saya ingin memaklumkan bahawa kementerian akan mengambil tindakan susulan ke atas perkara-perkara tersebut dan akan mempertimbangkan sekiranya memenuhi syarat-syarat yang telah ditetapkan. Kementerian juga ingin mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat

dari Tawau yang prihatin dan telah memberikan cadangan ke atas usaha-usaha mempertingkatkan integrasi nasional.

Akhir sekali, saya ingin mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah membangkitkan isu-isu yang berkaitan dengan kementerian dan juga sekiranya ada yang tidak sempat dijawab, saya memberi jaminan bahawa ianya akan diambil tindakan. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:

Kementerian Kesihatan.

6.41 ptg.

Timbalan Menteri Kesihatan [Dato' Dr. Siti Zaharah binti Haji Sulaiman]: Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya mengucapkan berbanyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah memberi perhatian kepada isu-isu di bawah fungsi dan tanggungjawab Kementerian Kesihatan semasa berucap membahaskan Titah Diraja di Dewan yang mulia ini.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Batu Gajah telah mengesyorkan agar Kementerian Kesihatan mengadakan undang-undang dan akta ke atas hospital swasta supaya kadar bayaran yang dikenakan tidak terlalu tinggi dan alternatif untuk membeli ubat di tempat lain selain daripada hospital berkenaan, memandangkan bayaran inpatient yang tinggi di hospital swasta, sementara bayaran ICU pula amat mahal. Ini termasuk harga ubat-ubatan yang

dikenakan oleh pihak hospital melebihi empat atau lima kali ganda harga yang dikenakan oleh farmasi biasa.

Buat masa ini masih tiada undang-undang atau peraturan untuk mengawal harga ubat yang dicaj oleh hospital-hospital swasta kepada pesakit. Walau bagaimanapun, Kementerian Kesihatan telah menggubal rang undang-undang baru untuk menggantikan Akta Hospital Persendirian yang akan dibentangkan dalam sesi Parlimen kali ini. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, mekanisme untuk mengawal kos perubatan yang dikendalikan oleh hospital swasta turut dinyatakan di dalam rang undang-undang tersebut. Kementerian Kesihatan sentiasa menggalakkan institusi-institusi kesihatan swasta termasuk hospital-hospital dan klinik-klinik supaya menjadikan kos penjagaan kesihatan lebih telus dengan mengeluarkan bil terperinci bagi setiap perkhidmatan yang diberikan kepada pesakit. Pesakit-pesakit yang tidak berpuas hati dengan caj berlebihan yang dikenakan ke atas mana-mana jenis perkhidmatan yang diterima termasuk kos ubat-ubatan boleh meminta penjelasan dari pihak pengurusan institusi berkenaan. Sekiranya pesakit-pesakit yakin boleh mendapatkan ubat-ubatan yang lebih murah di tempat lain, mereka berhak meminta preskripsi ubat berkenaan dan membelinya sendiri.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Tuaran telah menyarankan supaya Kementerian Kesihatan mengkaji semula pembinaan Hospital Tuaran. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat dari Tuaran, dalam

Rancangan Malaysia Ketujuh Fasa II telah diluluskan pelaksanaan menaik taraf Hospital Tuaran. Walau bagaimanapun, oleh kerana kegawatan ekonomi projek ini akan dilaksanakan dalam Rancangan Malaysia Kelapan. Projek ini masih lagi dalam peringkat perancangan mendalam.

Ahli Yang Berhormat dari Baram berharap kerajaan memastikan bekalan ubat-ubatan di hospital dan klinik kerajaan mencukupi memandangkan keadaan kemarau dan cuaca sekarang yang boleh membawa peningkatan penyakit kolera, TB dan malaria. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bekalan ubat-ubatan di klinik-klinik kesihatan untuk rawatan pesakit yang telah disahkan menghidapi penyakit kolera, TB, malaria adalah mencukupi bagi seluruh negara. Mengenai kekurangan ubat-ubatan semasa berlakunya wabak kolera di Baram pula, ianya adalah di luar jangka dan hanya berlaku dalam masa yang singkat. Perkara ini berlaku kerana jumlah yang diperlukan terlalu banyak dan untuk mendapatkan bekalan yang banyak dalam masa yang singkat, pada masa itu adalah menjadi masalah kerana jarak penghantaran ubat dari lain tempat ke Baram adalah jauh.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Sibul telah membangkitkan isu penyakit coxsackie, denggi dan TB yang telah timbul pada tahun lepas terutamanya di Sibul. Beliau menggesa Kementerian Kesihatan mengadakan pelan tindakan, di antara lain, memberi tumpuan kepada peningkatan tahap kebersihan diri dan menyediakan anggota berkelayakan

untuk menangani wabak penyakit berkenaan. Kementerian Kesihatan telah menyediakan tindakan pencegahan bersepadu dengan agensi-agensi lain seperti pihak berkuasa kerajaan tempatan dan Majlis Perbandaran di seluruh negara. Ini termasuklah menjalankan kempen kebersihan dari masa ke semasa untuk mengingatkan dan melibatkan penyertaan orang ramai melalui kempen Bandar Sejahtera, Sekolah Berwawasan, Kebersihan Premis Makanan dan kempen Kawalan Denggi. Untuk membendung gejala wabak denggi, satu kempen anti-denggi telah dilaksanakan di seluruh negara secara besar-besaran pada pertengahan 1997. Kempen ini akan diteruskan pada tahun 1998. Pada masa yang sama Kementerian Kesihatan juga mengadakan pelan tindakan khas bagi surveillance jangkitan penyakit berjangkit di seluruh negara.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Tanjong mendakwa....

Dr. Tan Seng Giaw: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:

Yang Berhormat, Kepong bangun.

Dato' Dr. Siti Zaharah binti Haji Sulaiman:...Kementerian Kesihatan, Alam Sekitar dan kerajaan tempatan.....

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Saya memang rasa senang hati kerana tindakan dan kempen sudah diadakan untuk mengawal epidemic penyakit-penyakit seperti coxsackie. Cuma bolehkah Yang Berhormat terangkan apakah yang sebenarnya berlaku di Sarawak tentang apa yang

disebutkan sebagai epidemic itu dengan 31 kanak-kanak mati, sementara itu ada 9 kanak-kanak mati di Semenanjung juga dan 2 di Sabah. Apakah puncanya, kalau kita tidak tahu punca epidemic ini macam mana kita boleh adakan tindakan dan kempen, kerana coxsackie berlaku tiap-tiap hari. Bolehkah Yang Berhormat terangkan apakah puncanya, apakah hasil siasatan yang terlibat dengan pusat perubatan daripada Atlanta, Amerika. Apakah penemuan setakat ini, sejak itu sudah hampir 10 bulan. Tolonglah beri jawapannya.

Dato' Dr. Siti Zaharah binti Haji Sulaiman: Punca dan memberi penjelasan tentang sepatutnya wabak coxsackie ini kita sebut wabak enterovirus, kerana coxsackie itu merupakan salah satu daripada virus enterovirus. Kita juga katakan bahawa gejala penyakit kaki, tangan dan mulut ini memanglah disebabkan oleh kuman-kuman enterovirus. Oleh kerana sebelum wabak ini berlaku kita biasa mengenal pasti coxsackie A adalah kuman yang biasa menyebabkan jangkitan penyakit kaki, tangan dan mulut. Tetapi apabila wabak ini berlaku, kita telah menjalankan kajian-kajian bukan hanya di dalam negeri tetapi di luar negara termasuk di Atlanta dan di Jepun dan didapati bahawa punca wabak jangkitan penyakit kaki, tangan dan mulut ini adalah disebabkan oleh punca utamanya enterovirus 71. Kajian masih lagi dijalankan di atas sampel-sampel yang sekarang ini sedang diusahakan kajian-kajian itu dan kita menunggu mungkin ada lagi strain lain yang juga menjadi punca kepada penyakit ini.

Jadi, inilah sebagai penjelasan tentang perkara penyakit ini, dan soal pendidikan kesihatan yang kita tingkatkan dan tumpu kepada soal tahap kebersihan diri, soal untuk menjaga kebersihan keadaan sekeliling daripada pencemaran dan juga penggalakan penggunaan air bersih, tempat sedia makanan, semuanya berkaitan dengan soal boleh kita menghindarkan kuman-kuman enterovirus yang juga termasuk penyakit-penyakit lain seperti kolera, typhoid dan keracunan makanan.

Tuan Liew Ah Kim: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:
Seputeh.

Tuan Liew Ah Kim: Tuan Yang di-Pertua, minta penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri. Sejauh manakah Kementerian Kesihatan sedar berkenaan dengan kekurangan ubat-ubat di hospital-hospital kerajaan khususnya di Hospital Bahagia di mana orang sakit jiwa tidak dapat ubat yang tertentu untuk diberi rawatan, adakah ini kerana kegawatan ekonomi baru-baru ini, budget telah pun dikurangkan, apakah pendirian Kementerian Kesihatan terhadap perkara yang rumit ini.

Dato' Dr. Siti Zaharah binti Haji Sulaiman: Tuan Yang di-Pertua, tidak terdapat kepastian pula bahawa memang ada kekurangan dari segi bekalan ubat-ubatan khususnya di Hospital Bahagia. Jadi, oleh sebab itu, saya tidak dapat hendak memberi penjelasannya, sebab setahu saya walaupun kita

dalam kegawatan ekonomi tidak akan membuat potongan kepada keperluan yang priority seperti ubat-ubatan. Jadi, tidak timbul persoalan itulah.

Tuan Liew Ah Kim: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Saya patut memberi butiran ataupun informasi yang lebih kerana saya diberitahu oleh doktor-doktor di Hospital Bahagia bahawa doktor pun sangat sukar untuk menjalankan rawatan kepada pesakit jiwa kerana tidak ada mencukupi ubat-ubat yang tertentu kerana kegawatan ekonomi, budget sudah pun dipotong.

Dato' Dr. Siti Zaharah binti Haji Sulaiman: Saya akan melihat kepada perkara-perkara yang dibangkitkan itu membuat kajian sama ada perkara ini ada kebenarannya, tetapi kalau ada kebenaran memanglah kita boleh tindakan, tetapi saya yakin perkara ini tidak menjadi satu perkara yang serius hingga menjejaskan keupayaan kita memberi perkhidmatan kepada pesakit-pesakit, seperti yang telah saya katakan bahawa potongan tidak dibuat terutamanya dalam soal kesihatan, itu merupakan satu social obligation yang tinggi di pihak kerajaan. Jadi, ini tidak menjejaskan perkhidmatan yang kita berikan.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Tanjong mendakwa Kementerian Kesihatan, Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar dan kerajaan tempatan tidak mengambil sebarang tindakan untuk mengatasi masalah pencemaran persekitaran di Miri dan Sabah dan pihak yang

bertanggungjawab tidak melaporkan indeks pencemaran udara di kawasan yang berkenaan.

Tuan Yang di-Pertua, adalah tidak benar dakwaan bahawa Kementerian Kesihatan Malaysia tidak mengambil sebarang tindakan kerana Kementerian Kesihatan telah pun mengambil beberapa langkah bagi mengatasi pencemaran udara ke atas kesihatan penduduk di Miri. Pegawai Kesihatan Bahagian Miri selaku ahli Jawatankuasa Bencana Miri telah memainkan peranan dalam mengawal keadaan kemarau, kebakaran, jerebu dan penyakit taun yang melanda Bahagian Miri.

Jabatan Kesihatan Negeri Sarawak pula telah mengadakan beberapa mesyuarat untuk membincangkan perkara-perkara dan tindakan yang patut diambil bagi mengatasi keadaan jerebu. Pengawalan penyakit asma, bronchitis, Upper Respiratory Track Infection (URTI) dan conjunctivitis telah dan sedang dijalankan untuk pesakit luar dan pesakit dalam di Miri. Orang awam dan kanak-kanak sekolah juga telah diberi maklumat mengenai langkah-langkah yang perlu diambil ketika jerebu. Mereka juga telah dinasihatkan untuk menggunakan alat perlindungan pernafasan.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Bukit Mas ingin mengetahui apakah perancangan kerajaan berhubung dengan klinik kesihatan di kawasan Bukit Mas untuk tahun 1998 dan 1999. Adalah dimaklumkan bahawa Kementerian Kesihatan tidak mempunyai rancangan untuk membina

klินิก kesihatan baru di kawasan Parlimen Bukit Mas bagi tahun 1998 dan 1999.

Walau bagaimanapun, kementerian telah merancang untuk membina Poliklinik Limbang di bawah Rancangan Malaysia Kelapan. Urusan pengambilan balik tanah sedang dibuat dan sebanyak RM668,000 telah disediakan di bawah Rancangan Malaysia Ketujuh bagi urusan tersebut.

Jabatan Kesihatan negeri akan membina empat klinik desa di kawasan Parlimen Bukit Mas di bawah Rancangan Malaysia Ketujuh iaitu KD Penan Resettlement Area, Long Lilang, KD Kuala Lawas, KD Kuala Mendalam, Limbang dan KD Penganan Limbang.

Sekian sahaja jawapan yang dapat saya berikan ke atas isu-isu yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat semasa ucapan perbahasan Titah Diraja. Sekiranya terdapat teguran Ahli-ahli Yang Berhormat yang tidak dapat dijawab di Dewan ini, ianya akan diberi perhatian dan pertimbangan yang sewajarnya oleh Kementerian Kesihatan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:

Kementerian Pembangunan Usahawan.

6.50 ptg.

Timbalan Menteri Pembangunan Usahawan [Tuan Idris bin Jusoh]: Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat dari Tambun, Kota Melaka, Yan, Sungai Benut, Teluk

Kemang yang telah mengambil bahagian dalam perbincangan Titah Diraja yang membahaskan isu-isu berhubung dengan Kementerian Pembangunan Usahawan.

Ahli Yang Berhormat dari Tambun telah mengatakan dalam suasana kegawatan ekonomi masa kini, pembaziran harus dikurangkan, sebab itu kes-kes meng'sub' oleh kontraktor-kontraktor perlu dikurangkan ataupun dihapuskan sama sekali. Kementerian sememangnya semua syarikat bumiputera yang berdaftar dengan PKK, pegawai PKK akan membuat siasatan ke pejabat syarikat bagi semua aspek siasatan termasuk pelaksanaan projek akan diteliti. Jika sesebuah syarikat terbukti meng'sub'kan keseluruhan kontrak kepada pihak lain, lesen pendaftaran mereka akan dibatalkan, digantung ataupun ditahan. Sehingga masa kini, 137 kontraktor kerja awam telah ditahan, 5 telah digantung dan 37 telah dibatalkan.

Ahli Yang Berhormat dari Tambun juga telah menyarankan supaya kementerian tidak mengurangkan peranannya di dalam keadaan masa kini. Sebenarnya Kementerian Pembangunan Usahawan menyedari bahawa kegawatan ekonomi negara memberi kesan kepada usahawan. Bagi membantu mereka menghadapi risiko menghadapi senario ekonomi semasa, kementerian akan terus membangun, membimbing dan melatih usahawan dalam pelbagai sektor dengan mempergiatkan lagi pelaksanaan program-program

pembangunan usahawannya. Ini termasuk Program Pembangunan Vendor dan Francais, Usahasama Tulen dan Program Penyediaan Ruang Niaga serta kilang.

Kementerian akan memperhebatkan lagi pelaksanaan Tabung Pembiayaan Usahawan Kecil (SEFF), begitu juga dengan Tabung Industri Kecil Sederhana (TIKS) yang telah dilancarkan baru-baru ini dengan dana berjumlah RM1 bilion.

Baru-baru ini juga kita telah lihat kerajaan juga memperuntukkan sejumlah RM200 juta di bawah Program Mikro Kredit untuk membantu penjaja, peniaga dan usahawan kecil mendapat pinjaman yang cepat, mudah dan tidak membebankan.

Pihak kementerian kini dalam peringkat membuat kajian impak mengenai kesan penurunan nilai Ringgit Malaysia ke atas sektor ekonomi tertentu khususnya yang melibatkan masyarakat perdagangan dan perindustrian bumiputera. Kajian ini bertujuan menganalisis permasalahan yang dihadapi oleh masyarakat bumiputera khususnya mereka yang menyertai program-program pembangunan usahawan di bawah kementerian.

Ahli Yang Berhormat dari Tambun juga menyarankan kepada kementerian untuk merangka program jangka panjang, sebab itulah pihak kementerian amat bersetuju dengan pendapat Ahli Yang Berhormat dari Tambun mengenai perlunya kementerian membuat perancangan jangka panjang menerusi pendidikan bagi melahirkan generasi bumiputera yang mahir

dalam bidang sains dan teknologi. Malah dengan penubuhan Maktab Rendah Sains MARA yang pertama pada tahun 1972 pihak MARA khususnya terus mengorak langkah dengan memperbaiki dan mempertingkatkan lagi keupayaan maktab-maktab tersebut supaya mampu menangani Abad 21 dengan lebih cemerlang.

Sejajar dengan hasrat ini, pendekatan baru yang dirancang untuk dilaksanakan oleh kesemua MRSM pada tahun depan ialah menggunakan kemudahan teknologi maklumat. Bagi melicinkan hal-hal pengurusan, pentadbiran, pengajaran dan pembelajarannya selaras dengan konsep Sekolah Bestari di bawah Kementerian Pendidikan, di bawah MRSM dipanggil Sekolah Bitara. Sehingga kini jumlah MRSM yang telah ditubuhkan ialah 23 buah dan 13 lagi akan dibina di bawah Rancangan Malaysia Ketujuh.

Ahli Yang Berhormat dari Tambun juga menyarankan supaya kementerian memperbanyakkan lagi rumah kedai dan gerai di tempat-tempat yang strategik. Sebenarnya pembinaan kompleks perniagaan rumah kedai, bazaar dan gerai sememangnya merupakan salah satu program pembangunan yang dilaksanakan oleh agensi-agensi di bawah kementerian.

Setakat ini, sejumlah 14,197 unit telah dibina. Kementerian juga mengambil pendekatan yang baru di mana agensi-agensi di bawah kementerian diminta untuk membina premis-premis yang membawa konsep 'harga mampu'

yang mampu dibeli oleh peniaga-peniaga bumiputera. MARA juga menggunakan tiga pendekatan:

- (i) dengan membina sendiri premis-premis itu;
- (ii) dengan membeli premis-premis yang telah siap; dan
- (iii) dengan menswastakan tanah-tanah kepunyaan MARA untuk dibangunkan oleh pihak-pihak swasta.

Berkenaan dengan saranan yang mengatakan yang PKEN didapati tidak lagi aktif, sebenarnya saranan ini tidak begitu tepat kerana kementerian akan memastikan supaya PKEN-PKEN akan sentiasa membangunkan lebih banyak lagi premis-premis di masa-masa yang akan datang.

Ahli Yang Berhormat dari Tambun juga menyarankan supaya memastikan semua perkongsian tulen di antara peniaga bumiputera dengan peniaga bukan bumiputera benar-benar tulen. Sebenarnya, ada satu program di bawah kementerian yang diberi nama Program Usahawan Tulen. Program ini ditapis oleh Dewan Perniagaan Melayu Malaysia dengan kerjasama Dewan Perniagaan Cina dan India dan pada peringkat permulaan penapisan ini usahawan-usahawan itu dipastikan yang mereka benar-benar tulen dan perniagaan yang akan dijalin selepas itu akan menjadi satu kerjasama yang benar-benar tulen di antara peniaga bumiputera dan juga bukan bumiputera.

Berhubung dengan pendaftaran biasa dengan Pendaftar Syarikat, ini adalah di luar kawalan kementerian dan perkara ini hanya boleh dilakukan jika

pihak-pihak tersebut dapat turun ke padang dan menilai sendiri syarikat-syarikat yang telah mendaftarkan dengan mereka.

Ahli Yang Berhormat dari Tambun juga menyarankan agar kementerian mengenal pasti individu bumiputera yang memiliki latar belakang teknikal dan pengurusan dan kewangan untuk diserapkan ke dalam Program Latihan dan Pembangunan Usahawan. Sebenarnya di dalam melaksanakan pelbagai program latihan dan pembangunan usahawan, sasaran bagi program-program tersebut meliputi mereka yang berlatarbelakangkan teknikal, pengurusan dan kewangan. Sehingga kini di bawah kursus latihan asas perniagaan seramai 1,500 peserta telah mengikuti program ini pada tahun 1997.

Untuk Skim Latihan Perniagaan Bagi Kakitangan Kerajaan seramai 1,517 orang telah dibangunkan di bawah skim ini. Kementerian juga melaksanakan Program Siswazah Berwibawa pada tahun 1997 di mana 32 mahasiswa telah ditempatkan di bawah sepuluh buah syarikat swasta untuk didedahkan kepada peluang perniagaan dan pengalaman pengurusan di syarikat-syarikat yang telah berjaya.

Di bawah Skim Usahawan Siswazah yang telah dilancarkan pada 1 April pada tahun ini, ia bertujuan untuk memberi peluang kepada siswazah-siswazah mendapat pengetahuan dan pengalaman dalam bidang pengurusan perniagaan. Skim ini melibatkan peserta menjalani latihan asas keusahawanan

sangkut-kerja di syarikat-syarikat penubuhan, di syarikat oleh peserta dan pembiayaan untuk memulakan perniagaan.

Di bawah program latihan khusus juga ia merupakan latihan yang dijalankan oleh Bank Pembangunan, satu agensi di bawah kementerian untuk mereka yang berjawatan eksekutif untuk menyediakan mereka menjadi seorang usahawan yang berjaya. Program ini telah dilancarkan sejak tahun 1993 dan seramai 330 orang telah mengikuti kursus ini. Ia dijalankan pada hujung minggu sahaja iaitu pada hari Sabtu dan Ahad dan kursus ini berjalan selama 8 minggu secara berturut-turut.

Yang Berhormat dari Kota Melaka telah menimbulkan isu ketidaksesuaian Stesen Bas Pudu Raya dan menjemput Yang Berhormat Menteri sendiri untuk bersama-sama dengan beliau meninjau stesen bas tersebut. Sebenarnya saya sendiri telah turun ke padang dan meninjau stesen bas tersebut sebelum Yang Berhormat memohon untuk menteri bersama-sama.

Sebenarnya Stesen Bas Pudu Raya itu telah dibina pada tahun 1974 dan kerja-kerja pembinaan Plaza Rakyat di sebelahnya telah menyebabkan kesesakan kepada kenderaan dan tidak begitu selesa bagi pengunjung Pudu Raya dan kawasan sekitarnya. Di bawah UDA Holding Sdn. Bhd.....

Dr. Tan Seng Giaw: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:

Yang Berhormat, Kepong bangun minta jalan.

Tuan Idris bin Jusoh: Bolehlah, fasal ini bandaraya, boleh.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Adakah Yang Berhormat sedar bahawa bukan sahaja sejak 1974 lagi Pudu Raya diadakan di situ dengan rancangan yang tidak tepat. Saya pun tidak tahulah, mungkin masa itu nama UDA itu begitu besar, ia boleh buat apa sahajalah dan diluluskan dengan begitu sahaja dan letakkan satu stesen di tengah jalan. Saya pun tidak dapat memikir di mana di dunia satu stesen besar diletak di tengah jalan. Ini memang satu perkara yang memeningkan kepala. Bingung!

Dan yang kedua, Tuan Yang di-Pertua, bukan sahaja plaza yang disebutkan tadi, bahkan juga LRT yang menyebabkan kesesakan sebab pada tiga, empat tahun yang lepas kita boleh gunakan kedua-dua belah Jalan Pudu itu – di sebelah kiri dan kanan Pudu Raya tetapi sejak tiga, empat tahun yang lepas, bermulanya LRT kita tidak boleh gunakan sebelah jalan itu dan sudah hampir empat tahun sekarang. Ini masalah dan ada projek-projek yang lain. Saya pun tidak tahulah mengapa kita hendak ada projek di tengah jalan. Itu masalah. Walaupun Yang Berhormat kata sudah melawat tetapi saya pun bingung juga macam mana melawat ini.

Tuan Idris bin Jusoh: Itulah Yang Berhormat, sabar sedikit. Macam mana Yang Berhormat boleh mengatakan yang LRT itu boleh menyebabkan kesesakan – pembinaan boleh menyebabkan kesesakan, bukan LRT. Ini pun tidak faham, susahlah doktor tidak faham macam ini.

UDA akan membelanjakan peruntukan sebanyak RM1.7 juta untuk memperbaiki Pudu Raya yang mana bangunan akan dicat semula, signboard akan diganti, kemudahan meja dan tempat duduk akan diperbaiki dan yang perlu diganti akan diganti, laluan bas juga akan diperbaiki, kawasan seni taman akan diwujudkan dan semua kerja ini dijangka akan selesai pada bulan April dan insya-Allah pada bulan Mei ataupun Jun ini, pelancaran wajah baru Pudu Raya akan dilaksanakan oleh Yang Berhormat Menteri Pembangunan Usahawan.

Yang Berhormat dari Yan juga telah menyeru supaya syarat-syarat ketat kepada pelajar-pelajar cemerlang dari luar bandar harus dikurangkan bagi pelajar-pelajar yang hendak memasuki MRSM. Sememangnya MRSM ada sedikit kelonggaran kepada pelajar-pelajar di luar bandar dan sehingga kini memang untuk mereka yang memasuki Tingkatan Satu MRSM, 84.8 peratus daripada pelajar-pelajarnya ialah daripada mereka yang ibu bapa berpendapatan rendah daripada RM1,500 dan memang ada pelajar-pelajar yang mendapat 4A yang memasuki MRSM tetapi bilangannya tidak ramai. Mereka ini yang betul-betul miskin, yang datangnya dari luar bandar yang memang tidak ada guru bahasa Inggeris di kawasan mereka - yang mendapat pangkat B dalam mata pelajaran Bahasa Inggeris mereka.

Yang Berhormat dari Sungai Benut mencadangkan agar MARA meningkatkan penghantaran pelajar ke luar negara dalam bidang-bidang yang

diperlukan. Memang kementerian sedang berbincang dengan Kementerian Pendidikan untuk memastikan yang pelajar-pelajar akan terus dihantar dalam bidang-bidang yang kritikal dan kepada universiti-universiti yang terkemuka.

Yang Berhormat dari Yan juga menyarankan agar kementerian mengadakan kajian semula tentang pemberian lesen dan permit kepada pengusaha bas ekspres dan dicadangkan supaya syarikat-syarikat ini digabungkan. Memanglah pemberian baru lesen bas ekspres di seluruh negara telah dibekukan sejak bulan Jun 1995 dan memang kementerian menggalakkan penggabungan, sebab itulah Mara Holdings telah pun menggabungkan 17 buah anak syarikatnya kepada satu syarikat sahaja iaitu Transnasional Sdn. Bhd. manakala Park May Sdn. Bhd. telah membeli beberapa buah syarikat ekspres tetapi belum mengemukakan cadangan ini untuk menggabungkan syarikat-syarikat yang dibelinya itu. Usaha-usaha untuk menggabungkan syarikat-syarikat bas ekspres oleh Mara Holdings dan Park May perlu diteruskan secara business arrangement, dengan izin, dalam tempoh yang munasabah iaitu tidak kurang daripada dua tahun. Sekiranya penggabungan yang dikatakan secara business arrangement ini tidak berjaya, kerajaan akan campur tangan dalam hal ini. Jika syarikat-syarikat enggan bergabung selepas tempoh tersebut, kerajaan boleh tidak memperbaharui lesen-lesen syarikat bas berkenaan kecuali mereka bergabung di dalam beberapa konsortium yang telah diiktirafkan oleh kementerian.

Berkenaan dengan kajian mengenai pelaksanaan penggunaan kotak hitam, sebenarnya penggunaan kotak hitam bukan di bawah bidang kuasa Kementerian Pembangunan Usahawan.

Berhubung dengan isu pemanggilan balik pelajar dari luar negara yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat dari Telok Kemang, sememangnya setakat 31 Mac 1998 pelajar sedia ada di bawah tajaan MARA adalah seramai 37,142 pelajar. Dari jumlah ini seramai 32,921 pelajar ditempatkan di institusi pengajian tinggi dalam negeri dan bakinya seramai 4,221 pelajar ditempatkan di IPT di luar negeri. Bagi tahun 1998, anggaran pelajar baru yang akan ditaja oleh pihak MARA adalah dijangka seramai 13,898 pelajar. Jumlah ini termasuk 13,868 pelajar yang akan ditempatkan di institusi pengajian tinggi dalam negeri dan bakinya seramai 30 pelajar akan ditempatkan di institusi pengajian tinggi luar negeri.

Sekian sahaja jawapan di bawah kementerian dan terima kasih kepada semua Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan ini dan pandangan-pandangan Yang Berhormat akan diberi perhatian untuk memastikan peranan Kementerian Pembangunan Usahawan dapat dipertingkatkan lagi di masa-masa akan datang. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:

Kementerian Dalam Negeri.

7.07 mlm.

Timbalan Menteri Dalam Negeri [Dato' Ong Ka Ting]: Tuan Yang di-Pertua, bagi pihak Yang Amat Berhormat Menteri Dalam Negeri, saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah membahaskan beberapa isu di bawah bidang kuasa dan tanggungjawab Kementerian Dalam Negeri.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai insiden rusuhan di kem tahanan imigresen pada 26 Mac yang lalu, ingin saya menjelaskan di Dewan yang mulia ini iaitu kem-kem tahanan imigresen yang telah diwujudkan oleh kerajaan di beberapa tempat di seluruh negara adalah bagi menempatkan pendatang-pendatang tanpa izin (PTI) buat sementara waktu bagi urusan dokumentasi sebelum mereka dihantar pulang. Urusan penghantaran pulang PTI yang ditahan di kem-kem tahanan imigresen adalah merupakan satu proses biasa yang dijalankan oleh kerajaan dari masa ke semasa.

Begitulah juga urusan pada 26 Mac yang lalu, ianya adalah juga merupakan satu proses penghantaran pulang PTI yang biasa tetapi telah berlaku kekecohan yang sama sekali di luar jangkaan. Dalam insiden tersebut anggota-anggota polis yang menjalankan tugas telah menerima tentangan daripada PTI-PTI yang enggan dihantar pulang. Mereka telah memberi tentangan dengan menggunakan senjata-senjata tajam buatan mereka sendiri dan akibatnya telah berlaku satu kekecohan yang menyebabkan kecederaan dan kematian seorang anggota polis dan 8 orang pendatang tanpa izin. Kerosakan harta-benda juga

telah berlaku di mana 5 blok kediaman pendatang tanpa izin dan sebuah blok pentadbiran telah terbakar di samping kerosakan-kerosakan pada peralatan-peralatan dan pagar kem.

Beberapa Ahli Yang Berhormat telah memberi pandangan terhadap kejadian yang telah berlaku di Kem Tahanan Semenyih dan cadangan ke atas perkara berbangkit seperti Yang Berhormat dari Hulu Langat mengenai Kem Tahanan Semenyih, kerajaan akan tetap memberi perhatian dan mengkaji cadangan beliau.

Tuan Yang di-Pertua, kebanyakan pendatang tanpa izin yang dihantar pulang pada 26 Mac lalu adalah terdiri daripada pendatang tanpa izin yang telah melanggar peraturan imigresen semasa memasuki negara ini atas desakan kegawatan ekonomi negara mereka. Walau apa pun yang telah berlaku, seramai 1,746 orang pendatang tanpa izin telah berjaya dihantar pulang iaitu 545 orang melalui Lumut dan 1,201 orang lagi melalui Pelabuhan Kelang.

Mengenai berita-berita yang disiarkan oleh media massa kepada umum, Yang Berhormat dari Parit Sulong mencadangkan supaya pihak-pihak yang berkenaan diberi panduan dalam membuat liputan mengenai kegawatan ekonomi yang negara sedang hadapi sekarang untuk mengelakkan wujudnya berita-berita yang boleh menggugat ketenteraman awam dalam proses membina keyakinan rakyat kepada kerajaan, dalam perkara ini kementerian saya tetap akan ambil maklum cadangan Yang Berhormat.

Mengenai apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat dari Kubang Kerian, kerajaan tidak pernah menyerahkan rakyat negara ini kepada Kerajaan Thailand seperti yang didakwa. Oleh itu soal kerajaan tidak mempertahankan kedaulatan Perlembagaan negara ini tidak timbul sama sekali.

Yang Berhormat dari Kubang Kerian juga menggesa kerajaan supaya memberi layanan kepada orang-orang pelarian yang datang untuk mendapatkan perlindungan politik seperti pendatang-pendatang dari Aceh. Untuk makluman Yang Berhormat, kerajaan tidak pernah menerima permohonan politik daripada rakyat Aceh, oleh itu layanan terhadap mereka yang ditahan di kem-kem tahanan adalah diberi sama rata sebagai pendatang tanpa izin.

Berkaitan dengan saranan Yang Berhormat dari Kubang Kerian selanjutnya, kerajaan sememangnya membuat pemeriksaan, penyiasatan, pendakwaan dan seterusnya mengambil tindakan undang-undang ke atas mana-mana pihak atau sindiket yang menjalankan pemalsuan passport dan permit-permit kerja pekerja asing. Di samping tindakan-tindakan penguatkuasaan, kerajaan juga telah meningkatkan lagi ciri-ciri keselamatan ke atas passport dan dokumen-dokumen lain yang dikeluarkan oleh Jabatan Imigresen Malaysia untuk mengelakkan dari dipalsukan oleh pihak-pihak yang tidak bertanggungjawab.

Berhubung dengan dakwaan mengenai kewujudan kumpulan Tamil Elam di negara ini, siasatan yang dijalankan didapati hanya terdapat beberapa

individu yang bersimpati dan menyokong perjuangan pertubuhan tersebut dengan menjalankan aktiviti-aktiviti pungutan derma serta melancarkan tunjuk perasaan kecil-kecilan menyokong pertubuhan berkenaan. Sehubungan dengan itu, kerajaan akan sentiasa mengawasi kegiatan individu-individu berkenaan dan akan membendung segala pelakuan dan perbuatan mereka yang boleh menjejaskan keselamatan negara.

Mengenai saranan Yang Berhormat dari Tuaran supaya kerajaan meminda Akta Pendaftaran Negara.....

Tuan Akbarkhan bin Abdul Rahman: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:

Yang Berhormat, Libaran bangun.

Dato' Ong Ka Ting: kerajaan memang sentiasa bertindak tegas kepada pendatang tanpa izin yang memalsukan kad pengenalan di Sabah. Kerajaan juga sedang mengkaji untuk meminda Akta Pendaftaran Negara serta.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:

Yang Berhormat, ada yang bangun ya. Libaran bangun.

Tuan Akbarkhan bin Abdul Rahman: Terima kasih. Saya cuma ingin penjelasan. Saya ingin tahu sejauh manakah NGO terlibat dalam soal membela orang-orang pelarian Aceh ini yang berlaku baru-baru ini, adakah NGO-NGO terlibat dan apakah tindakan yang diambil oleh kementerian?

Dato' Ong Ka Ting: Tuan Yang di-Pertua, memang ada segelintir NGO yang lantang – apa-apa yang kerajaan buat mereka akan cuba menyuarakan sesuatu seolah-olah mereka itu sentiasa mendapat perhatian tetapi dalam soal pelarian ini, kerajaan sudah berulang kali menetapkan pendirian kita iaitu semua pelarian daripada negara jiran kita dalam masa kegawatan ekonomi ini kita tidak mengiktiraf mereka sebagai pelarian politik kerana isu pelarian politik itu tidak timbul, semua negara jiran adalah mempunyai hubungan yang baik dengan negara kita dan NGO-NGO yang mereka sendiri kata sentiasa memperjuang untuk hak asasi manusia ini tidak pernah kita tengok mereka setuju dengan kerajaan selama ini. Apa-apa kita buat mesti dia masuk campur, depot imigresen terbakar pun dia masuk campur, isu pelarian dia masuk campur, orang lain punya hal pun dia masuk campur. Saya rasa tibalah masa sepatutnya mereka sendiri kena fikir semasak-masaknya apa yang mereka buat ini ada membawa faedah kepada negara ataupun mereka ini sebaliknya telah membuat sesuatu untuk mengkhianati negara kita. Saya memang setuju niat Yang Berhormat bangkitkan itu, sebenarnya tibalah masa kita mengawasi mereka dan kerajaan memang mengambil perhatian terhadap segelintir daripada mereka ini.

Kerajaan juga sedang mengkaji untuk meminda Akta Pendaftaran Negara serta peraturan-peraturan di bawahnya.....

Dato' Haji Abu Zahar bin Dato' Nika Ujang: [*Bangun*]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:
Kuala Pilah bangun, Yang Berhormat.

Dato' Ong Ka Ting:.....untuk mengenakan hukuman yang lebih berat kepada mereka yang terlibat.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Haji Juhar bin Haji Mahiruddin]:
Kuala Pilah bangun.

Dato' Haji Abu Zahar bin Dato' Nika Ujang: Minta izin Yang Berhormat, saya cuma hendak bertanya baru-baru ini berkenaan perlarian Aceh itu ada lebih kurang 8 orang merempuh masuk ke kawasan UNHCR. Bagaimana kedudukan mereka sekarang dari segi pendirian Bangsa-bangsa Bersatu dan bagaimana pendirian kerajaan kita terhadap mereka ini?

Dato' Ong Ka Ting: Tuan Yang di-Pertua, pendirian kerajaan adalah jelas, mereka itu adalah pendatang tanpa izin, ia sama rata dengan pendatang tanpa izin dari Indonesia yang lain. Kita tidak kira ia dari bahagian mana Indonesia, kerana cara mereka masuk ke negara ini adalah tidak teratur dan tidak ada sebab pun mereka itu sepatutnya diberi layanan yang lain. Buat sementara waktu, selagi mereka tidak berada di dalam kawasan UNHCR, kita akan hormati kedudukan UNHCR, kita tidak akan masuk campur, tetapi kalau mereka ini berada di luar kawasan UNHCR, kita akan bertindak mengikut undang-undang iaitu mereka akan sama rata dengan orang lain. Setakat hari ini UNHCR masih belum beritahu kepada kerajaan kita sama ada mereka itu layak atau tidak, kalau layak di bawah peraturan apa, negara mana ingat mahu beri dia pergi, itu semua kita hendak tahu, tapi kita belum ada satu maklum balas yang jelas.

Tuan Yang di-Pertua, berkaitan dengan kekecohan di Kampung Rawa, Pulau Pinang pada 27 Mac yang lalu, pihak berkuasa telah pun mengambil tindakan segera dan tegas dan telah pun berjaya mengawal keadaan dari

menjadi lebih buruk dan penjelasan ini telah pun diberikan kepada Dewan yang mulia ini. Kerajaan anggap isu ini telahpun selesai.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan memandang berat terhadap kegelisahan yang digambarkan oleh Yang Berhormat dari Tawau mengenai masalah syabu di negeri Sabah. Masalah penggunaan syabu di Sabah telah mula dikesan sejak tahun 1991. Justeru itu, melalui Perintah Dadah Berbahaya (Pindaan) 1997, syabu atau bahan kimia induk methamphetamine dan stimulus jenis amphetamine telah dijeniskan sebagai dadah merbahaya yang disenaraikan di bawah Bahagian III, Jadual Pertama, Akta Dadah Berbahaya 1952. Perintah ini telah diperbuat pada 29 November 1997, dan saya sendiri telah memberi ingatan di Sabah dan Labuan bahawa syabu ini boleh didakwa di bawah seksyen 39B, bukan lagi satu perkara ringan.

Selain daripada tindakan perundangan seperti yang dinyatakan, kerajaan juga telah dan akan terus menjalankan langkah-langkah pencegahan di peringkat sekolah-sekolah dan di kalangan masyarakat umum, khususnya di Sabah di mana gejala ini berpusat setimpal dengan masalah yang dihadapi. Pejabat Agensi Dadah Kebangsaan, Kementerian Dalam Negeri di Kota Kinabalu telah pun dibekalkan 10 ribu keping kertas jalur bagi maksud ujian awal air kencing. Pembekalan kertas jalur itu adalah bagi menguji kesan penggunaan methamphetamine dan amphetamine selain daripada kertas-kertas jalur bagi ujian obviat dan caneo-cuboid

Mengenai kebimbangan Yang Berhormat dari Libaran dan Yang Berhormat dari Kuala Pilah mengenai kemasukan pendatang tanpa izin yang semakin ramai akibat daripada kegawatan ekonomi serantau, kerajaan telah mengambil langkah-langkah yang serius dan didapati berkesan seperti mengadakan rondaan di kawasan-kawasan pantai yang dikenal pasti sebagai tempat pendaratan PTI dengan melibatkan bukan sahaja pihak Polis dan Jabatan Imigresen bahkan pihak Tentera, Unit Pencegahan Penyeludupan (UPP) dan RELA. Gerakan bersepadu ini akan diteruskan, kerajaan juga mempunyai bukti bahawa kemasukan PTI ini adalah melalui sindiket yang teratur dan ada warganegara Malaysia dan penduduk tetap yang bersubahat. Pihak agensi penguatkuasa telah berjaya menangkap tekong yang bertanggungjawab terhadap kemasukan PTI ini.

Yang Berhormat dari Bukit Mertajam telah menyentuh tingkah laku anggota-anggota Polis yang tidak amanah. Kementerian memang memandang serius gejala penyalahgunaan kuasa di kalangan anggota Polis, tidak akan teragak-agak untuk mengambil tindakan ke atas mana-mana pihak yang didapati terlibat dalam penyalahgunaan kuasa.

Berkenaan dengan masalah perumahan bagi anggota-anggota Polis Diraja Malaysia yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat dari Sepang, matlamat kerajaan adalah untuk memastikan 90% anggota Polis Diraja Malaysia menduduki kuarters menjelang tahun 2000. Untuk itu, dalam

Rancangan Malaysia Ke-7 (tahun 1996 hingga 2000), kerajaan bercadang menyediakan sejumlah 16,459 unit rumah untuk anggota PDRM yang berkhidmat di seluruh negara. Daripada jumlah 16,459 unit itu sebanyak 12 unit akan dilaksanakan melalui peruntukan Rancangan Malaysia Ke-7 berjumlah RM728,000,460 juta. Manakala bakinya adalah melalui penswastan tanah-tanah prime yang dirizabkan untuk PDRM. Apabila projek-projek yang dirancang itu siap, ia akan membolehkan anggota-anggota yang tinggal di merata tempat dikumpulkan dalam satu kawasan bagi memudahkan pengawasan pergerakan anggota dan mobilisasi pada masa-masa kecemasan.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat dari Muar menyarankan supaya pendatang tanpa izin dihantar pulang dengan serta-merta kerana kehadiran mereka dalam masa kegawatan ekonomi negara sekarang ini akan menjejaskan keselamatan negara dan kesejahteraan rakyat. Berhubung dengan cadangan beliau supaya pindaan dibuat kepada akta berkaitan bagi membolehkan pendatang-pendatang tanpa izin dihantar pulang tidak lewat dari satu minggu mereka ditangkap, sukacita dimaklumkan bahawa bagi kes-kes tangkapan di mana mereka telah masuk secara haram dan tidak mempunyai majikan atau tidak menghadapi pendakwaan dari mana-mana pihak, mereka memang dihantar balik dalam tempoh satu minggu. Walau bagaimanapun, bagi kes-kes tangkapan yang memerlukan siasatan dan

pendakwaan, tempoh penghantaran pulang mereka bergantung kepada keadaan kes dan pertuduhan ke atas mereka dan pihak-pihak lain yang terlibat. Mengenai saranan supaya jabatan-jabatan yang berkenaan diberikan kakitangan dan alat kelengkapan yang mencukupi untuk melaksanakan operasi membanteras kemasukan pendatang tanpa izin, tindakan sewajarnya sedang diusahakan.

Yang Berhormat dari Kinabalu ingin tahu keputusan penyiasatan Polis ke atas kes-kes daftar pengundi. Setakat ini pihak Polis tidak dapat mengesan kewujudan sindiket atau pihak-pihak tertentu yang bertanggungjawab memindahkan pengundi seperti yang didakwa. Kesemua aduan yang dibuat telah pun dirujuk kepada SPR.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai gesaan daripada Yang Berhormat dari Larut, kerajaan memang membantu petani dan peladang dengan memberikan lesen-lesen senjata api kepada sesiapa yang layak untuk menjaga kebun dan tanaman masing-masing. Namun begitu, bagi setiap permohonan yang dibuat, kerajaan perlulah mengambil tindakan berhati-hati memprosesnya agar ianya benar-benar diberikan kepada mereka yang layak sahaja. Dalam hal ini, hak milik senjata api bukanlah merupakan harta pusaka yang boleh diturunkan secara automatik daripada bapa kepada anaknya. Anak yang berkenaan perlulah juga melalui proses biasa sama seperti pemohon-pemohon yang lain sekiranya berminat untuk memiliki senjata api yang

dipunyai oleh bapanya. Dalam hal ini, kerajaan tidak pernah mengehadkan umur 60 tahun bagi pemegang lesen senjata api, yang dititikberatkan ialah seseorang pemegang lesen hendaklah masih sihat tubuh badan dan berupaya mengendalikan senjata api yang dipegangnya dengan selamat. Mengenai bayaran RM60 untuk pemeriksaan doktor bagi pemilik senjata api yang berumur 60 tahun ke atas, sebenarnya kerajaan tidak menentukan jumlah bayaran tersebut, apa yang penting ialah kerajaan memerlukan laporan seorang doktor untuk mengesahkan bahawa pemegang lesen berkenaan masih sihat.

Tuan Yang di-Pertua, saya telah cuba menjawab perkara-perkara yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat. Jika sekiranya terdapat pertanyaan atau teguran Ahli-ahli yang Berhormat yang tidak sempat dijawab, suka dimaklumkan bahawa kementerian saya akan beri perhatian sewajarnya...

Tuan Yang di-Pertua: Ada yang bangun, Yang Berhormat.

Dato' Ong Ka Ting: Saya tahu Yang Berhormat ada bangkitkan buku itu, buku itu tengah dikaji, kita akan ambil tindakan yang sewajarnya.

Tuan Haji Wan Hanafiah bin Wan Mat Saman: Ha, jawablah sikit.

Dato' Ong Ka Ting: Sebab banyak sangat, itu memang dalam perhatian, sedang dikaji. Kita akan ambil tindakan. Sukacita memaklumkan

bahawa pihak kementerian saya akan beri perhatian sewajarnya terhadap perkara-perkara yang telah dibangkitkan. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Jabatan Perdana Menteri, panjang tak?

7.25 mlm.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Haji Mohamed Nazri bin Abdul Aziz] : 23 muka surat, tetapi kalau Yang Berhormat dari Kepong tak kacau, habis cepat. 23 muka surat, tapi saya baca cepat.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin untuk menjawab sebahagian lagi perkara-perkara yang telah dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat semasa membahaskan Usul Menjunjung Kasih ke atas Titah Ucapan Diraja. Semalam 8 April 1998, Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri semasa menggulung perbahasan bagi Kementerian Kewangan telah menjawab beberapa perkara yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat di bawah tanggungjawab Jabatan Perdana Menteri. Saya terlebih dahulu mengambil kesempatan di Dewan yang mulia ini untuk mengucapkan terima kasih kepada semua Yang Berhormat Ahli Dewan Rakyat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan atas Titah Diraja, yang juga telah memberi pandangan, teguran dan syor-syor terhadap tanggungjawab Jabatan Perdana Menteri.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Marang telah menyarankan supaya undang-undang murtad diwujudkan segera bagi menjaga kehormatan dan kesucian agama Islam negara ini. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat dari Marang bahawa pada masa ini Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM) sedang menyelaras peruntukan undang-undang berkenaan untuk digunakan sebagai model oleh negeri-negeri. Walau bagaimanapun, pelaksanaan undang-undang tersebut adalah di bawah bidang kuasa Raja-raja Melayu.

Ahli Yang Berhormat dari Jelutong meminta supaya Yang Berhormat Peguam Negara mendakwa Encik Azizan sekiranya kenyataan bersumpahnya terhadap Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri tidak benar berhubung kes homoseks. Untuk makluman Yang Berhormat, bahawa pihak Polis telah pun selesai menyiasat kes berkaitan. Surat kenyataan bersumpah Encik Azizan dan Yang Berhormat Peguam Negara sudah pun meneliti laporan siasatan tersebut. Yang Berhormat Peguam Negara mendapati siasatan pihak Polis menunjukkan bahawa dakwaan terhadap Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri yang terkandung dalam kenyataan bersumpah tersebut adalah palsu, tidak benar sama sekali dan merupakan satu fitnah. Encik Azizan sendiri telah pun mengakui bahawa kenyataan bersumpah itu adalah palsu serta tidak benar dan dia telah pun meminta maaf kepada Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri di atas perbuatannya itu. Berdasarkan pengakuan dan permohonan maaf dari yang bertanggungjawab, Peguam Negara memutuskan tidak akan mendakwa Encik Azizan berkaitan dengan kenyataan bersumpah yang palsu itu.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Marang mendesak kerajaan supaya gejala rasuah hendaklah ditangani di semua peringkat masyarakat. Untuk makluman Yang Berhormat bahawa kerajaan begitu prihatin untuk terus membanteras dan memerangi jenayah rasuah secara perundangan, peraturan dan pendidikan. Mekanisme terbaru yang digunakan oleh kerajaan adalah arahan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, No. 1 Tahun 1998 yang dilancarkan pada 8 Januari 1998 mengenai penubuhan Jawatankuasa Keutuhan Pengurusan di peringkat Persekutuan, Negeri dan Daerah. Penubuhan jawatankuasa ini bertujuan untuk memantapkan integriti perkhidmatan awam dan keutuhan sistem pengurusan pentadbiran kerajaan, supaya usaha-usaha pembanteras rasuah dan penyelewengan di kalangan pegawai badan awam dapat dipertingkatkan oleh agensi-agensi secara dalaman, menyeluruh, sistematik dan berterusan.

Kenyataan Yang Berhormat dari Marang mengenai ketidakberkesanan Akta Pencegahan Rasuah 1997 ataupun APR 1997, untuk menangani gejala rasuah hanya kerana tiada sebarang perubahan yang dilihat, adalah tidak wajar kerana akta berkenaan baru sahaja dikuatkuasakan pada 8 Januari 1998 dan pada peringkat ini adalah masih terlalu awal untuk menilai kesan positif Akta berkenaan. Namun begitu, sebagai perbandingan sejumlah 1,695 maklumat telah diterima sepanjang tempoh 2 bulan pertama 1998, berbanding dengan 1,373 maklumat bagi tempoh yang sama pada tahun 1997. Peningkatan 322

maklumat iaitu 23.45% menunjukkan keyakinan masyarakat terhadap usaha-usaha pembanterasan rasuah yang telah dijalankan, telah mendatangkan kesan, dan kerajaan mempunyai keyakinan penuh APR 1997 akan mampu untuk menangani gejala rasuah di negara ini.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Kubang Kerian menyarankan supaya pegawai-pegawai Badan Pencegah Rasuah diberi kuasa pendakwaan supaya kes-kes rasuah dapat diselesaikan dengan segera. Untuk makluman Yang Berhormat, setakat ini di mana-mana negara sekalipun, pengasingan kuasa menyiasat dan pendakwaan telah wujud bagi mengelakkan ketidakadilan. Kerajaan berpendapat bahawa BPR tidak perlu diberi kuasa membuat keputusan mendakwa supaya satu sistem check and balance, dengan izin, diwujudkan. Membenarkan sebuah agensi yang menjalankan siasatan, membuat keputusan pendakwaan akan mempunyai implikasi ke atas prinsip pengasingan kuasa. Atas dasar itu juga kuasa Timbalan Pendakwa Raya yang diperuntukkan kepada Ketua Pengarah BPR dalam Akta Badan Pencegah Rasuah 1982 dimansuhkan. Cepat atau lambat nya sesuatu kes disiapkan tidak ada kaitan dengan kuasa mendakwa yang diperuntukkan. Kompleksiti sesuatu kes, kerjasama saksi, keanggotaan pegawai BPR, proses pengumpulan bukti dan masalah-masalah perundangan di luar negara, adalah merupakan antara punca yang menyebabkan kes-kes rasuah lewat untuk disiapkan. Pendakwaan sesuatu kes akan dibuat hanya apabila Peguam Negara berpuas hati. Terdapat

bukti dan keterangan yang mencukupi untuk berbuat demikian, dan kuasa Peguam Negara untuk mendakwa termaktub di bawah Artikel 145(3) Perlembagaan Persekutuan.

Mengenai cadangan Yang Berhormat dari Tenom, supaya BPR membuat penyiasatan terhadap penjualan syarikat-syarikat kerajaan negeri Sabah, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bahawa BPR masih lagi menjalankan siasatan terhadap penjualan syarikat-syarikat kerajaan negeri Sabah yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat itu.

Ahli Yang Berhormat dari Bagan membangkitkan penyelewengan dan penyalahgunaan kuasa oleh Lembaga Tender Majlis Perbadanan Seberang Prai (MPSP). Dalam pemberian tender penanaman pokok-pokok annuals kepada Syarikat Mulia Sdn. Bhd., sedangkan syarikat tersebut menawarkan harga yang paling tinggi iaitu jumlah RM7.3 juta. Untuk makluman Yang Berhormat, BPR masih lagi menjalankan siasatan terhadap penyelewengan dalam pemberian tender penanaman pokok-pokok bunga annuals oleh Lembaga Tender MPSP.

Ahli Yang Berhormat dari Teluk Intan mencadangkan supaya BPR menganjurkan seminar penerangan mengenai konsep rasuah di seluruh negara kepada belia-belia. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bahawa BPR menyedari betapa pentingnya belia-belia sebagai pemimpin negara di masa hadapan. Sehubungan itu, BPR sedang dan akan terus menjalankan kempen-

kempen penerangan dan kesedaran mengenai gejala rasuah kepada golongan ini.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Parit Sulong pula meminta supaya kerajaan menambahkan keanggotaan MTEN dengan memasukkan golongan media massa. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bahawa mereka boleh memberikan pandangan dalam menangkis unsur-unsur negatif Barat. Di samping itu, saya rasa tugas media massa yang disebut oleh Ahli Yang Berhormat boleh dilaksanakan tanpa menyertai MTEN. Tambahan pula MTEN tidak bermesyuarat begitu kerap sedangkan isu negatif yang dilaporkan oleh media massa boleh timbul bila-bila masa.

Mengenai persoalan membina keyakinan rakyat dan pelabur tempatan dan luar negara, kerajaan telah pun melaksanakan langkah-langkah bagi memperkemaskan lagi tahap keyakinan pelabur tempatan dan luar negara mengenai sistem perbankan negara ini semenjak Oktober 1997 lagi.

Ahli Yang Berhormat dari Jelutong membangkitkan mengenai penubuhan MTEN tidak mengikuti Perkara 39 Perlembagaan Persekutuan. Suka saya maklumkan bahawa soalan seperti ini telah pun dijawab oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pada 24 Mac 1998 dalam sesi jawapan kepada pertanyaan mulut Dewan Rakyat. MTEN adalah sebuah badan perunding consultative, dengan izin, dan penasihat kepada Jemaah Menteri mengenai cara-cara untuk menangani dan mengatasi masalah ekonomi negara.

MTEN tidak mempunyai kuasa undang-undang dan pandangan-pandangannya perlu dikemukakan kepada Jemaah Menteri untuk pertimbangan dan persetujuan. Sekiranya dipersetujui oleh Jemaah Menteri, maka baharulah ianya dilaksanakan.

Ahli Yang Berhormat dari Batu Gajah telah membangkitkan mengenai dasar penswastan yang dikatakan membebankan rakyat. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kerajaan tidak berhasrat untuk mengkaji semula Dasar Penswastan semata-mata berasaskan kepada aduan atau rungutan yang didakwa berpunca daripada pelaksanaan program penswastan. Ini memandangkan bahawa secara keseluruhannya, kerajaan berpuas hati dengan pelaksanaan program penswastan, kerana ianya mencapai matlamat yang ditetapkan oleh kerajaan. Kerajaan menyedari mengenai ketidakpuasan hati rakyat terhadap isu-isu yang berkaitan seperti isu kadar caj perkhidmatan yang diswastakan dan kerajaan sedang mengambil tindakan bagi memastikan kenaikan kadar berkenaan adalah dihadkan kepada kadar yang munasabah dan adil kepada semua pihak di samping ianya tidak membebankan rakyat.

Perlu dijelaskan semula bahawa kenaikan kadar caj bagi perkhidmatan yang diswastakan tidak dapat dielakkan kerana semasa perkhidmatan tersebut disediakan oleh kerajaan, caj yang dikenakan tidak menggambarkan kos sebenar bagi menyediakan perkhidmatan tersebut. Ini bermakna terdapat unsur subsidi dalam caj perkhidmatan tersebut yang ditanggung oleh pembayar cukai.

Oleh yang demikian, dakwaan Ahli Yang Berhormat bahawa syarikat-syarikat yang mengambil alih aktiviti agensi yang diswastakan bermotifkan keuntungan semata-mata adalah tidak tepat. Sehubungan itu, kerajaan juga berpendapat adalah lebih adil bagi perkhidmatan seperti lebuhraya yang disediakan oleh pihak swasta dikenakan kadar tol yang menggambarkan kos sebenar perkhidmatan berkenaan dan ditanggung oleh pihak yang menggunakan perkhidmatan tersebut dan bukannya pembayar cukai yang lain.

Mengenai kadar tol Lebuhraya Utara-Selatan (PLUS) yang dibangkitkan, sukacita dimaklumkan bahawa kerajaan sedang mengkaji semula perkara ini dan perundingan lanjut dengan PLUS akan diadakan bagi mencari jalan penyelesaian terhadap isu kenaikan tol yang berkenaan.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Kepong mencadangkan supaya kerajaan membentangkan kajian separuh penggal Rancangan Malaysia Ketujuh (RMK-7) pada bulan Julai tahun ini, bagi meredakan kegawatan ekonomi. Suka saya nyatakan bahawa kerajaan telah pun memutuskan untuk membentangkan kajian separuh penggal RMK-7 di Parlimen pada bulan Mac 1999. Kajian tersebut akan menganalisis prestasi ekonomi negara bagi tempoh 1996 hingga 1998 dan membentangkan prospek ekonomi negara bagi tempoh 1999 hingga tahun 2000. Kegawatan ekonomi yang dialami oleh negara kita semenjak pertengahan tahun lalu, merupakan satu gejala ekonomi yang sementara sahaja dan akan ditangani dengan usaha-usaha jangka masa pendek.

Walau bagaimanapun, bagi mengukuhkan pertumbuhan ekonomi negara dan jangka masa panjang, isu-isu yang berkaitan dengan struktur ekonomi negara akan juga dikaji semula jika perlu untuk mengatasi kelemahan-kelemahan.

Ahli Yang Berhormat dari Batang Lupa, memohon supaya Kerajaan Persekutuan mempercepatkan penghantaran waran peruntukan pelaksanaan projek ke negeri Sarawak kerana musim hujan di penghujung tahun. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bahawa bagi tahun 1998, Jabatan Pembangunan Negeri Sarawak (JPNS) telah pun menerima peruntukan bagi melaksanakan projek-projek pembangunan di seluruh negeri Sarawak. Setakat 31 Mac 1998, peruntukan berjumlah RM45.8 juta telah diterima. Perpecahan peruntukan ialah daripada Unit Penyelarasan Pelaksanaan (UPP), Jabatan Perdana Menteri sebanyak RM17 juta, Kementerian Pembangunan Luar Bandar sebanyak RM14.8 juta dan Kerajaan Negeri Sarawak sebanyak RM14 juta. Sebaik sahaja surat kuasa kelulusan projek waran peruntukan diterima UPP akan terus menghubungi agensi-agensi pelaksana untuk melaksanakan projek-projek pembangunan untuk dimanfaatkan oleh semua lapisan rakyat. Semua proses pelaksanaan projek adalah mengikut tatacara kewangan yang telah ditetapkan oleh pihak kerajaan iaitu melalui pelaksanaan projek secara pemberian terus sebutharga dan juga tender.

Di dalam melaksanakan projek-projek pembangunan di negeri Sarawak, tidak dapat dinafikan timbulnya masalah-masalah pelaksanaan terutamanya terdapat musim tengkujuh, hujan, tempat-tempat yang jauh dan sukar dihubungi. Namun begitu, projek-projek pembangunan akan terus dilaksanakan dan peruntukan-peruntukan didapati tidak ditarik balik. Malahan bagi projek-projek yang tidak dapat disiapkan pada akhir tahun, projek-projek tersebut akan tetap dilaksanakan pada tahun baru berikutnya melalui peruntukan semula yang telah disediakan oleh pihak kerajaan.

Ahli Yang Berhormat dari Batang Lupar juga meminta supaya kerajaan menambah jumlah peruntukan bagi projek-projek yang hendak dilaksanakan di Sabah dan Sarawak, sebanyak 20% lagi daripada peruntukan asal projek. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat bahawa cadangan ini sebenarnya tidak berbangkit di peringkat ini kerana dari segi amalan kerajaan, sekiranya harga tender yang dipilih oleh Lembaga Tender melebihi peruntukan yang diluluskan, maka tindakan akan diambil oleh Jabatan Pelanggan yang berkaitan untuk merujukkannya kepada kementerian yang berkenaan untuk tambahan peruntukan sebelum tawaran dibuat dan kontrak diikat.

Ahli Yang Berhormat dari Bandau membangkitkan perkara berhubung pengagihan peruntukan projek-projek prasarana bagi luar bandar dibuat secara adil. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bahawa UPP sememangnya memberikan perhatian terhadap pembinaan projek-projek prasarana di seluruh

negeri, terutamanya bagi negeri-negeri yang dianggap masih kurang kemudahan prasarananya. Program-program prasarana luar bandar yang dijalankan oleh UPP ialah penyelenggaraan jalan-jalan kampung, projek keagamaan dan projek-projek khas. Jumlah peruntukan yang diberikan kepada negeri Sabah bagi tempoh 3 tahun iaitu 1996 hingga 1998, adalah sebanyak RM89.2 juta.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Teluk Kemang meminta kerajaan supaya mengkaji semula kriteria pemberian biasiswa kepada pelajar-pelajar. Suka saya maklumkan di Dewan yang mulia ini, bahawa adalah tidak benar dakwaan Yang Berhormat bahawa Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) hanya mengambil kira kecemerlangan akademik dalam menentukan pemberian biasiswa kepada pelajar-pelajar. Terdapat 3 lagi faktor lain yang diambil kira dalam memilih pelajar-pelajar ini, iaitu faktor prestasi semasa temu duga, kokurikulum dan juga pendapatan keluarga.

Ahli Yang Berhormat dari Marang ingin tahu mengapa Lembaga Tabung Haji (LTH) membuat penghantaran bakal-bakal haji ke tanah suci tahun ini dengan menggunakan pesawat Transmile Air. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat di Dewan yang mulia ini, suka saya memaklumkan bahawa dalam usaha LTH memperbaiki perkhidmatan yang disediakan dalam urusan penerbangan haji, LTH berpendapat peluang hendaklah dibuka kepada syarikat-syarikat penerbangan lain di samping Syarikat Penerbangan Malaysia (MAS), dan Saudia Arabia Airlines (Saudia).

Pada musim haji 1418 Hijrah, terdapat 3 buah syarikat penerbangan tempatan dan sebuah syarikat penerbangan Saudia berminat mengendalikan penerbangan haji. Syarikat penerbangan berkenaan adalah Transmiles Air, Air Asia, MAS dan Saudia. Dalam hubungan ini, kerajaan bersetuju supaya mengadakan negotiated tender bagi penerbangan sewa khas haji, dengan izin, charter flight. LTH telah memutuskan supaya urusan penerbangan sewa khas haji bagi tahun 1418 Hijrah diberikan kepada Transmiles Air dan penerbangan Saudia. Masing-masing membawa 50% jemaah haji daripada kuota yang ditetapkan oleh kerajaan Arab Saudi. Pemilihan tersebut dibuat kerana kedua-dua syarikat tersebut menawarkan tambang yang kompetitif.

Yang Berhormat dari Marang juga mendakwa bahawa wang LTH telah digunakan untuk menyelamatkan syarikat-syarikat yang bermasalah, akibat kegawatan ekonomi masa kini. Suka saya nyatakan bahawa dakwaan ini adalah tidak benar sama sekali, kerana LTH tidak pernah mengeluarkan dan menetapkan sebarang wang kepada mana-mana pihak untuk tujuan menyelamatkan syarikat yang bermasalah. Wang LTH hanya digunakan sebagai pelaburan dan segala cadangan-cadangan pelaburan diputuskan oleh Jemaah Lembaga Pengarah telah mendapat nasihat daripada Jawatankuasa Kajian Pelaburannya.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Tuaran dan Tenom telah membangkitkan perkara-perkara seperti berikut:-

- (i) terdapat nama pendatang tanpa izin dalam daftar pemilih negeri Sabah;
- (ii) terdapat nama pemilih yang hilang dari daftar pemilih;
- (iii) mengapa Suruhanjaya Pilihanraya (SPR) mewujudkan dua daftar pemilih yang berlainan bagi negeri Sabah;
- (iv) terdapat banyak pengundi yang berdaftar di kawasan Tenom tidak dikenali;
- (v) berlaku pemindahan pemilih-pemilih tanpa pengetahuan pemilih-pemilih itu sendiri; dan
- (vi) SPR perlu mengkaji selidik terlebih dahulu sebelum pemilih didaftarkan.

Untuk makluman kedua-dua Ahli Yang Berhormat berkenaan bahawa SPR adalah sebuah badan bebas yang dipertanggungjawabkan untuk menjalankan pilihan raya negara ini. Dalam menjalankan tugas tersebut, SPR sentiasa peka akan perlunya pilihan raya itu berjalan dengan adil dan saksama. Ini termasuklah menggunakan daftar pemilih yang bersih dan kemaskini. Sebagaimana yang telah dinyatakan beberapa kali sebelum ini, dalam menjalankan urusan pendaftaran pemilih, SPR sentiasa memastikan hanya mereka yang layak sahaja yang akan didaftarkan. Untuk menentukan taraf kelayakan seseorang yang memohon untuk didaftarkan, Penolong-penolong Pegawai Pendaftaran akan menyemak kad pengenalan pemohon-pemohon

terlebih dahulu. Jika pemohon-pemohon gagal menunjukkan kad pengenalan, borang pendaftaran mereka tidak akan diterima. Oleh itu, tidak benar dakwaan yang mengatakan SPR telah mendaftarkan pendatang-pendatang asing sebagai pemilih kerana semua yang didaftarkan itu mempunyai kad pengenalan.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat juga bahawa SPR sentiasa membersihkan daftar pemilih termasuk daftar pemilih di negeri Sabah dan tindakan ini dilakukan secara berterusan. Jumlah nama pemilih yang telah dikeluarkan dari daftar pemilih negeri Sabah dalam urusan pembersihan bagi tahun 1995 adalah seramai 2,012 pemilih, bagi tahun 1996 seramai 8,648 pemilih dan bagi tahun 1997 seramai 6,802 pemilih.

Mengenai dengan kehilangan nama dari daftar pemilih, SPR tidak memotong nama-nama pemilih dengan sewenang-wenangnya. Pemotongan nama pemilih dari daftar pemilih hanya akan dilakukan atas sebab-sebab hilang kelayakan, pergandaan dan kematian. Jika benar berlaku kehilangan nama dari daftar pemilih, orang ramai adalah diminta supaya sentiasa menyemak daftar pemilih apabila dipamerkan untuk memastikan nama mereka ada dalam daftar pemilih itu.

Mengenai dengan dakwaan pemindahan pemilih-pemilih tanpa pengetahuan pemilih-pemilih itu sendiri, ingin saya memaklumkan bahawa SPR hanya akan memindahkan pemilih-pemilih dari satu bahagian pilihan raya ke bahagian pilihan raya yang lain jika ada permohonan daripada pemilih-

pemilih itu. SPR tidak akan memindahkan pemilih jika tidak ada borang permohonan yang diterima oleh pemilih-pemilih yang berkenaan.

Mengenai dengan dakwaan Yang Berhormat yang menyatakan bahawa SPR ada mengeluarkan dua bentuk daftar pemilih yang berbeza bagi negeri Sabah. Ingin saya menjelaskan bahawa kedua-dua bentuk daftar pemilih tersebut dikeluarkan bukan sahaja untuk negeri Sabah tetapi juga untuk negeri-negeri lain di Malaysia. SPR ada mengeluarkan daftar pemilih yang disusun mengikut locality dan satu lagi mengikut susunan kad pengenalan. Walau bagaimanapun, isi kandungan kedua-dua bentuk daftar pemilih ini adalah sama baik dari segi butir-butir mahupun dari segi jumlah pemilih.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Tuaran mendesak supaya kerajaan bertindak menghantar pulang pendatang tanpa izin (PATI) di Sabah sama seperti tindakan yang diambil oleh kerajaan di Semenanjung. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat bahawa dianggarkan sejumlah 80,000 orang PATI yang masih berada di Sabah. Anggaran ini berdasarkan daripada mereka yang gagal berdaftar semasa program regularisasi yang berjalan dari 1 Mac hingga 31 Ogos 1997. Tindakan-tindakan penguatkuasaan sentiasa dijalankan oleh agensi-agensi penguatkuasaan dari masa ke semasa.

Ahli Yang Berhormat dari Tambun telah membangkitkan beberapa perkara menyentuh bidang tugas JAKIM dan membuat cadangan-cadangan bagi

memperbaikinya. Izinkan saya menjelaskan perkara-perkara yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat satu persatu di Dewan yang mulia ini.

Mengenai cadangan Yang Berhormat supaya JAKIM memainkan peranan yang aktif dalam menerbitkan buku-buku dan bahan bacaan Islam. Untuk makluman Yang Berhormat, JAKIM telah pun memainkan peranannya menerbitkan buku-buku dan bahan bacaan agama Islam. Ianya diedarkan melalui dua cara iaitu edaran percuma dan jualan. Setakat ini judul bahan bacaan Islam yang diterbitkan secara percuma adalah sebanyak 420 tajuk meliputi pelbagai bidang. Manakala judul bahan bacaan Islam yang diterbitkan untuk jualan setakat ini adalah sebanyak 137 tajuk. Selain dari itu JAKIM juga sentiasa melaksanakan kempen-kempen dan penerangan untuk meningkatkan syiar Islam melalui media cetak, media elektronik dan internet.

Mengenai dakwaan Yang Berhormat bahawa pegawai-pegawai JAKIM tidak berwibawa dalam menangani isu-isu agama, suka saya memaklumkan bahawa JAKIM sentiasa berusaha untuk meningkatkan kualiti dan kemahiran pegawainya melalui pelaksanaan program latihan, kursus, percambahan fikiran dan pendedahan pengalaman di dalam dan luar negara dan akan terus meningkatkan lagi usaha ini pada masa-masa akan datang.

Berhubung dengan kuasa-kuasa dalam menangani isu agama, sebagaimana yang telah maklum, bidang kuasa mengenai hal ehwal Islam adalah terletak di bawah kerajaan-kerajaan negeri. Kerajaan Persekutuan hanya

mempunyai kuasa untuk menggubal dasar mengenai hal ehwal Islam dan membuat penyelarasan dengan kerajaan-kerajaan negeri dari segi pelaksanaan.

Sementara itu mengenai isu kandungan khutbah Jumaat yang diubah-ubah, tidak selaras dan relevan. Untuk makluman Yang Berhormat bahawa penyelarasan isu kandungan khutbah Jumaat sebenarnya menjadi tanggungjawab pihak berkuasa agama negeri-negeri. Walau bagaimanapun JAKIM telah mengambil beberapa langkah bersama pihak berkenaan bagi mengatasinya. Adalah diharapkan pada masa akan datang, masalah seperti ini tidak akan timbul lagi.

Di samping itu, Yang Berhormat juga membangkitkan isu penggunaan masjid dan surau sebagai tempat fitnah-memfitnah. Suka saya menjelaskan di Dewan yang mulia ini bahawa pihak JAKIM dan Jabatan Agama Islam negeri-negeri memang menyedari adanya perbuatan menggunakan masjid atau surau untuk menyebarkan tuduhan dan juga fitnah. Menyedari hakikat tersebut, JAKIM bersama-sama pihak berkuasa agama Islam negeri-negeri telah mengambil beberapa langkah untuk mengatasinya. Antaranya ialah memastikan isi-isi kandungan khutbah Jumaat dan sebagainya diselaraskan dan tidak mengandungi bahan-bahan fitnah dan tohmahan seperti yang berlaku sebelum ini. Di samping itu, pihak berkuasa agama Islam negeri-negeri telah diberi ingatan supaya sentiasa berwaspada terhadap mereka yang menyampaikan khutbah Jumaat ataupun ceramah di tempat-tempat tersebut

bagi memastikan unsur-unsur negatif tidak disebarkan di tempat-tempat yang mulia.

JAKIM dan pihak berkuasa agama Islam negeri-negeri sedang berusaha mempertingkatkan penguatkuasaan undang-undang terhadap mereka yang tidak bertauliah. Menurut undang-undang pentadbiran Islam negeri-negeri adalah menjadi satu kesalahan bagi sesiapa yang mengajar agama tanpa tauliah atau kebenaran dari pihak yang berkuasa agama Islam. Insya'Allah, menerusi beberapa langkah dan tindakan yang sedang diambil ini, isu tersebut dapat diatasi.

Mengenai saranan supaya falsafah hidup cemerlang yang temaktub dalam Al-Quran digunakan oleh umat Islam khususnya orang-orang Melayu dan meminta JAKIM menterjemahkan ayat-ayat Al-Quran yang berkenaan ke dalam bahasa Melayu agar mudah difahami. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sebenarnya bahan bacaan mengenai Islam dalam bahasa Malaysia sangat banyak dalam negara kita ini termasuklah terjemahan dan huraian ayat-ayat Al-Quran. Malahan kerajaan menerusi JAKIM telah menerbitkan terjemahan Al-Quran dalam bahasa Malaysia sejak beberapa tahun dahulu. Di samping itu, JAKIM juga telah menerbitkan terjemahan Hadis Rasulullah S.A.W. dan lain-lain bahan agama untuk bacaan masyarakat. Nampaknya kita umat Islam bukan berkurangan bahan bacaan tetapi sikap kita yang kurang membaca dan kurang

mengambil berat tentang bahan bacaan yang berguna dan membina intelektual yang tinggi dan matang.

Mengenai cadangan Yang Berhormat supaya undang-undang syariah diseragamkan dan pengajian Islam diperkukuhkan di semua peringkat. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat bahawa usaha-usaha menyeragamkan undang-undang syariah sedang dilaksanakan oleh Kerajaan Persekutuan dengan kerjasama pihak berkuasa negeri. Pada masa ini Kerajaan Persekutuan telah melaksanakan kelas Al-Quran dan Fardu Ain (KAFA) bagi murid-murid berumur 12 tahun ke bawah bagi tujuan memperkukuhkan pendidikan yang sedia ada di sekolah-sekolah. Di bawah program pengimaran masjid, kelas pengajian untuk orang-orang dewasa telah diadakan di seluruh negara bagi meningkatkan ilmu dan kefahaman umat Islam.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat dari Tambun juga membangkitkan mengenai mengeksploitasi isu-isu agama oleh golongan-golongan yang berkepentingan. Untuk makluman Yang Berhormat bahawa kerajaan memang sedar bahawa isu-isu yang menyentuh agama amat sensitif dan merbahaya kepada kestabilan masyarakat. Dengan yang demikian dalam menangani isu-isu agama, kerajaan sentiasa mengambil tindakan secara berhati-hati dan bijaksana serta mengelak dari mengambil tindakan berasaskan emosi.

Mengenai cadangan Yang Berhormat supaya peranan Baitulmal diperluaskan dan tanah-tanah wakaf dibangunkan. Sukacita dimaklumkan

bahawa usaha sedang dijalankan bagi meningkat peranan Baitulmal dan membangunkan tanah wakaf. Dari kajian yang dibuat didapati bahawa tanah-tanah wakaf dapat dimajukan melalui projek-projek komersial. Dalam hal ini, keputusan telah dibuat supaya Majlis Agama Islam negeri-negeri memainkan peranan lebih aktif dan memberi tumpuan utama bagi membangunkan tanah-tanah wakaf.

Di antara cadangan yang telah dibuat ialah dengan memasukkan ahli-ahli korporat dan profesional di dalam Jawatankuasa Pembangunan Tanah Wakaf di peringkat negeri bagi mempercepatkan lagi usaha membangunkan tanah-tanah wakaf serta komersial. Cadangan ini telah dipersetujui dalam mesyuarat Jawatankuasa Kemajuan Agama Islam yang dipengerusikan oleh Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri pada 13 Mac 1998 yang lalu.

Mengenai cadangan supaya kerajaan negeri memberikan tanah-tanah kepada Baitulmal untuk dimajukan melalui projek-projek komersial, ia amat dialu-alukan malah sudah ada kerajaan-kerajaan negeri yang melaksanakannya.

Mengenai saranan Yang Berhormat supaya mewujudkan undang-undang murtad bagi menjaga kesucian agama Islam. Untuk makluman Yang Berhormat bahawa pada masa ini JAKIM melalui Jawatankuasa Teknikal Undang-undang Syarak dan Sivil telah selesai menggubal rang undang-undang berkaitan dengan murtad yang bertujuan untuk membimbing, mengawal dan mencegah perbuatan tersebut daripada berlaku sewenang-wenangnya.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat dari Marang pula telah membangkitkan perkara mengenai pentingnya umat Islam menjaga keturunan bagi mengelakkan keruntuhan akhlak umat Islam. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat dari Marang bahawa kerajaan memang sedar tanggungjawab membina keluarga Islam dan menghindarkan mereka dari gejala-gejala buruk mestilah ditangani menerusi berbagai pendekatan, undang-undang, dakwah dan seumpamanya. Maka di samping pelaksanaan undang-undang, kerajaan juga telah mempergiatkan lagi usaha-usaha dakwah dan pendidikan kepada berbagai-bagai peringkat masyarakat sejak di peringkat sekolah rendah hinggalah ke akhir hayat.

Antara program-program dakwah dan pengajian Islam yang diwujudkan oleh JAKIM dengan kerjasama negeri-negeri ialah program KAFA, Kelas Takmir Masjid, Kursus Pra-Perkahwinan, Kursus Kesedaran Keibu-bapaan, Kursus Kepimpinan Masyarakat dan lain-lain kursus yang diadakan kepada golongan remaja dan pemimpin-pemimpin pelajar. Selain daripada program pengajian dan kursus, kerajaan juga telah menyampaikan mesej tersebut menerusi khutbah Jumaat, penerbitan risalah, majalah dan buku dan juga menerusi radio dan televisyen.

Tuan Yang di-Pertua, sekali lagi saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengemukakan teguran, komen, pandangan serta syor-syor yang menyentuh perkara-perkara di bawah

tanggungjawab Jabatan Perdana Menteri. Saya mohon maaf sekiranya saya tidak berkesempatan menjawab atau menyentuh perkara-perkara yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat, namun demikian perkara ini telah dicatat dan akan diambil perhatian oleh Jabatan Perdana Menteri.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa Usul atas nama Yang Berhormat Tuan Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah iaitu,

Bahawa suatu ucapan yang tidak sepertinya dipersembahkan kepada Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong demikian bunyinya:

“Ampun Tuanku,

Patik, Yang di-Pertua dan Ahli-ahli Dewan Rakyat di dalam Persidangan Parlimen, memohon ampun mempersembahkan suatu ucapan yang ikhlas daripada Majlis Dewan Rakyat mengucapkan berbanyak-banyak syukur dan Terima Kasih kerana Titah Ucapan Seri Paduka Baginda semasa membuka Penggal Keempat Parlimen Yang Kesembilan.”

disetujukan.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Diputuskan,

Bahawa suatu ucapan yang tidak sepertinya dipersembahkan kepada Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong demikian bunyinya:

“Ampun Tuanku,

Patik, Yang di-Pertua dan Ahli-ahli Dewan Rakyat di dalam Persidangan Parlimen, memohon ampun mempersembahkan suatu ucapan yang ikhlas daripada Majlis

Dewan Rakyat mengucapkan berbanyak-banyak syukur dan Terima Kasih kerana Titah Ucapan Seri Paduka Baginda semasa membuka Penggal Keempat Parlimen Yang Kesembilan.”

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, sampailah masanya kita hendak beredar dan saya mengucapkan selamat beristirehat kepada Ahli-ahli Yang Berhormat pada hujung minggu ini dan balik semula pada hari Isnin yang akan datang.

Mesyuarat ditangguhkan hingga hari Isnin pukul 2.30 petang.

Dewan ditangguhkan pada pukul 7.55 malam.